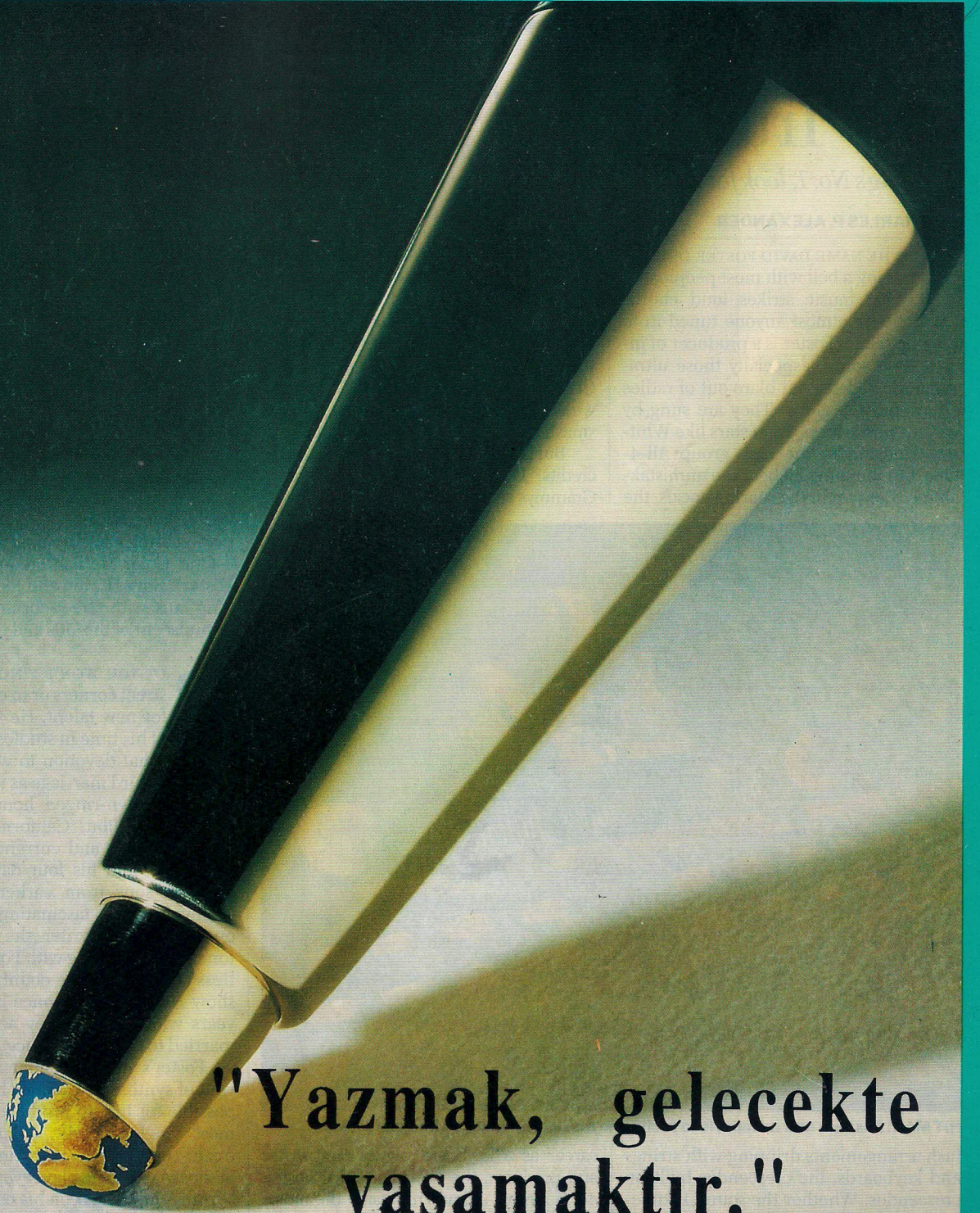

ÇİZGİ ÖTESİ

YIL : 2 SAYI : 7 ARALIK 1994 KARA HARP OKULU

"Yazmak, gelecekte yaşamaktır."

Akbank, 21. yüzyıla hazır!

Türk bankacılık sektörünü 21. yüzyıla taşıyan Akbank, "dünyanın 500 büyük bankası" arasındaki yerini her yıl korumaktadır.

Akbank, yurtiçinde 500 şubesi, yurtdışında 9 temsilciliğiyle tam bankacılık hizmeti verir... Londra'da tamamı Türk sermayesiyle gerçekleştirilen ilk Türk bankası olan **Sabancı Bank plc** Akbank tarafından kurulmuştur. Fransa'nın en büyük bankası

Banque Nationale de Paris ve Almanya'nın ikinci büyük bankası **Dresdner Bank A.G.** ile ortak olarak ülkemizde **BNP- Ak- Dresdner Bank**'ın kurulmasını yine Akbank sağlamıştır... Türk bankacılığını dünyaya kanıtlayan banka, Akbank olmuştur.

Akbank, Türk ekonomisine yön vermeye devam etmekte, Türkiye'ye en iyiyi sunmaktadır...

AKBANK
Güveninizin Eseri

ÇİZGİ ÖTESİ

Kara Harp Okulu
Yıl: 2 Sayı: 7 Aralık 1994

GENEL YAYIN SORUMLUSU

Yrd. Doc. Dr. Öğ. Kd. Alb.
Yalçın GÜLBAŞ

İDARİ İŞLER

P.Yzb. Basri POLAT
Öğ. Yzb. Hakan DILMAN

REDAKSİYON

Öğ. Yzb. Süer EKER

GENEL BAŞKAN

Şenel AKCAN

BAŞKAN YARDIMCILARI

Rıza GÜL
Hilmi SANDAL
Faruk YİĞİT
Mustafa ERDOĞAN

REKLAM SORUMLULARI

S. Buğra KARAHAN
Nihat SÖNMEZ

Dergi Tb. SORUMLULARI

İlksen GÖRKEM
Davut SAĞIR
Hasan FİLİK
İsmail YILDIRIM
Mehmet ÖZKAN
Cengiz KORKMAZ
Emrah YANIK
Alper İPEK

Fotoğraflar

P.Er. Yavuz ÖZKAN

Reklam için Başvuru
Tel: (312) 417 51 90
(Dahili 2565)

Hazırlık ve Baskı
BAŞKENT OFSET
Bayındır Sk. 30/E
Tel: 431 54 90

Bu dergide yayımlanan hiçbir yazı ya da fikir, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin resmi görüşünü ifade etmez.

İÇİNDEKİLER

Okul Komutanımız Tümgeneral Yaşar BÜYÜKANIT ile Röportaj.....	2
Harbiye'den Haberler.....	7
Editör'den.....	11
Dört Ayaklı İnsanlar.....	12
Yetki - Etki.....	14
Bir Başkadır Benim Harbiyem.....	15
Gece Görüş Cihazlarında Son Gelişmeler ve MINI N/SEAS.....	16
Hükümdar.....	18
Pop Müzik Patladı.....	20
İbretler ve Nükteler.....	21
Çağımızda Şiddet Sineması.....	22
Çevre Diye Diye.....	26
Karadelikler.....	28
Kazanmak mı İstiyorsunuz?.....	30
Paradigma.....	32
Bilgisayar Virüsleri.....	33
Ünlü deyimler ve Tarihsel Öyküleri.....	35
Ödüller... Ödüller..	36
Türkçe Pınarı.....	38
Peace By Tolerance.....	40
How To Improve Your English On Your Own.....	42
Spor Dünyası Brezilya Dizilerine Döndü.....	44
Kurma Kolu.....	45

HER İLERLEMENİN TEMELİ "BİLGİ" DİR

(Okul Komutanımız Tümgeneral Yaşar BÜYÜKANIT ile Röportaj)

Öncelikle, Okul Komutanımız, Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT'a çok değerli zamanın bir bölümünü bize ayırdığı için ÇİZGİ ÖTESİ adına teşekkürlerimizi sunuyoruz. Kendisiyle, geçen eğitim ve öğretim döneminin Mart ayında yapılan ilk röportajımızda; Harbiyelileri kıtada bekleyen zorluklardan, Harp Okulu'ndaki eğitim ve öğretim sisteminin temel ilkelerinden ve dengelenmesinden, Silahlı Kuvvetlerin çeşitli kurum ve kuruluşlarındaki gelişmelerden bahsedilmişti. Bu sayımızda görüş açımızı biraz daha genişletmek ve daha farklı konulara değinmek istedik.

ÇİZGİ ÖTESİ: Harbiyeli hakkında karar alınırken, onun hangi alanlarda gelişmesi amaçlanıyor? Hedeflenen gelişmeler sadece kıtaya mı yönelik?

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Eğitim-öğretim, yani insan yetiştirmek dünyanın en güç işidir. Ağaca su vererseniz ağaç büyür ve gelişir. Burada söz konusu olan sadece su, hava vb. doğal koşullardır. Fakat insan için durum böyle değildir. İnsanı kendi haline bırakırsanız belki o da büyür; fakat, beyin açısından gelişemez. Dolayısıyla olaya yalnız Harbiyeli açısından değil, **insan** açısından da bakmak gerekir.

İnsan eğitimi bu gün geçmişe nazaran çok daha fazla önem kazanmıştır. Çünkü eğitilmiş insana ihtiyaç 21'inci yy.'da daha fazla olacak. Teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, birinci öncelikli faktör "insan" olmaya devam edecektir. Zaten teknolojiyi de geliştiren "insan"dır, başka bir şey değil. **Teknolojiyi geliştirecek insanı geliştirmeden teknolojiyi geliştirmek mümkün değildir.** Bu nedenle eğitim çok önemli bir olgudur. Bununla beraber eğitim olayına bir bütün olarak bakmalısınız. Yetişmiş olduğunuz sistem mühendisliğinin temelinde bu felsefe vardır. Olaylara global bakma... Olaylara bu bütünlük içerisinde yaklaşılmazsa, geleceğin sorunları takım, bölük vd., her ne seviyede olursa olsun çözülemez. Bu durumu "Harbiyeli"ye indirgediğimizde ortaya şöyle bir sonuç çıkıyor: Şu anda burada okuyanlar 21'inci yy.'ın ilk çeyreğinde hizmet edecekler. O zaman bizim faaliyetlerimizi yönlendiren en önemli faktör, sizi 21'inci yy.'ın koşullarına göre eğitim ve öğretime tâbi tutmaktır. Temel

yaklaşım bu. Bu günün koşullarına göre eğitmeliyiz sizi. Sizin etkin olduğunuz zaman, diyelim ki, tabur komutanı olduğunuz zaman. O halde 21'inci yy.'da nasıl bir dünya ve ortam olacak ve bu ortamda genelde Silahlı Kuvvetler'den özelde Kara Kuvvetlerine mensup subaydan beklentiler neler olabilir, onların belirlenmesi lazımdır. Bu noktada, pozitif bilimlerden kaynaklanan sezgi gücünden faydalanmanız kaçınılmazdır. Bunu düşünerek ortama uygun kişiyi yetiştireceksiniz. Ancak bu şekilde Atatürk'ün direktif olarak verdiği çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşılabilir.

Dolayısıyla bizim projelerimiz geleceğe yönelmiştir. Biz bu gün yaşıyoruz, yarın için sizleri yetiştiriyoruz. Şimdi böyle bir dünyayı değerlendirdiğimizde, Harbiyeli'nin kazanması gereken bilgi, beceri ve davranışların neler olduğunu tespit edilmiş durumdadır. Size uygulanan eğitim olsun, SBE olsun, akademik programlar olsun hiçbirisi tesadüf eseri değildir. İlk önce temel yapı oluşturuluyor sonra onu tamamlayıcı programlar ekliyoruz. Peteği oluşturup dolduruyoruz.

Bu seneki diploma törenlerinde dağıttığımız rozetlerde, Harbiyeli'nin kazanması gerekenleri şu şekilde formüle ettik: Bir kere faaliyetlerinin temelinde Atatürkçü Düşünce Sistemi vardır. Bizim dünya görüşümüz budur; başka bir şey olamaz. Bu çekirdek etrafında üç temel alan vardır: Gelecekte başarılı olmanız için bilimsel alt yapı, seçtiğiniz mesleğin kaçınılmaz sonucu askeri bilgi ve beceri, bilimsel ve mesleki alt yapıyı yükleyebileceğiniz

sağlam bir platform, yani insan. Çok iyi bir füze sisteminin işlemesi için sağlam bir platforma ihtiyacı vardır. İnsanın da platformu sağlam ve sağlıklı bir bedeni yapısıdır. Bir de Atatürkçü Düşünce Sistemi'ni bu üç alanla birleştirmelisiniz. Bu da bu üç yapıyı Atatürkçü Düşünce Sistemine ulaştırmakla olur. Bu ulaştırma işini de çok iyi bildiğiniz beş ilkeyle yapmalısınız. Biz bu üç alanı, ilkelermizi ve özümüzü tespit etmişiz. Geriye kalan bu üç alanın detaylandırılmasıdır. Diyelim ki, SBE'nin bilimsel çalışması yapılıyor. Tük subayının, tüm dünyanın kavramış olduğu gibi, bedeni yeterlilik açısından vasatın üzerinde olması lâzım. Çünkü onu gerektiren bir dünyada yaşayacaksınız. Meselâ Amerika Vietnam'da başarılı olmadı. Ben, Amerikalı bir generalin bir makalesinde okuduğumda, "Biz subayı Vietnam savaşına kadar bir "manager" yani bir yönetici gibi yetiştirdik. Sonra gördük ki bizim "manager"ler muharebe koşullarında asker olmadılar." açıklamasına şahit oldum. Ayrıca biz de bu konuyu araştırdık ve şu noktaya vardık: Bilimsel taban, askeri yeterlilik ve beden sağlamlığının üçüne birden dengeli ve sistemli bir şekilde ihtiyaç var. Bu nedenle programlarımızı ağırlaştırarak uyguluyoruz. Yoksa geçen kamp döneminde komando eğitimini durup dururken neden uygulayalım. Bu eğitimin sonunda da şunu anladık ki; Harbiyeli'ye ne kadar yüklemeye yapılırsa o kadar motivasyonu artıyor. Belki siz farkında değilsiniz, ama geçen kamp döneminde İnci Tabur'da viziteye çıkma oranı yarı yarıya azaldı. Eğitimimiz daha da ağırlaşmasına rağmen vizite azalıyor, halbuki daha da çok olması lâzım. İşte bu, yu-

lanan programın olumlu bir sonucudur. Grubu teşkil eden fertler herhangi bir faaliyete katılmamanın ezikliğini hissetmeye başladılar. Arkadaşı üs bölgesinde gecelerken, kendisinin sudan bir bahaneyle viziteye çıkarak çadırdaki oturması içinden gelmedi, utandı. Bu çok enteresan bir gelişmedir ve otokontrolün oturması sağlanmıştır.

Size uygulanan bütün programlar bu üç dal içinde cereyan ediyor. Buna ilave edeceğimiz bir şey daha var: liderlik. Bir yere komutan olarak tayin edilmek kişiye "liderlik" vasfı kazandırmaz. Liderlik kişinin kendisine bağlıdır; onun yapısıyla ilgili bir durumdur. Tayin edildiğiniz yerde komutan olabilirsiniz; ancak, lider olamayabilirsiniz. Sizin liderlik açısından gelişmeniz için de çok özel bir program hazırlanıyor. Hem okul karargâhı hem de Alay Komutanlığı bu konu üzerinde çalışıyor. Bu sistemin adı, "Aşamalı Lider Geliştirme Programı"... Üç basamaklı bir program. 1'nci aşamada testler, gözleme, izleme ve liderlik danışmanlığı yoluyla Harbiyeliler'in liderlik potansiyelleri tespit edilecek. 2'nci aşamada buradan ortaya çıkacak sonuçlara göre her Harbiyeli'deki eksik liderlik özellikleri 4 sene boyunca uygulanacak liderlik geliştirme programıyla telâfi edilmeye çalışılacak, meselâ cesaret yönünden eksik görülen Harbiyeli'ye telden kayarken emniyet halkasını takma diyeceğiz, bunun gibi örnekleri çoğaltabilirsiniz. Bütün bunlar 5-6 kere yapılırsa o Harbiyeli'nin cesareti artar. Bu diğer bütün eksik alanlarda da böyle olur. 3'ncü aşamada liderlik özellikleri tekrar tespit edilip değerlendirmeye tabi tutulacak ve herkes bir liderlik puanına sahip olacak. Şu anda Kara Kuvvetleri'yle bunun koordinesi yapılmaya çalışılıyor. İlerideki mesleki hayatınızda bu puanlarınız da dikkate alınacak ve Kara Kuvvetleri sistemine liderlik puanınızla dahil edileceksiniz. Aynı zamanda bu puan sınıflandırmaya da tesir edecek. Bugün West Point'te sınıflandırma da üç kıstası göz önünde bulunduruluyor: Akademik başarı, beden yeteneği ve liderlik puanı. Bizde ilk ikisi ve eğitim ele alınıyor; ama, liderlik konusu şimdiye kadar bilimsel olarak ölçülemediği için ele alınamıyor. İşte bu sistem onu ölçecek. West Point'te sınıflandırma şu ölçütlerle yapılıyor: %55 akademik puan, %30 liderlik ve %15 beden yeteneği...

Özet olarak, size uygulanan her şeyi eğitim, akademik program, beden yeteneği ve liderlik çerçevesi içinde oluyor. Şimdiden başladığımız liderlik yüklemesi de gerçekleştirildiğinde mükemmel aday bir sistem mühendisi olacaksınız. Fakat yanlış anlaşılmasın, sistem mühendisi demek herhangi bir makinenin mühendisi demek değildir, aletleri kullanabilme becerisi değildir. Size, mühendise değil takım komutanına ihtiyacımız var diyecekler çıkabilir. Bu, meseleyi kavrayamamaktan dolayıdır. Sizler mühendissiniz; ama, takım, bölük, Silahlı Kuvvetler sisteminin mühendisleri. Bunu çok iyi kavramak ve rütbelilere de kavratmak lazım. Zira sistem mühendisliği, iyi bir asker olmaya mani bir program değildir. Kaldı ki şimdi size uygulanan eğitim programı geçmişten daha gelişmiştir. Buna emin olun. Size bu konuda, üç aşamalı bir oran vereyim: Sadece akademik program dikkate alındığında askeri bilimler %19'luk bir oranı kaplıyor, bu az görünebilir; haftada bir eğitim gününüzü ve Mentesh'teki kampınızı dikkate aldığımızda bu oran %49'a çıkıyor; daha burada bitmedi; Silahlı Kuvvetler'de subay yetiştirme

Harp Okulu'nda bitmiyor, sınıf okulları da var, sınıf okullarını 11 ay kabul edersek, ki bunun tamamı askeri eğitimidir, oranımız %69'a çıkıyor. Bu da iyi bir asker yetiştirmek için yeterlidir. Bugünün yeni teğmenleri askeri açıdan yeterli ve dengeli bir eğitim almaktadır.

ÇİZGİ ÖTESİ: Silahlı Kuvvetlerin birçok kurum ve kuruluşunda görev yaptınız. Kendi ifadenizle on üç seneniz askeri eğitim kurumlarında geçti. Kuleli Askeri Lisesi, Piyade Okulu, Harp Akademisi'nde görev yaptınız; halen Kara Harp Okulu'nda görevinize devam ediyorsunuz. Dikkat ettiğimiz nokta şu ki, bir askeri öğrenciyi Subaylığa ulaştıracak tüm aşamaları hem bir komutan hem de bir öğrenci olarak değerlendirebilecek tecrübe ve bilgi birikimine sahipsiniz. Bütün bunların ışığında **Türk Subayı'nı** değerlendirir misiniz?

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Bu sorunun cevabına son-
dan başa doğru gelerek başlayalım. Gerçeten çok güzel bir soru. Ben bu askeri eğitim ve öğretim kuruluşlarına ek olarak Yurt dışında da görev yaptım. Hem öğrenim gördüm, hem de NATO karargâhlarında Belçika'da ve Napoli'de olmak üzere, ilkinde binbaşı, ikincisinde tuğgeneral olarak görev yaptım. Dolayısıyla Türk subayı'nı yurt dışında diğer subaylarla da kıyaslama imkanı buldum.

Binbaşı olarak yabancılarla müşterek çalışmalarım oldu ve kendimi onlarla mukayese edebildim. Tuğgeneral olarak Türk subaylarıyla birlikte NATO'ya mensup diğer ülkelerin subayları emrimde çalıştı. Emir komutam altındaki bu subayların mukayese ve değerlendirmesini yaptım. Hiçbir hissiliğe, subjektifliğe kapılmadan şunu ifade edeyim ki; Türk subayı nitelik olarak gerçekten yüksek. Hatta biz bazen sahip olduğumuz nitelikleri dahi bilmiyoruz. Mesela hemen şunu söyleyelim: **Türk subayı çok fedakâr.** Mukayese ettiğimizde, Türk Subayı'nda mesai kavramı yoktur. Böyle yapması için de onu kimse zorlamaz. Ben başka bir ülkenin subayında bunu göremedim. Hatta bazıları 8 saat haricinde ne kadar görev yapıyorsa o kadar ek ücret talep ediyorlar. Eğer bizim subaylarımız için aynı durum söz konusu olsa her biri, emin olun ki, zengin olurdu.

Türk subayının şimdiki yetişme sisteminde bilgisi, genel kültürü de iyi. Mesela West Point'teki bir öğrenci sizi bilmez ama siz hem onu hem de kendinizi bilirsiniz. Bir tek şu var ki; kendimize güvenimizi kurturmamız lazım. Biraz aşırı tevazu sahibiyiz. Onlar ufak bir şey dahi bildiklerinde onu pazarlamasını beceriyorlar. Fakat benim değerlendirmeme göre Türk subayının üstün yanları vardır. Ve şunu da ifade edeyim, bunun tek sebebi eğitim sürecindeki gelişmedir. Mesela geçen 13 Mart'ta yanımdaki misafirlerden biri bir Harbiyeli'nin simülasyona ait açıklamalarından hiçbir şey anlamadığını ifade etti. Bu sizin her geçen gün ilerlediğinizi gösteriyor. Bir sonraki kuşak değerinin her zaman önünde... Dolayısıyla Türk subayı, bunu mensubu olduğundan demiyor, önüne gelecek durumdadır; çok fedakârdır, ülkesine, bayrağına, memleketine, Atatürkçü Düşünce Sistemi'ne dört elle sarılmış ve her türlü yeniliği takip eden bir özelliğindedir. Yani Türk subayı

Okul komutanımızın kendilerinin çizdiği, Harbiyelinin özelliklerini anlatan rozet.

çağdaştır. Mesela siz okul sırasında Batılı ordularla rahatlıkla ilişki kurabilecek şekilde yabancı dil öğrendiniz. Bu büyük bir vasıftır. Çünkü çıkan her dökümanı takip eder ve eğer çalışmalarınızı devam ettirirseniz yabancı ülkelerde büyük görevler yapabileceksiniz. Bu gelişmenin temelini burada aldınız. Size düşen bu işi devam ettirmektir.

ÇİZGİ ÖTESİ: Yönetim adına bilinen "değişim korkusu" adlı olgunun yeniliklere engel teşkil ettiğini biliyoruz. Yeniliklerin organizasyonlara faydaları ve zararları nelerdir? Siz ne gibi faydalarını gördünüz? Zararının da dokunduğu oldu mu?

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Hiç bir zararı dokunmadı. Fakat önemli olan her şeyi usulüne göre yapmaktır. Değişim ve yenilik bazen reaksiyon da yaratabilir. Bundan çekinmemek lazım, yeterli değişim objektif, bilimsel yönetimin kurallarına uygun olarak yapılmalıdır. Elimde Japonların çıkardığı yeni bir kitap var: "KAİZEN". Kaizen Japonca da yenilik demek. Kitabın özü, Japonların yeniliği nasıl bürokratik kademededen en alt kademeye kadar indirdiğidir. Bürokratik bir yapıda, genelde yenilikler tepeden aşağıya doğru, üstün isteği istikamette olur. Fakat bu işi Japonlar en alt seviyeye indirmiş durumdadır. Mesela günde 500 adet vida sıkma görevi olan bir işçi eğer 1000 tane sıkabilmenin yolunu bulabiliyorsa bunu mühendisine teklif eder ve yenilik alttan gelmiş olur. O yüzden bir takım komutanı da yenilik yapabilir. Önemli olan bulduğumuzla yetinmemektir. Zira yenilikte esas "bulduğumuzla yetinmemek, devamlı daha iyisini araştırmaktır". Tabii daima iyinin daha iyisini araştırmak "bilgi"nin taban olarak kabul edilmesine bağlıdır. Yoksa boşa kürek çekmekten öteye gidemezsiniz. **Bilgiye dayalı hiçbir yenilik zarar getirmez.** Her ilerlemenin temeli bilgidir. Liderlik prensiplerinden biri de "risk" almaktır. Ama hesaplı, sonunu görebildiğiniz bir risk olmalıdır bu. Yani bilgiye dayalı bir risk. **"Bilgi" de insanın devamlı okumasının, kendisi şarj etmesinin bir sonucu olarak elde edilir.** Bilgi Bacon'un da dediği gibi **kuvvettir.** Bilgili olmayan ne bir yenilik yapabilir, ne de risk alabilir. Zira kendisine güven olmaz bilgisizin.

Kısaca söylemek gerekirse "temelinde bilimsellik yatan bir yeniliğin hiç bir zararı yoktur" ve ben de şahsen hiç zararını görmedim.

ÇİZGİ ÖTESİ: Komutanım, yurt dışında çalıştığınızı ifade etmişiniz ve bizimle yabancı subaylar arasında mukayese yapmıştınız. Acaba onların gözünde biz nasıl değerlendiriliyoruz? Şimdiye kadar birçok Yabancı Heyeti misafir ettiniz. Onların izlenimleri nelerdi?

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Burada şunu bir daha hatırlatayım ki, yabancı subaylarla birlikte iç içe yaşadığım için bizim hakkımızdaki düşüncelerini de çok iyi biliyorum.

Bir binbaşı olarak Nato'da görev yaptığımda yabancı bir komutan tarafından değerlendirildim. Onlardaki sicil sistemi açık bir sistemdir. Sicil amir tarafından yazılır ve size gösterilir. İtirazınız varsa altına not düşer ve imzalarsınız. Onların gözünde Türk subayı üstündür. Şikayet ettikleri tek nokta vardır: "Türk subayının biraz formal" olması. Bu ayrılığın sebebi her ülkenin değer yargılarının farklı farklı olmasıdır. Örneğin ben, benim amirim olan yabancı bir subayı kendi amirimi nasıl selamlıyorsam öyle selamlarım. Öte yandan başka bir ülkenin subayı gelir ve "Hi Sir" diyerek içeri girer, sizinle rahatlıkla bacak bacak üstüne atıp konuşabilir. Onun değer yargısına göre ayıp değildir bu hareket; fakat, bize göre ayıptır. Bizim böyle örnekleri ayıp saymamızı da onlar bir katılık olarak

görürler. Nato'da çeşitli ülke subaylarını karikatürezi eden resimler vardır. Eğer bir ülkenin subayı dağınık, organize olmamış ise karikatürünü öyle çizeler. Saçı başı dağılmış, masası dağınık olarak gösterirler. Türk subayını gösterirken de kaşlar çatışmış, dimdik sert bakışlı bir subay tipinde gösterirler. çünkü onlara göre bu menfidir. Bize karşı tek eleştirici bakış açısı bu yöndedir.

ÇİZGİ ÖTESİ: Yabancı bir dergide Amerikan kara Harp Okulu Komutanının "Yazar subaylar yetiştirmeliyiz" cümlesi ilgilimizi çekti. Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Tümg. Y. BÜYÜKANIT: Tabii çok doğru. Tarihimize baktığımızda askerlerin çok eser verdiği görüyoruz. Harp Tarihi eserlerimizin çoğu eski komutanlarımıza aittir. **Onlar tarihi hem yapmışlar hem de yazmışlardır.** Fakat yazar derken, düşündüklerini kağıda dökabilen belli tezleri işleyebilen, bilimsel olarak konuya yaklaşım kaleme alabilen kişiler olması lâzım. Bu subaylığın vazgeçilmez ilkelere bir tanesidir. Subay sadece kıtada görev yapmaz, karagâhlarda da görev yapar ve oradaki silâhi kalemidir.

ÇİZGİ ÖTESİ: "Yazar subay" konusundaki bir başka bakış açısı da tecrübelerin aktarılmasıdır. Bu konudaki düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Doğru, tecrübelerin aktarılması konusunda çok haklısınız. Fakat insan bazen şunun için yazmıyor: **Yazmadığınız fikirlere hakimsinizdir, fakat, yazdıklarınız size hakimdir, tıpkı söz gibi.**

Türk Subayı tecrübe açısından dünyanın en nitelikli subaylarındandır. Meslek hayatımız boyunca hepimiz çeşitli bilgilere vakıf oluyoruz. Bu bilgiler bir çokları için Sansasyonel özellikle de olabilir; ama, subayın bir özelliği vardır, bildiklerini kendisiyle beraber bir sır gibi götürür, onu dedikodu konusu yaptırmaz. Ama bazı ülke subayları oturup bütün bildiklerini hemen kaleme alır.

Tecrübeye "dilsiz hoca" derler. Churchill'e yaşlyken genç olmak ister misiniz demişler, "isterim" demiş. Peki ne verirsiniz genç olmak için diye sorduklarında, "tecrübelerimden başka her şeyimi veririm "demiş" Zira bunlar için çok uğraştım".

Yazmak lâzım, onu biraz ihmal ediyoruz. Fakat bunun sebebi çekingenlikten geliyor. Yoksa herkes kendi çapında olumlu yönleri aktarsa, genç subaylar da aynı tecrübeleri yaşamadan o tecrübeyi edinmiş olur. Fakat bu konuda biraz zafiyetimiz var. Onu da kabul etmek lâzım.

ÇİZGİ ÖTESİ: Ülkemiz bulunduğu jeopolitik konum itibarıyla, dünyada bütün gözlerin çevrildiği birçok yerde söz sahibi. Bunun en açık örneklerini Bosna ve Somali'de gördük. Genelkurmay Başkanımız Org. İsmail Hakkı KARADAYI'nın da bir yerde belirttiği gibi: **"Şeytan üçgeninin ortasında yaşıyoruz."** Değerli komutanımız Korgeneral Çevik BİR ile yaptığımız röportajımızda da komutanımız: **"Biz bir dünya devletiyiz."** ifadelerini sık sık kullanmıştı. Konuya bu açıdan yaklaşarsak bizi ilerde nelerin beklediğini düşünüyorsunuz?

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Hem sayın komutanımızın hem de Korgeneral Çevik BİR'in bu ifadeleri çok vurgulandı. Komutanımız "şeytan üçgeni" derken Balkanlar, Kafkaslar ve Orta Doğu üçgenini kast ediyor. Bu üç bölgede her an her şey değişebiliyor. Ve bu değişikliklerde ister istemez bize yansıyor. Komşumuzda bir yangın varsa sizi ilgilendirmeyi mi? Pekâla soldaki sağdaki ve bir de üstümüzdeki komşunuzda yangın varsa ve siz de yoksa... Bu takdirde tedbir almalsınız, yoksa size de sirayet eder. Dolayısıyla gerçekten çok kritik bir bölgede yaşıyoruz. Bu bölgede istikrar ve huzur yok. Onlarda huzur ve istikrar olursa bizde de aynı şekilde huzur ve istikrar olur.

Yaklaşım bu.

Dünya devleti olma konusuna gelince; dünya globalleşti, küreselleşti. Artık sadece kendi içinizde olayları yorumlayıp uygulamakla yapamıyorsunuz. Dünya öylesine küreselleşti ki bir yerdeki rahatsızlık tüm dünyayı rahatsız ediyor. Birleşmiş Milletler Türkiye'ye geliyor ve herhangi bir yerdeki barışın tesisi için siz de birlik gönderin diyor. İşte dünya devleti olduk derken, ilgimizin kendi hudutlarımızın dışına çıkmak zorunda kaldığını anlatmak istiyoruz. Yoksa hiçbir zaman gidip oradan toprak almak değil amacımız.

Artık Türk subayı geniş düşünmek zorunda. Geniş düşünmek ve ufku genişletmek de döner dolaşır bir önceki soruda bahsettiğimiz **BİLGİ**'ye dayanır, çok okumaya dayanır. Dolayısıyla hem sayın komutanımızın hem de Çevik BİR paşamızın ifadelerinden çıkarılan sonuç şudur: Türk subayı olaylara bir sistem bütünlüğü içinde ve geniş perspektifte bilimsel olarak bakabilmeli.

ÇİZGİ ÖTESİ: Komutanım olay yine "sistem" anlayışına dayandı...

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Gayet

tabii. Sistem mühendisliği subayın ön koşuludur. Nasıl ki Matematik 1'i almadan Matematik 2'yi öğrenemezsiniz, öyle de böyle bir sistem anlayışına sahip değilseniz 21 inci asrın subayı olamazsınız. Sistem anlayışı ilk kazanmanız gerekli olan şeydir. Eğitim ve spor gibi nitelikler daha sonra kazanacağınız özelliklerdir. Elektronik için fizik neyse subay için de sistem mühendisliği odur. Biz bu konuyu herkese detaylı şekilde sunmak istiyoruz. Bu amaçla değerli bir öğretim üyemiz Silahlı Kuvvetler Dergisi'ne gönderilmek üzere güzel bir makale yazdı. Sistem mühendisliğini tanıtıcı bir broşür hazırlandı ve bu broşür tüm kıta komutanlarına gönderildi. Bunkdaki amacımız ise sizin kıtaya gittiğinizde ne olduğunuzu ya da olmadığınızı komutanlarınızın bilmesi. Yanlış düşünceler varsa o yanlış düşünceleri ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. Bunu da Harp Okulu'nun duvarları içinde halledemeyiz. Harp Okulunun Türkçe ve İngilizce broşürlerini de bastık, bütün üniversitelere ve Batı Harp Okullarına da gönderiyoruz. Bu broşürleri gönderdiğimizde bana üniversite dekanlarından ve rektörlerinden çok olumlu mektuplar geldi. Şimdi bizi ziyaret etmek istiyorlar.

ÇİZGİ ÖTESİ: Panaroma dergisi muhabirleri geçen yıl okulumuza gelmiş ve bir Harbiyeli'nin tüm gününü eksiksiz, aynısıyla, hiçbir gösterişe veya gizliliğe mahal verilmenden izlemişlerdi. Dergilerinde de "Cumhurbaşkanı Yetiştiren Okul" başlığıyla yazılarını yayımladılar. Basına hiçbir şey tahdit edilmeden her şey gösteriliyor... Bütün bunlar askerin halkıyla iç içe olduğunun veya bu yönde uğraşlarının olduğunun göstergesi... Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?...

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Evet gelen gazetecilerin hiçbirine hiçbir şey tahdit edilmedi. İnsan neyini gizler?

Eğer, insan kötü birşey yapmıyorsa ve yaptığı işten gurur duyuyorsa gizleyeceği bir şey var mıdır? Tabii ki olmaz. O yüzden komutanlıkça müsaade edilen basın organlarına her istedikleri yerde gezebileceklerini herhangi bir zaman tahdidi altında kalmamalarını söylüyoruz.

Mesela bir gazeteden bayan bir muhabir geldiğinde, dilerse bayan Harbiyelilerin "koğuşunda yatabileceğini" söyledim. Yine bir televizyon kanalı okulumuza geldiğinde, kendilerini sadece bazı kanallara akıtacağımızı ve onlara sadece istediklerimizi göstereceğimizi zannediyorlardı. Fakat her yeri gezebileceklerini söylediğimizde şaşır-dılar. Harbiyelilerle de konuştuklarında "çok az kişinin fikirlerini bu kadar rahat söyleyebileceğini" anlamışlardır sanırım.

Bizim sistemimize güvenimiz sonsuzdur. Sistemimize ve size yani Harbiyeli'ye. Yoksa sizi toplayıp da "Sen, sen basın mensupları gelecek, onlara şu metni okuyun" demek ne bize ne de Harbiyeli'ye yakışır. **Güven en büyük takdirnamedir ve bunu siz kazandınız.**

ÇİZGİ ÖTESİ:

Geçenlerde bir gazeteci "Askerin-Halkıyla birleşmesi gerektiğini, ordunun halktan kopuk olduğunu" iddia eden bir yazı yayımladı. Hal-

buki sizin ifadelerinizle, Silahlı Kuvvetlerin "çekirdeği" olarak herkese açığız. Bu milletin bağrından geldiğimize göre onlardan ayrı olmamız düşünülemez. Bir kişi ailesinden nasıl ayrı düşünülebilir? Bizi yeterince tanımıyorlar.

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Fakat şu var ki, bir müessese yeteri kadar tanınmıyorsa sorumluluk müessesededir. Müessese kendinin tanınmasını istiyorsa bu işi kendisi yapmalıdır. Mesela ben Malezya ordusunu tanımak zorunda değilim. Eğer onlar benim onları tanımamı istiyorsa kendileri uğraş vermeli... Bazı yanlış yorumlar olabilir; fakat, şunu hemen ilave etmeliyim: "**Türk ordusu Türk milletinin özetidir**" Türk ordusunu meydana getiren bizler, sizler ve Mehmetçik. Bunlar Mars'tan gelmiyor. Toplumumuzun ta göbeğinden geliyorlar. *Belki de Türk Milletini Türk Silahlı Kuvvetlerinden daha iyi özetleyen hiçbir kurum yoktur.* Bir hastaneye gitseniz hastaları bulursunuz, hapisaneye gitseniz suçluları. Ama Silahlı Kuvvetlerde Edirne'den Kars'a, Sinop'tan Antalya'ya kadar, zengini, fakiri kısacası herkes bulunur. Bu nasıl bir kopukluk ki?... Biz toplumun içindeyiz ve toplumun bir parçasıyız ayrı düşünülemez. Ama bu kişilere daha iyi anlatmak lazım.

ÇİZGİ ÖTESİ: Komutanım medyanın okulumuza gelip herşeyi açık olarak gözleyebilmesi Silahlı Kuvvetlerin ve milletimizin bütünleşmesi adına atılan büyük adımlar. Bunların ötesinde tanıtım ve bütünleşme açısından yapılabilecek şeyler var mı?

Tümg. Yaşar BÜYÜKANIT: Tanıtım sonsuzdur. Fakat insan hiç çaba sarfetmeden de kendini tanıtabilir. Bu bağlamda en iyi tanıtım uygun davranışlardır. Yarın subay olduğunuzda birçok sivil arkadaşınız olacak... Sinemaya, tiyatroya beraber gideceksiniz. Onlar sizi nasıl tanırsa Si-

lahlı Kuvvetleri de öyle tanıyacaklar. Nitelikli, dengeli, vatan-millet aşkıyla dopdolu insanlar görürlerse karşılarında, zaten, Silahlı Kuvvetleri, Harp Okulu propagandasını kendi kendine yapacaktır. Ben size hep söylüyorum, bu gün Türkiye'de Harp Okulu en çok tanınan okuldur. En basit bir köye gidin Harbiye Marşı'nı bilirle özellikle de Harbiye deyince akla Kara Harp Okulu gelir.

Tanıtımın sonu yoktur. Toplum bilgilendirmek lazım. Çünkü gizleyeceğimiz hiç birşey yok.

ÇİZGİ ÖTESİ: Halkımız bizi Nato'da karikatürize edildiği gibi "Çatık karşı, sert" insanlar olarak mı algılıyor? Bizim yaşadığımız genel havayı bilmeyebilirler

Tüm. Yaşar BÜYÜKANIT: Evet doğru. Zaten komutanlık emirleri ile yaptığımız programlarda bunu vurgulamak, bu amaca hizmet etmek için.

Bana bir muhabir demiştir ki: "Efendim Harp Okulu Ankara'nın tam göbeğinde ama o kadar uzakta ki..." Burada program yaptıktan sonra giderken aynı muhabir bana "Harp Okulu burada Ankara'nın tam göbeğinde ama, biz ondan ne kadar uzakmışız." dedi. Uzak olan Harp Okulu veya Silahlı Kuvvetler değil. Yeter ki tanıtılsın. Ama burada tekrar ediyorum, en güzel tanıtım, o müesseseyi meydana getiren kişilerin tutum ve davranışlarıdır.

Tanıtım bir süreç işi, sabırlı olmak gerek.

ÇİZGİ ÖTESİ: Komutanım röportaja biraz renk katmak için özel bir soru sormak sizi otuzüç yıl öncesine götürmek istiyoruz. Harp Okulu'ndan yeni mezun olmuş, sınıf okulunu bitirmiş ve ilk görevine tayin olunmuş "Teğmen Yaşar BÜYÜKANIT"ı anlatabilir misiniz?

Tüm. Yaşar BÜYÜKANIT: Masamın üzerinde devamlı duran bir fotoğraf var. Asteğmen Yaşar BÜYÜKANIT'ın Genelkurmay Başkanı Cevdet SUNAY'dan diploma alırken çekilmiş bir resmi. Ben çok şanslıyım, akademi mezun olurken de ödülümü aynı komutanımdan aldım. O zaman Cumhurbaşkanıydı. Bu fotoğrafı buraya koymamın sebebi şimdi Harbiyeliler'i yönetiyor olmam. **Harbiyeli Yaşar BÜYÜKANIT'ı unutmamak için.** Bu çok önemli bir konu ve sorduğunuz için teşekkür ediyorum.

İnsan kendisini de yeri geldiğinde eleştirmeli. Ben Kara Harp Okulu'ndan mezun olduğumda kişisel dereceleyle de mezun oldum, ama, kendimi kıta için hazır görmedim. Benim ilk kıta görevim KANDIRA'da 197'nci Piyade Alayı idi. Oraya gittiğimde kendi kendimi değerlendirdim ve kendimi yeterli görmedim. Yalnız başarılı olmak için de şiddetli bir arzum vardı ki buna motivasyon denir ve çok önemlidir. Fakat açıkça ifade etmek gerekirse bilgi açısından yeterli değildim. Şimdi ki Harp Okulu sistemini görünce siz aynı duyguları yaşamayacaksınız kanaatindeyim.

Tek noksanınız pratik yapmamanız olacak. Çünkü buradan bilgi yüklü gitmiş olacaksınız kıtaya. Atatürk diyor ki: "Harbiye diploması teğmenin eğitim alanına girmesi için bir izin belgesidir." "Onun asıl hocası yüzbaşısıdır." Asıl mektep kıtadır ve tecrübeler de orada kazanılır. Sanırım ilk beş-altı ay bir teğmenin kıtaya intibakı için yeterli bir süre sayılabilir.

ÇİZGİ ÖTESİ: Komutanım müsaadelerinizle size bir kaç kısa sorular sormak istiyoruz.

- **Hangi takımı tutuyorsunuz?**

- Tuttuğum takım Fenerbahçe, aynı zamanda Fenerbahçe'nin bir üyesiyim. Körü körüne fanatizm çerçevesinde

değil; ama, Fenerbahçe'yi çok seviyorum. Bütün Takımları seviyorum. Mesela Galatasaray ve Trabzonspor'un Avrupa takımlarıyla yaptıkları maçlarda aynı heyecanı onlarla beraber yaşıyorum. Fakat tercihim söz konusu olursa "Fenerbahçe"yi tercih ederim elbette.

- **En son okuduğunuz kitap?**

- Ben aynı anda iki kitap okuyorum. Tek kitap okuma, tek yöne doğru saplıyor sizi. Bu kitaplardan biri "Global Paradox" diğeri "Hayatın Kökleri" (TUBİTAK yayınları). Şunu arkadaşlarınıza mesaj olarak iletin. Kütüphanemize çok iyi kitaplar alıyoruz. Hedefimiz 45.000 olan kitap sayısını 200.000'e çıkarmak kitap okumamak için "Kitaplar pahalı veya kitap yok" diye bahane öne süremezsiniz. Biz sizin adınıza alıyoruz. Ve kütüphaneye de istek fişlerini koyduk, istediğiniz kitapları alıyoruz. Kitap okuma için "zaman yok" diyebilirsiniz ama "**zaman var**", yeter ki zamanı iyi kullanmasını bilin.

- **En son sinemaya ne zaman gittiniz? Boş zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?**

- Şunu burada sıkılarak söylüyorum en son sinemaya 1982'de gittim. Sinemaya gitme fırsatım pek olmuyor. Boş zamanını nasıl kullandığıma gelince... Hafta sonlarında yarım günümü ve mümkün olursa Çarşamba günlerimin bir bölümünü spora ayırıyorum. Akşamları kitap okuyorum gerek buradaki görevimle ilgili, gerekse kişisel tercihimle aldığım kitaplar var. Televizyonu sadece programları seçerek izliyorum. **Bunu size de tavsiye ediyorum. Bu günün medeni insanının zamanını en çok öldüren alet-en iyi iletişim aracı olmasına rağmen- televizyondur. Ona esir olmamak lazım.** Zamanınızı öldürmemeyi, çağa ayak uydurmak istiyorsanız, çok çalışmalısınız. Vasat insan olmak hedef değildir. Fedakârlık, esastır. Çalışmak isteyenlere Günde 4-5 saat uyku yeterlidir. Zira, insan vücudunun zorluklara karşı direnci vardır. Eğer kendizi zorlamazsanız rehavete kapılırsınız. Ayda iki kitap okuyacağım dediyeniz, her durumda okumalısınız o iki kitabı. Okurken de yararlı olanı tercih etmelisiniz

- **Harbiyelilere son mesajınız ne olacak?**

- Üç mesajım var:

İlki; bu sene Harbiyelileri çok yoracağız. Fakat bu onların iyi yetişebilmesi açısından. Verdiğimiz sözleri tutuyoruz. Mesela sizi eğitimci olarak kullanacağımızı söyledik ve yaptık...

ikinci mesajım son sınıfların kıta stajı meselesi hakkında. Daha önce staj yapan teğmenlerin verdikleri raporları dikkate alarak yeni bir çalışma başlattık. Kıta stajınız için bir ay çok uzun bir süre. Bir çalışma grubu bu süreyi ne kadar yararlı hale getirebiliriz düşüncesiyle çalışmalarını sürdürüyor. Bu konunun üzerine çok ciddi eğiliyoruz. Belki stajınızın şekli değişecek. Staj zamanınızın kıta tayinleriyle aynı zamana denk gelmesi gibi bazı sorunlarınız var. Hepsine çözüm yolları araştırıyoruz.

Son olarak, bu sene, farkındasınızdır bir çok bülten yayınlıyoruz. Onları lütfen okuyunuz. Çünkü bu bültenleri yayınlamadaki amacımız iletişim ortamını zenginleştirmek ve iletişim kirliliğini ortadan kaldırmaktır. Bir grubun ilerlemesi buna bağlı.

ÇİZGİ ÖTESİ- Teşekkürler sayın Komutanım. ■

HARBIYE'DEN HABERLER

Rıza GÜL

Nihat TUTAN

HERŞEY HARBIYELİ İÇİN

Eğitim günleri kertenkele öldürdüğümüz manevra fişeklerinin, yemekte ve yağburger yapmakta kullandığımız ekmeklerin, dersten binaldığımızda imdadımıza yetişen gezi günleri sizi taşıyan yarısı bakım mucizesi yaşayan tarihi otobüslerin nereden, nasıl geldiğini biliyor muydunuz? Veya her sabah istemediğimiz halde sizi uyandıran ses yayın hizmetinin nasıl sağlandığını, içeride otururken, uyurken tel örgü sınırlarında elinde tüfekte üşüyen, gülen gözleri ile sizleri kimlerin beklediğini, o gün maç olduğunu fena halde hatırlatan arızalı televizyonunuzu kimin onardığını hiç düşündünüz mü? Bütün bu faaliyetleri ve daha fazlasını kısaca "**Destek Kıt'aları**" diye özetlemek sanırım yanlış olmayacaktır.

Destek Kıt'aları, K.H.O.K.'liğine bağlı bir ünite olarak kuruluşunda Karargah Bölüğü, Özel Ulaştırma Oto Bölüğü, Özel Gösteri ve Tatbikat Bölüğü, Bando K.'lığı ve ATAT Bölge K.'lığı bulunmaktadır.

Yapılan her faaliyetin altında o konuyla ilgili ünitelerin koordineli çalışması ve emeği yatar. Ve tüm bunların hepsi harbiyeliler içindir. Evet hepsi sizin içindir.

TÜMG. YAŞAR BÜYÜKANIT:

"Okul açılışında verilemeyen ödüllerini şimdi veriyoruz, aslında bu ödüllerini birçok harbiyeli hak ediyor."

4 Kasım 1994'te sancak töreninden sonra yapılan törenle Fransa'da ülkemizi layıkıyla temsil eden, 1993-1994 Kamp Dönemi Olimpik Spor Yarışmalarında dereceye giren Harbiyeliler ile akademik başarı açısından dereceye giren Tabur, Bölük ve Kısımlara ve Eğitsel Kol Faaliyeti yarışmalarında başarılı olan ve askeri spor müsabakalarındaki dereceli Harbiyeliler Okul Komutanımız tarafından, ayrı ayrı ödüllendirildiler.

KOMUTANLARIMIZ

(Yrd. Doç. Dr. Öğ. Kd. Alb. Yalçın GULBAŞ)

* Yrd. Doç. Dr. Öğ. Kd. Alb. Yalçın GULBAŞ tarafından dizayn edilmiş olan "Harbiyeli Menteş ormanlarında" isimli

dekor vitrinler, 24 Kasım 1994'ten itibaren, Cumhuriyet Sitesi ATATÜRK AMFİ'si girişinde Harbiyeliler'in göz zevkine hitap edecektir. Büyük bir titizlik ve özveriyle birleştirilen malzemelerden oluşan dekorlar spot ışıklarla aydınlatılacaktır.

Bu haberi almak üzere gittiğimizde, komutanımızın çalışma odasında yine Komutanımıza ait pek çok grafik çalışmalarına rastladık: Şimdiki ve ondan önceki okul brövesinin çizimleri, tabur amblemleri ve okul çapında pek çok değişik amaçla kullanılan diğerleri... Okulumuzun tanıtımında kullanılan broşür ve kitapçıkların hazırlanmasında da büyük emeği geçen komutanımızın, Yabancı Diller Bölümünde yer alan yağlıboya tabloları da mevcut.

20 yıldan beri görev yaptığı kutsal yuva Harbiye'ye bağlılık hislerini derin sanat duygusuyla birleştirerek çizgi, resim ve dekorlar şeklinde Harbiye'ye hediye etmek arzusunda olan komutanımızın bu alanda pek çok yeni projesi hazır bekliyor.

KONFERANSLAR

Prof. Dr. Zafer ÖZTEKİN: "Kadın iyi eğitilmiş olduğu zaman çocuk da iyi yetişir."

* 17 Kasım 1994'te Okul Komutanımızın da iştirak ettiği, "Aile Planlaması" haftası münasebetiyle düzenlenen konferans. Bayan Harbiyelilere ve Son Sınıf Harbiyelilere Prof. Dr. Zafer ÖZTEKİN tarafından verildi. Konferans bitiminde Prof. Dr. Zafer ÖZTEKİN'E Okul Komutanımız tarafından bir plaket hediye edildi.

* Aynı tarihte Prof. Dr. Doğan CÜCELOĞLU tarafından, en son yayıma sunduğu kitabı "İyi Düşün, Doğru Karar Ver" in ışığında "İletişim Teorisi" hakkında son sınıf Harbiyelilere konferans verilmiştir.

* Ayrıca Polis Akademisinde Prof. Fahir ARMAOĞLU tarafından verilen "Ege'de kara suları ve kıta sahanlığı sorunu" konulu güncel konferansa 3'üncü ve 4'üncü sınıftan 90 Harbiyeli katıldı.

Kara Harp okulu öğrencilerinden oluşan K.K.Gücü Atletizm genç takımı, 24 Eylül 1994'te FRANSA/REMİRONT'ta yapılan Avrupa Genç Klüpler Atletizm Şampiyonası'nda TÜRKİYE'yi başarıyla temsil ettiğinden dolayı Okulumuzun gurur kaynağı olmuştur. Yarışmaya jüri üyesi olarak katılan Sayın S. Münir YARAŞ'ın övgü dolu mektubunu sunuyoruz:

24.09.1994 tarihinde Fransa'nın Remiremont kentinde yapılan Avrupa Gençler Şampiyon Kulüpler C1 Grubu yarışmalarında E.A.A. (Avrupa Atletizm Federasyonları Birliği) tarafından uluslararası jüri üyesi olarak görevlendirildim.

Bu müsabaka 1994 Türkiye Genç Kulüpler Şampiyonları, Yenimahalle Belediye Spor bayan ve Karagücü Erkek Atletizm takımları katıldılar.

Kara Harp Okulu öğrencilerinden kurulu Karagücü Erkek atletizm takımı müsabakalar öncesi, sırası ve sonrasında davranış, kıyafet ve eğitimleri ile Türkiye'nin başarılı birer temsilcisi oldular.

Askeri Liselerde ve Harp Okulunda öğrendikleri yabancı dil bilgileri ile tüm yöre halkını ve organizatörleri etkilediler. Yarışma akşamında ödül töreninde Fransa Senatörü, Yöre Valisi ve Belediye başkanı öğrencilerimizden övünçle bahsettiler ve "Remiremont Türk Harp Okulu öğrencileri tarafından fethedildi," sözlerini kullandılar.

İftihar ettim ve sizlerin de bu duyguları paylaşabilmeniz için durumu bilgilerinize arz etmeyi görev sayıyorum.

Saygılarımla

Salih Münir YARAŞ

SINIFLAR

* Bayan Harbiyeliler; Piyade, Tank, Jandarma haricinde tüm muharip ve yardımcı sınıfları seçebilecekler.

* Kara Havacılık sınıfına ayrılmış olan son sınıf öğrencilerin yıllık periyodik sağlık muayenelerinin Mart ayında yapılması düşünülmektedir.

1 nci tabur sınıf yüzdesi:

Piyade %25,
Tank %7,
Topçu %10
Kara Hava %17
Jandarma %24
Diğer % 17

YAYINLARIMIZ

* K.H.O Psikolojik Danışma ve Rehberlik Şubesi bülten yayınlamaya başlamıştır. İlk bülten şubenin vermiş olduğu hizmetleri anlatmış, ikinci bültenleri ise çağımızın büyük sorunu "Depresyon" hakkında olmuştur. Aydan aya çıkarılacak bu bültenler Harbiyeli'yi psikososyal ve kültürel içerikli sorularla ilgili aydınlatmaya devam edecektir.

* K.H.O. Bilgi Toplama ve Yayın Merkezi de hizmetlerine devam ediyor. Birkaç örneği:

- Harbiyelilere Mesaj (Okul Komutanımız Tümğ. Y. BÜYÜKANIT)

- Yaratıcı Düşünceye Yönelik Tutumların Eğitimle Değiştirilebilirliği ve Verimlilik Üzerine Etkileri (Öğ. Bnb. Yrd. Doç. Dr. A. VAROĞLU)

- Vazifenin ifasında takip edilecek akış şeması

- LAGEM'in (KHO Liderlik Araştırma ve Geliştirme Merkezi) tanıtımı.

KARA HARP OKULU

BİLGİSAYARDA ÇAĞINI YAKALADI:

* ODTÜ Amerika hattıyla İNTERNET'e bağlanan ülkemizde, sayılı üniversiteler bu sisteme sahip. Bu sayılı üniversiteler arasında Silahlı Kuvvetlerimizin gözbebeği K.H.O'da var.

* Tüm Bölük Komutanlarının odalarına konan bilgisayarlarda merkezi olarak OBİM'e bağlı.

* Revirimizde tüm Harbiyelilerin sağlık bilgilerinin işlendiği ve ömür boyunca kullanılacak bilgiler bilgisayara kaydediliyor.

KÜTÜPHANE

*K.H.O.Kütüphane Bülteni, ayda bir yayınlanacak ve kütüphaneye gelen kitapların bibliyografileri tanıtılacak.

*Kütüphanemize 120 kalem kitap Cumhurbaşkanlığı tarafından hediye edilmiştir. 202 kalem kitabın da Okulumuz tarafından alım işlemleri sürdürülüyor. Kütüphanede istenilen kitapları aldirmek amacıyla "Kitap İstek Fişleri" doldurtuluyor.

*Ekim ayı içerisinde kütüphaneden ödünç alınan kitapların konulara göre dağılımı şöyle (ilk üçü):

Edebiyat	% 47
Tarih-Coğrafya	% 19
Sosyal Bilimler	% 15

SPORSPORSPOR

* KHO Gücü Spor Klubünün 1994-1995 Spor Sezonu Açılış Töreni 19 Ekim 1994 saat 17⁰⁰'de Savaş Beden Eğitimi Grubunda yapıldı.

* ATICILIK ve AVCILIK federasyonunca 25-30 Ekim 1994 tarihleri arasında AFYON'da düzenlenen müsabakalara K.K.K. Gücü Atıcılık Ekibi 15 Subay (5'i K.H.O.'dan), 1 Astb ve 32 Harbiyeli (7'si bayan) toplan 48 atıcı ile katılmıştır.

K.K.K. Gücü Atıcılık Ekibinden 13 Subay (3'ü K.H.O.'ndan), 1 Astb., 26 Harbiyeli (7'si bayan) olmak üzere toplam 40 Atıcı barajı geçerek 07-11 ARALIK 1994 tarihinde AYDIN ve İZMİR'de yapılacak "Havalı Silahlar Türkiye Şampiyonası"na elde etmiştir.

* 5 Kulübün katılımıyla 22 Ekim 1994 tarihinde Altındağ Spor Kulübü tesislerinde yapılan Cumhuriyet Kupası turnuvasında K.H.O. Masa Tenisi Takımı, 3 galibiyet, 3'de mağlubiyet alarak 4'üncü oldu.

* Öğrenci Alay Komutanlığınca 12-20 EKİM 1994 tarihleri arasında düzenlenen Taburlararası Futbol Şampiyonasında 3 üncü Tabur birinci oldu.

ATLETİZİM FEDERASYON BAŞKANI'NDAN TAKİMİMİZE TAKDİR:

10 Kasım 1994 tarihinde Ankara'da düzenlenen Büyük Önder Atatürk'ü anma kros yarışmaları 5000 m branşında Üniversitemiz Erkek takımının göstermiş oldukları üstün performans ve gayretleriyle kazanmış olduğu 39 puanla 3 ncü olmalarından dolayı başta Rektör olmak üzere Beden Eğitimi Öğretim Görevlisi öğretmenlerini ve sporcularımızı şahsım ve Federasyonum adına tebrik eder, bundan sonraki çalışmalarınızda başarılarınızın devamını dilerim.

Muharrem DALKILIÇ
Atletizm Federasyonu Başkanı

* 29-30 EKİM 1994 tarihlerinde ANKARA'da 14 kulüp ve 101 sporcunun iştirak ettiği Cumhuriyet Kupası Judo Şampiyonasına ferdi olarak katılan judocularımız 3 ikincilik, 3 üçüncülük aldılar.

* 25-27 EKİM 1994 tarihlerinde K.H.O. Basketbol Takımı M.T.A. ve Şekerspor'la özel karşılaşma yaptı.

K.H.O. - M.T.A.: 68 - 79

K.H.O. - Şekerspor: 84 - 71

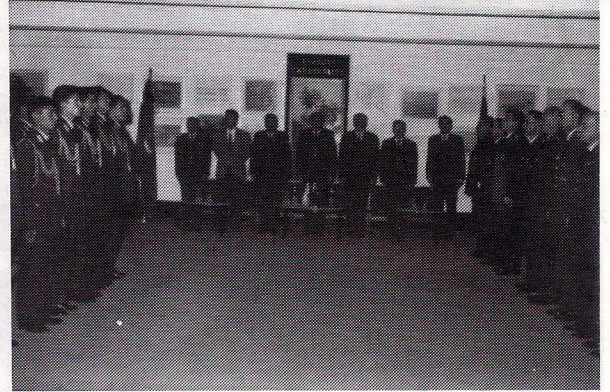

Fransa Kara Kuvvetleri Komutanı okulumuzu ziyaret etti.

ÖMER SEYFETTİN OKUMA SALONU BİRÇOK KUTLAMAYA SAHNE OLDU

* Kazak uyruklu öğrencilerin yemin töreni 21 Ekim 1994'te burada yapıldı.

* 27 EKİM 1991 TÜRKMENİSTAN GARAŞSIZLIK (BAĞIMSIZLIK) BAYRAMI

27 Ekim 1994'te Ömer Seyfettin Okuma Salonunda yapıldı.

KISA KISA KISA KISA KISA KISA KISA

* Yrd. Doç. Dr. Öğ. Bnb. Ramazan AKTAŞ İş Bankası Kredi istihbarat Şubesi için çok boutlu mali başarısızlık tahmin modelleri geliştiren bir analiz yaptı.

* Geçen sene 13 MART'ta gösterilen simülasyonla ilgili çalışmalar yeniden hazırlanmaktadır. Bu çalışmaya katılmak isteyen Harbiyeliler Öğ. Utgm. Ramazan NAZAR ile görüşebilirler.

* 29 EKİM 1994 tarihinden itibaren Öğretim Başkanlığı Kafeteryası Harbiye Gazinosu olarak faaliyete başlamıştır.

* 10 KASIM 1994'te aramızdan ayrılışının 56'ncı yıldönümünde ATA'mızı saygıyla andık.

* Et-Balık Kurumunun düştüğü ekonomik zorluklar ve özelleştirme çabaları nedeniyle Tavuk eti hariç diğer tür etlerin alımı yapılamamaktadır. Bu durumun düzeltilmesi için gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

* KANTİN Başkanlığı bünyesinde ET Reyonu açılacaktır. Reyonda et, tavuk ve mantar ürünlerinin satışı istenildiği taktirde kredili de olabilecektir.

* Sivil öğrencilere KHO'na girişte uygulanan ÖSS-Sayısal Taban Puanlar bayanlar için 160, erkekler için 170'e çıkarılmıştır.

* KHO'dan 31 Harbiyeli'den ve 2 Subaydan oluşan heyet 15 KASIM 1994'teki KKTC Kurtuluş Bayramı Törenine katılmıştır. ■

ATATÜRK'TEN ZAMANIN ÖTESİNE BİR BAKIŞ:

"Bugün Sovyetler Birliği dostumuzdur. Komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat yarın ne olacağını kimse bugünden kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya - Macaristan gibi parçalanabilir, ufalanabilir. Bugün elinde sımsıkı tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir. İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir

kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprülerini sağlam tutarak. Dil bir köprüdür... İnanç bir köprüdür... Tarih bir köprüdür... Köklerimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların (Dış Türkler'in) bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli."

K. ATATÜRK, 29 Ekim 1933

ATATÜRK DEMİŞTİ VE OLDU

"The practical value of history is to throw the film of the past through the material projector of the present onto the screen of the future".

B H. Liddell Hart (English Military Writer)

29 Ekim 1933'te Atatürk'ün söylediği bu sözler bir rastlantı, bir kehanet değil. Geleceği tarih platformunda yoğurup şimdinin aynasına aktarma; yani ileri görüşlülük, zaman çizgisinin ötesine bakabilme.

Zamanın ötesine bakabilmek için ne lazım? Biraz akıl, biraz mantık, biraz da olayları her açıdan değerlendirebilme... Olaylar: tarihi gerçekler, yanlışlar, yanlışlar ve ibret dolu hadiseler... At bakışlılar, bırakın zamanın ötesini şimdiki zamanlarının mahiyetlerini bile anlamazlar.

Atatürk Sovyetler Birliği'nin parçalanabileceğini söylerken tarihi gerçekleri gerekçe olarak gösteriyordu. "İşte Osmanlı ve işte Avusturya-Macaristan" diyordu... Pekala bizim tarihten ne kadar hissemiz var? Ne kadar ders alabiliyoruz tarihten? Tarih nazlı sevgililerden daha zalim.. devletlere yüzyılda bir kaç defa gülüyor ya da hiç gülmüyor...Bir iki defa büyük fırsatlar önüne çıkarıyor ya da hiç çıkarmıyor. Fırsat varsa eğer, zamanın ışık hızıyla akıp gitmesi ve çıldırtıcılığı karşısında bu fırsatları değerlendirmelisiniz. Şayet zamanın gerisinde kalırsanız, zaman sizi ezer, ezer de bir daha belinizi doğrultamazsınız...

Irmak gürül gürül akar, fakat testiniz delikse ne kadar

su biriktirebilirsiniz? Zaman gürül gürül akıyor...

...
56 yıl geçti. "Naçız vücudunun toprak olduğundan beri koca 56 yıl."

"Tükenir elbet
Gökte yıldız, denizde kum tükenir
Bu vatan bu topraklar cömert
Türk analar Türk babalar cömert
Kutsal bir ateşim ki ben sönmez
İnanın Mustafa Kemaller tükenmez"

Halim YAĞCIOĞLU

Harbiyeli Mustafaların tükenmediğini tarihe ispatlamalıyız. En büyüğümüzden erimize kadar... Ütopya mı konuştuğumuz? Neden öyle olsun. Tarihe mal olmuş kişiler de birer insandı bizim gibi...

Tabii meceracı da olmamak lazım, hesap ve mantık adamı olmak; bilen, düşünen ve ona göre adımlarını ayarlayan bir insan olmak, olabilmek amaç. Sokrat bildiğini bilen liderdir diyor, "Onu takip edin."

Başınızı elleriniz arasına alın ve düşünün...Tarih filmini projektörlerimize koyup geleceğe yansıtabiliyor muyuz? Yoksa günü kurtarmakla mı geçiyor ömrümüz? Yoksa, yoksa onu da mı beceremiyoruz?"

Başınızı elleriniz arasına alın ve düşünün...Tarih filmini projektörlerimize koyup geleceğe yansıtabiliyor muyuz? Yoksa, günü kurtarmakla mı geçiyor ömrümüz? Yoksa yoksa onu da mı beceremiyoruz?"■

DÖRT AYAKLI İNSANLAR

(Ermenilerin Yaptıkları İnsanlık Dışı Katliamlar)

Hasan BOSTAN

600 Yıl boyunca Osmanlı hakimiyetinde kalıp diğer gayri müslimlere nazaran Türkler'le daha sıkı ilişkilere girmiş olan Ermeniler, bu süre zarfında devletin daimi itimadını kazanan bir topluluk olmuşlardır.

Hızla toprak kaybettiği dönemde, Osmanlı Devleti üzerindeki emellerini gerçekleştirmek üzere bir çok proje üreten batılı devletler, nihai hedeflerine ulaşmak için tek çıkar yolun sinsi senaryolar olduğu bilincinde idiler. İlk olarak Ermeniler'e ve yabancı teşkilat ve komite mensuplarına; müteakibinde ruhani görevlerini terkedip, dünyevî işlere ve siyasi meselelere bulaşan teşkilatları yönlendirip teçhiz etmeye başlayan Ermeni ve diğer yabancı uyruklu din adamlarına rol vermeyi uygun gördüler. İşte böyle bir kadronun sorumluluğunda gerçekleştirilen vahşet sahnelerinden sadece bir kaçını burada yeniden hatırlatmamız uygun olacaktır...

Van'ın Zeve Köyü'nden Kıymet Başbüyük'ün yeminli beyanlarından şunları işitiyoruz: (1)

"Ermeni komitacıları, gebe kadınların karınlarını deşerek çıkardıkları çocukları, süngü ve hançerleri üstünde, sevinç çılgınlıkları ile oynatıyorlardı. Kadın ve kızların kollarındaki altın bilezikleri almak için çok kolay bir uygulama bulmuşlardı. Hançer ve keskin bıçakları ile bir vuruşta kolu gövdeden ayırarak bilezik ve yüzükleri içleri, vicdanları titremeden ceplerine indiriyorlardı."

Harp Tarihi Dairesi eski başkanı emekli Tümgeneral Ahmet SAVAL'ın "Ermeni Meselesi" adlı eseri şu iç sızlatan satırlarla başlar:

"1914'de Erzurum cephesinde, Köprüköyü'nde babası şehit düşmüş öksüz bir çocukken, 1915 senesinin nisan ayı sonlarında, Van'da 20 günden beri isyan eden Ermeniler'in elinden anam ve küçük kardeşimle birlikte perişan ve sefil bir halde canımızı kurtarmak için Bitlis'e doğru kaçıyorduk. Van Gölü'nün kuzey ve güneyinde uzanan ve tamamen Ermeni çeteleriyle dolu olan yollarda Türk cesetleri çürümüş ve kokuşmuş bir halde yatıyordu. Yolda

kaçarken doğum yapan genç kadın, yavrusunu dere-nin içine atıyor, takatı tükenmiş orta yaşlı gelin yürüyemeyecek kadar hasta ve bitkin olan kayınbabasını bir ağacın altında kendi başına terk ederek kaçıyordu. "

Deveboynu ve Erzurum 2. Müstahkem Mevki Topçu Alayı Komutanı olan Rus yarbayı Twerdo Khlebov'un harp esiri olduğu günlerde yazmış olduğu ceridesi, Batum'da Osmanlı genel karargahı istihbarat şubesinden süvari binbaşı Mehmet tarafından 1918 yılı haziran ayında tercüme edilmiştir:(2)

"...Ermeniler'le uzun bir müddet münasebette bulunmak fırsatını elde eden Ruslar, onlar hakkında tamamen aksi bir fikir sahibi oldular. Onları oldukça vahşi, haris ve tamahkar olarak gördüler. Ermeniler'de müthiş bir intikam hissi, büyük bir düşmanlık vardı. Onlar çoluk çocuk dinlemeden bütün Türkler'i yok etmek istiyorlardı. Bu kancık ve korkak millet muharebeden kaçır, erkekçe dövüşmeye cesaret edemez, fakat silahsız insanlara, masum yavrulara ve namuslu Türk kadınlarına vahşi hayvanlar gibi saldırıp onları yok etmekten ve ırzlarını payimal eylemekten en çok zevk duyan hissiz mahluklardır." ... Başkomutan Odichelidze'nin ağzından dinleyelim:

".. her türlü savunma vasıtasından yoksun bırakılmış 800'den fazla Türk öldürüldü. Bunlar koyun gibi kesildikten sonra zavallı Türkler'in içlerine atıldıkları büyük çukurlar kazıldı. Ermeniler, ölüleri soyduktan ve elbiselerini aldıktan sonra birbirlerine şöyle söylüyorlardı: "Burada 70 kişi var, onları doldurduk. Çukur daha 10 kişi alır." Bu konuşmalardan sonra o çukura koymak üzere 10 kişi daha öldürüldü... 26 Şubatta Ilıca'dan dönen Rus Yarbayı Griaznoff, köye giden yol üzerinde, her geçen Ermeni'nin, üzerine tükürdüğü ve lanetler savurduğu pek çok parçalanmış ceset gördüğünü söyledi. Caminin avlusunda 10-15 metre genişliğindeki ceset grupları 2 arşın yüksekliğe kadar üstüste yığılmıştı... Alaca üs komutanının müteahhiti Ermeni bir bakkal, 27 Şubatta Erzurum'un içinde işlenen mezalim hakkında

konusurken, Ermeniler'in bir kadını diri diri duvara çivilemiş olduklarını ve ondan sonra aynı zavallının kalbini çıkararak başının üzerine koyduklarını söyledi..."

○ tarihlerdeki Siirt jandarma komutanı Basri Bey'in yeminli ifadesi de şöyledir: (3)

"... Kadın, erkek cesetleriyle örtülü ateş içinde olan köye akşama doğru girdik, cesetler içinde burnu kulağı kesilmiş, gözleri oyulmuş erkekler başları kesilmiş vücutları parçalanmış çocuklar görülüyordu. Fakat katledilmiş genç bir kadının ve bir kızın cesetleri bizi son derece etkiledi. Birincisinin karnı bıçakla deşilmiş, çıkartılan çocuk boğulmuş ve tekrar yerine konmuştur. Ayaklarından asılmış genç kız ise delik deşik edilmişti."

Van'ın Nevşan mahallesinde ikâmet eden 30 yaşındaki Hüseyin oğlu Şükrü'nün de ifadesi yeminlidir ve şu şekildedir: (4)

"...Genç kızlar vahşice işgal edildiler. Hamile kadınların ceninleri dışarıya çıkartılıp parçalandı. Bir çok kadının memeleri, kulakları, burunları kesildi. Yeni doğmuş çocukların etleri suda pişirildi ve çocuklarını yemeleri için zavallı anneleri zorladılar..."

Günümüze kadar bunun gibi daha bir çok olay, değişik zamanlarda, farklı kişiler tarafından belgelerle ortaya konmuştur. Yer verdiğimiz beyanlar belki de en masum olanlarıdır. Günümüzde de Ermeni kanı taşıyan Abdullah Öcalan'ın ve

AYILIN EY TÜRKLER

**Merhaba dostlarım selamlar olsun.
Eski göz yaşlarım kurumaz oldu.
Ben ne ederim ki görüşmez olduk
Ortada dikenli meftil kuruldu.**

**Gör neçe illerde ağır göz yaşı
Bulmak çok zor iydi kardaş-kardaşı
Hetda unutulmuş baba mezarı
Hiç Türk unudar mı ana atanı.**

**Çok zordu itirmek kendi toprağın
Kanlı savaşlarda şehid kurbanı
Get gede azalır Türkün nüfuzu
Siz izin vermeyin aksın Türk kanı.**

**Ayılın ey Türkler! Bir yumruk olun
Heyanet edenin gözünü oyun
Koy rahat uyusun mezarda ruhlar
Cavaşır, Atatürk, Emin, Nadirbey.**

**Besdi ay kardaşlar akır Türk kanı
Eski kardaşlığın gatı düşmanı
Kör olsun düşmenin gören gözleri
Koy dünya tanısın Türk milletini
Türk'ün aklını, kol kuvvetini.**

Vugar MURADOĞLU
Azerbeycan

s.396...

(3), (4) Türk Hükümeti'nin Ermeni ve Rus mezalimi üzerine yayınladığı dökümanlar. Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi Kayıt No: 2099, Yer No A/1140

Kaynaklar

- A- Mehmet Ali Birand, Ermeni Terörü, Kasım 1983
- B- Ahmet Hulki Saral, Ermeni Meselesi
- C- Prof. Dr. Azmi Süslü, Ermeniler ve 1915 Techir Olayı, Ankara 1990
- D- Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Geçmişten Bugüne Türk Ermeni İlişkileri, Ankara 1989.

güttüğü cahiller guruhunun gerçekleştirdiği vahşetler yetmiş sene öncekinden pek farklı değildir. Fakat bu mazlum millet ne Ermeniyeye ne de PKK kimliğine bürünmüş olanına papuç bırakmayacaktır.

Son olarak, Patroni adındaki tanınmış bir Romalı devlet adamının şu sözleri etrafımızdakileri tanımamız açısından oldukça ilginç ve de düşündürücü olacaktır:

"Ermeniler de insandır, fakat evlerinde dört ayak üzerinde yürürler." ■

(1) M. Ali BİRAND, Ermeni Terörü, s.24, 1983 Kasım baskısı

(2) Ahmet Hulki SARAL, Ermeni Meselesi,

Beşer, şaşar.

Türk Atasözü

ETKİ - YETKİ

Nihat SÖNMEZ

Yetkili olmakla etkili olmayı birbirine karıştırmamalıyız. Etki yetkinin ötesinde ayrıca çevreler gerektirmektedir.

Bir yerde "bu kubbede hiçbir sadâ bırakmadan göçüp giden" insanlardan bahsediliyor. Etkisiz insanlardan. Belki de kubbede sadâ bırakabilecek yetkiye sahip fakat etkiden mahrum insanlardan. Ne var ki küremizin kanunu bu : Bazıları göçüp gider, bazıları çekip gider. Küreyi şekillendirenler vardır. Şekillenenler vardır. Şekillendirenler; etkiler, şekillenenler kalabalıklardan kurulu. Kalabalıklar şekillendirenlerin verdiği şekle göre düşünmeyen şuarsuz birer yığından ibaret olabileceği gibi düşünen şuurlu bir toplum da olabilir.

Kalabalıkları onlara şuur kazandırarak yöneten kişiler bu etkilerini yaptıkları işe liyakat madalyonu takarak giriştiklerinden dolayı kazanmışlardır. Rütbe-i akıllarını eserleriyle gösterenlerdir. Sözle veya gösterişle değil fiille de, sadece (tumturaklı) gözboyamacılığı ile değil sonuçla da hedefe varabileceğinin bilinci içerisindeyler. Şunu da hiç unutmazlar: **Liyakat iddia ile değil ispat ile kazanılır.**

Santanaya "yüklem şahsiyetten ayrı düşünülemez" diyor. Ziya Paşa'nın "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz", sözünü çağrıştıran bir söz bu. Fakat alanı biraz daha geniş, sadece laf demekle işi sınırlamamış. "Bulunulan sosyal ortam, yapılan işle alâkası olmayan şahsi özellikler, hepsi insanın yüklemine pozitif yöne angaje etmesinin, işlerini organizasyon yararına yapmasının yanında önemsiz kalacaktır" düşüncesini de kapsamına alıyor. Konuyu bir örnekle canlı tutmaya

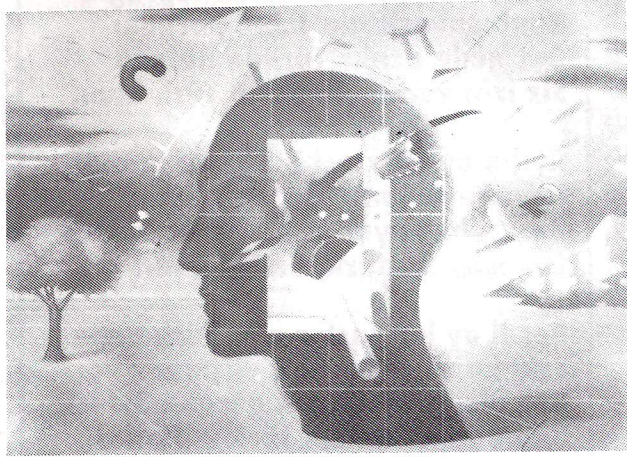
çalışalım; Leonardo Da Vinci İtalya rönesansının yetiştirdiği, ince ruhlu, sakin, barışsever, kavgadan kaçınan, duyarlı bir insan. Hem bilgin kişiliği, hem sanatçı kişiliği var. Fakat gelgelelim bu zat evlilik dışı bir ilişkiden doğmuş. Herhalde gayri meşru çocuklara hor gözle bakan bir toplum içinde doğmuş olsaydı, böyle bir ünlü isimle ve eserleriyle dünya yüzyüze gelemeyecekti. Sosyal konumuna bakılarak köşeye itilseydi, sanatçılık ruhu gözardı edilseydi, ne kadar büyük bir yanlış yapılmış olurdu.

Ana temamız yetkinin tek başına atıl kalması, etki ile süslenmesi gerektiği. **Mevkilerin sadece liyakat gösterilene verilmesi. İşlerin ehillerinin eline teslim edilmesi.** Tavuğun etrafı velveleye vererek sunduğu yumurtadan ziyade, istirid-yenin deniz diplerinde sesini soluğunu çıkarmadan sunduğu inciye değer atfedilmesi. Etkisiz bir yetkili değil, etkili bir yetkili olmaya çalışma.

Biraz etkisiz yetkililerin, biraz da etkili liyakat sahibi yetkililerin dünyalarında seyahata çıkalım:

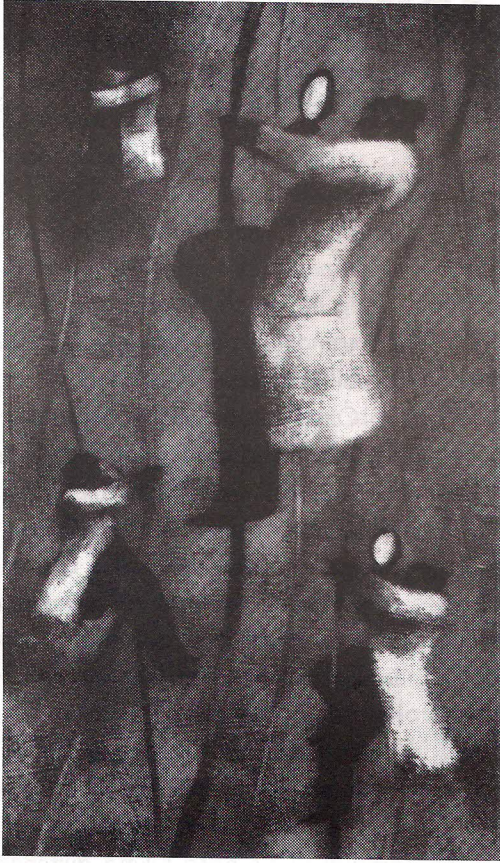
Etkisiz yetkililerin tüm sahip oldukları, sadece buldukları makam kadardır. Onları sadece makam ve mevkileri büyütür. Oysa etkili şahıslar, buldukları makamlarını ve mevkilerini büyütürler. Birisi makamının pohpohlanmalarıyla büyür, diğeri makamını büyütür. Birinin etkisi yetkisinden önde seyrederken diğerrinin (yetkisi etkisinin zaten önünde olmakla beraber) atıl bırakılıp kullanılmayan yetkisinin sınırları günden güne daralır.

Geldiği yere özverili çalışmayla, liyakatla gelir etkililer, etkisizler el etek öperek. "Sahip olduklarımızı hazmedebilmek, onların yokluğunda çektiğimiz

"Etkisiz yetkililer sadece makam ve mevkileriyle büyürler. Oysa etkili yetkili şahıslar buldukları makamlarını ve mevkilerini büyütürler."

sıkıntılardan daha zor gelir insana." Yetkili olmadıkları dönemlerde dalkavukluk gösterisi içinde bulunan ve daha sonra azıcık yetki ele geçirdiklerinde "Ne oldum delisi", "Astığı astık kestiği kestik" kimliğine bürünürler... Hazmedemeyenler...Önceki günlerini akıllarının köşesinden bile geçirmeyenler.

Etkililer kazandıklarının değerini bilir. Bilir çünkü onu elde etmek için ne kadar efor ve fedakarlık gerekirse yapmışlardır. Bu yüzden işlerine sadıktırlar, hem de maksimum düzeyde. İşlerine değer atfederler. Har vurup harman savurmazlar. Ödüllendirilmek onlar için önemli değildir. Sadakatin ve işe bağlılığın verdiği haz yetecektir onlara. Diğerleri ise kendilerine övgüler yağdırılmadan bir adım dahi atmazlar. Biraz pohpohlayacaksın, biraz zorlayacak biraz da ödüllendireceksin...İlla ki yoksa olmaz. Olumlu veya olumsuz yaklaşımlar etkilileri işinden soğutmaz, ayırmaz, yolunu değiştiremez. Ne göklere çıkaran ne de haksız yere muamele yapan istikametini bozamaz onun...Öte yandan menfi herhangi bir toslamada kılıktan kılığa girenleri görürüz. Yukarıdan devamlı olumlu yaklaşım lazımdır, çalışabilmeleri için, övünmeleri lazımdır. Böyle olunca yapılan iş değil, dışardan gelen olumlu veya olumsuz tesir hep ön plana çıkmaya başlar. Bütünün başarısı değil, kendisi-

BİR BAŞKADIR BENİM HARBIYEM

Recep O. ERGUN- E. Orgeneral

Kainatta en zor yetişen varlık insandır. Bilgi, disiplin, dirayet, şefkat ve sabır çabalarını üzerinde toplar. Toplumlarda anaların mu-kaddes sayılmaları bu yüzdendir.

Türk insanını yetiştirmek için analar ve okullar hizmet yarıştı içindedirler. Hepsi hareketli, hepsi bereketlidir. Ama bunlar içinde **Harbiye bir başkadır**. Askeri okullardaki eğitimler, unutulmaz anılar ile bir deryadır. Kültür unsurunu tarif edenler, öğrendiklerimiz içinden unutmadıklarımızın toplamıdır derler. Bu yaşlara geldik, 70'leri geçtik, orada gördüklerimizden ve öğrendiklerimizden unuttuğumuz bir nokta dahi yoktur.

İlim doğruyu arar, sanat güzeli arar. Harbiye ikisini birden arar, ikisini birden verir. Hizmeti sevgi ile yapınca, onun adı sanat olur. Harbiye **hizmeti** ve **Mehmet**'i sevmesini öğütler, öğretir.

İnsanların her biri birer bireydir. Dostluk ve arkadaşlık bu bireylerin çimentosudur. Harbiye bu çimentoyu üreten ve veren yerdir. Hizmet için ilgili ve bilgili yapar. Bilgi ve ilgi beraberce bir bütündür. *İlgisiz bilgi değersiz, bilgisiz ilgi dengesizdir*. Harbiye denge kurmanın temelidir. Orada sevgi birdir, sevinç birdir, keder birdir, kader birdir.

Eski askerler ölmezler, gölgeye çekilirler. Şu anda gölgede dinlenirken ve dinlerken şu iki dörilüğü birlikte okuyalım:

**Harbiyeli bilirsin ki,
Bahçe biziz, gül bizdedir.
Hepimiz ordu kuluyuz
Yetmiş iki dil bizdedir.**

**Gölgede eski askeriz,
Saz bizde, seda bizdedir.
Aşk bizde, eda bizdedir,
Gönülden sevda bizdedir.**

Bütün eski askerlere selamlar olsun. Dedik ya, **bir başkadır bizim Harbiyemiz**.

nin başarısı önemlidir. **Yalancı kahkahalar** görüp görebilecekleri yegane ödüdür. Çifte standart anlayışının da bunların karakterinde mayalanması cabası... Aynı şey kendi başlarına gelince başka, başkalarının başına gelince başka.

Santanayanın sözünü bir daha hatırlatalım: "insanlar yüklemelerinden bağımsız düşünülemez"... Organizasyonlar işlerinin sistem bütünlüğü içinde düzgün yürümesini istiyorlarsa, atamalarında liyakat sahibi kişilere yer vermelidir. İş ahlakının temeli, liyakat üzerine kurulmalıdır. Şu iyi bellenebilir ki, **"Layık olmadan kazanılan, hak edilmeden kaybedilir."** ■

GECE GÖRÜŞ CİHAZLARINDA SON GELİŞMELER VE MINI N/SEAS

Ömer AYDOĞDU

Gece Görüş Sistemindeki gelişmeler görüntü yoğunlaştırıcı tüplerde olduğu kadar cihazın fiziki yapısında da hızla gerçekleştirilmektedir.

Cihazlardaki son gelişmeler ise gözlüklerin çok amaçlı kullanım ve dürbünlerin sadece hedefi göstermesi dışında, hedefle ilgili istikamet açısı, mesafe vb. gibi bilgileri de verebilmelidir. Gözlüklerin çok amaçlı kullanımını biraz açıklarsak; artık temel konsept olarak kabul edilen monoküler gözlükler, kullanıcı seviyesinde 3x lens ilavesi ile kolayca dürbün olabilmekte, silah adaptörü ile silaha takılarak silah dürbünü olarak da kullanılabilen, içindeki tüpü aşırı ışıktan koruyan bir dedektör bulunmakta, özel maskesine ikinci bir gözlük takılarak pilot dürbünü gibi şoför dürbünü olarak da kullanılabilen ve çok daha dayanıklı özel alaşımlardan hafif ve küçük yapılabilmektedir.

Gece Görüş Sistemleri üzerinde yapılan çalışmalar kullanıcıların önerileri ve talepleri doğrultusunda gelişirken 1x kuvvetlendirme sistemlerde her iki gözü birden bağımsız kılma fikri ön plana çıkmıştır.

Çalışmalar, kullanıcının bir gözünde gece görüş sistemi kullanırken, diğer gözü ortam ışık seviyesine adepte tutabilecek tek okülerle sistemler üzerinde yoğunlaşmıştır. Çift okülerli sistemlerde her iki gözde gece görüş sistemine alışincaya kadar, geçici bir körlük yaşanmakta, bu

durum bir kaç dakika sürebilmektedir.

Özellikle son yıllarda tek okülerli sistemler üzerinde yoğun çalışmalar gerçekleştirilmiştir. MINI N/SEAS standart tek okülerli sistemlerin sahip olduğu tüm özelliklere sahip olmanın yanısıra pek çok üstün özellik daha taşımaktadır. En önemli ilave özelliklerin başında küçük boyut ve hafiflik gelmektedir ki sistemin kullanıcı tarafından başa takılarak kullanılması nedeni ile bu özellik çok büyük önem taşımaktadır. Sistemin ağırlığı pil ve başa takma düzeneği dahil olmak üzere 540 gram; başa takma düzeneği hariç, pil ile ağırlığı ise 330 gramdır.

MINI N/SEAS, ortam ışık seviyesi 1 Lüks'ün üzerine çıktığında ve bu durum 15 saniyeden daha uzun sürdüğünde sistemin çalışmasını durduracak yüksek ışık dedektörüne sahiptir. Sistem bu aydınlık ortamdaki çalışmada otomatik olarak yeniden çalışacak duruma geçecektir. Böylece görüntü yoğunlaştırıcı tüpün aşırı ışığa maruz kalarak hasara uğraması engellenmiş olur.

Sistem yüz maskesiyle, elde veya çeşitli silahlara monte edilerek kullanılacak şekilde dizayn edilmiş olup, objektife dıştan ilave edilen mercekle düzeneği ile 3x büyütme bir gece görüş sistemi olarak kullanılabilir. Sistem adaptörlerle çeşitli silahlara monte edilebilmekte, AIM-1/XX serisi hedef noktalayıcılar ile birlikte kullanılarak hedef

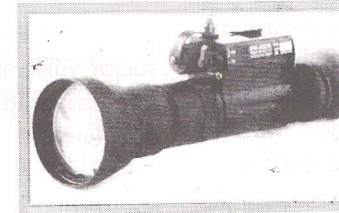
MINI N/SEAS flip-off konumda

Çift Monoküler konfigürasyonU

MINI N/SEAS'ın silahlara kullanımı

X3 mercekle ilaveli sistem

çok hassas olarak vurulabilmektedir. Böylece tek sistem hem yüz maskesine takılı gözlük olarak hem de silaha takılı silah dürbünü olarak kullanılabilir. Bu arada x3 kuvvetlendirmeli sisteme de mercek ilavesi ile her an çevrilmektedir.

Sistemin başa takma düzeneğinde bulunan Flip-off özelliği MINI N/SEAS'i kullanıcının gereksinimi olan tüm şekillerde kullanmasına imkan vermektedir. Böylece sistem her iki gözün görüş alanında da kullanılabilir. Bu mekanizma sistem göz hizası dışına kaydığında sistemi kapatmakta ve ışık sızması riskini ortadan kaldırmaktadır. MINI N/SEAS mağara gibi çok karanlık ortamlarda yakın mesafe gözetleme yapabilmek için IR (Infrared-kızılötesi) aydınlatıcı ile donatılmış olup, sistemin bu konumda olduğu kullanıcıya okülerde beliren yeşil LED ışığı ile bildirmektedir. Okülerde beliren kırmızı LED ise pil geriliminin düştüğünü ve pilin yenilenmesi gerektiğini bildirmek üzere devreye girmektedir. MINI N/SEAS ile birlikte kullanılan yüz maskesinin yeni kofigürasyonu pilot ve sürücülere iki adet standart MINI N/SEAS takarak stereoskopik görüş elde

etme olanağı sağlamaktadır.

Bu özellikler x1 kuvvetlendirmeli sistemlerde ulaşılan en üstün özellikler olmakla birlikte kullanıcının talep ettiği ve teknolojinin olanak tanıdığı tüm yenilikleri adapte etmek üzere çalışmalara devam edilmektedir.

Sonuçta MINI N/SEAS gece görüş gözlüğü olarak kullanıldığı gibi:

a- Gözetleme dürbünü olabilmekte (3 objektif ilavesi ile)

b- Silah dürbünü olabilmekte (uygun silah adaptörleriyle)

c- Pilot ve sürücü gözlüğü olabilmekte (2'li maskeye 2. bir MINI N/SEAS takarak)

Böylece tek bir gece görüş cihazı şu an ordularda ayrı ayrı kullanılan 4 adet gece görüş cihazının yerini almaktadır. Bunun sağladığı ekonomik avantajın yanısıra, pratiklik, basitlik ve hafiflik, kullanım kolaylığı ve lojistik imkanlar da gözönüne alındığında bir tek bu gözlük ve lazer hedef noktalayıcı temini ile bir birliğin gece görüş ihtiyacı tümüyle sağlanmış olmaktadır.■

DUYURU

Alay komutanlığı, Akademik branş, eğitim ve spor dallarında dereceye giren Harbiyelilere, üniformalarının sol cebinin üstüne ve rütbelerin bulunduğu bölüme "şerit" ve "rozet" takılmasını planlamıştır. Bu amaçla bir yarışma düzenlenmiştir. En iyi seçilecek şekil ve rozete Alay Komutanlığınca ödül verilecektir. Çizilen şekiller yılbaşına kadar "Çizgi Ötesi" sorumlusu Harbiyelilere ve Çizgi Ötesi idari sorumlusu Yzb. Basri Polat'a getirilecektir. Tüm Harbiyelilerin katkılarını bekliyoruz...

**Hep düşünür, hayal ederiz yarınlar güzel olacak diye.
Halbuki bu günler dünlerin yarınları değil midir?**

XVII. yüzyıl İngiltere'sinde "Old Nick" tabiri hem Makyavel hem de şeytan için kullanılırdı. Niccolo Machiavelli, gayenin vasıtayı meşru kılacağı felsefesini kabul etmiş düzenbaz, becerikli, iki

yüzlü, ahlaksız, hiçbir prensip tanımayan, vicdansız politikacıları ifade eden bir semboldür. Acaba bu sembolün oluşmasındaki etkenler nelerdi? Makyavel'in hiç mi haklı tarafı yoktu?

Bir İtalyan olan Makyavel, 29 yaşında iken Floransa Cumhuriyeti'nde hariciye sekreterliği görevinde bulunmuş ve 18 yıl hizmet etmiştir. Ancak Floransa Cumhuriyeti'nin yıkılmasından sonra küçük bir çiftliğe sürgüne gönderilmiştir. İşte Makyavel şöhretini aldığı kitabı "HÜKÜMDAR"ı burada 1513'te 6 ayda yazmıştır.

O sırada Avrupa devletleri milli birliklerini kurlmalarına karşılık İtalya'da muazzam siyasi, iktisadi ve teolojik kaynaşma vardı. Şehir devletleri arasındaki çekişmeler, dışarıya karşı "bir güç" olarak birleşmeyi engelliyordu. Kilise ise kendi dünyevi saltanatına bir rakip çıkmasından korktuğu için İtalya'nın birleşmesinden çok dağınık kalmasını tercih ediyordu.

Vatansever olan Makyavel, küçük İtalyan devletleri üzerinde kendi otoritesini kabul ettirecek kadar kuvvetli ve azimli, onları kendini savunabilecek ve menfur düşmanları ülkeden kovabilecek, tek bir devlet heline sokacak güçte bir liderin çıkmasını istiyordu. İşte "Hükümdar" Makyavel'in ihtiyaç duyduğu lideri hakkındaki görüşlerini, takip edeceği yolların ayrıntılı krokisini veren bir kitaptır.

Makyavel, lider olarak seçtiği kişi ise kabiliyetli bir kumandan ve zalim, merhametsiz bir diktatör olan Cesar Borgia idi. Cesar Borgia iki yüzlülük, zulüm ve sehtekarlıkta parlak ve bir başarı kazandı, sürdüremedi. Makyavel cumhuriyet idaresini çok tutuyordu ancak İtalya'nın halini gördükçe Cesar Borgia'nın bu kargaşalığa son verebilecek ideal bir lider olduğuna inandı.

"Hükümdar"daki esas fikir şudur:

Devletin menfaatleri uğruna herşey mühahtır ve devlet hayatı ile özel hayatın ahlak ölçüleri birbirinden farklıdır. Bu doktrine göre bir devlet adamının özel müzakerelerde tamamen ayıp, hatta suç sayılacak hile, şiddet yollarına başvurması normaldir.

Hakikaten Makyavel, ahlâkı siyasetten ayırıyordu.

-KUDRET POLİTİKASININ ANATOMİSİ- BAŞKA BİR YÖNDEN "LİDERLİK" NICCOLA MACHIAVELLI

HÜKÜMDAR

Mehmet ÇETİN

tutulunca kolaydır: "Eski hükümdar soyunun kökü kurutulacak, kanunlar ve vergilerde hiçbir değişiklik yapılmayacak". **Ama farklı bir ülke ilhak edilirse, "güçlükler çoğalır ve bunları yenmek için büyük bir talih ve irade kabiliyeti gerekir, bunların kontrol edilmesi için hükümdarın, o bölgeye gidip oturması, zayıf komşuyu dost edinip kuvvetli komşuları zayıflatmaya teşvik etmek üzere oralara kendi ülkesinden göçmenler göndermesi gerekir."**

"Eyaletler nasıl idare edilmeli" konusunda ise Makyavel kendi kanunları altında ve hürriyet içinde yaşamaya alışmış bir devletin kontrol altında tutulabilmesi için üç metod ileri sürmektedir. **Birincisi**, o devleti tamamen ortadan kaldırmak, **ikincisi** şahsen

Kitapta yeni kurulan monarşinin karşılaşacağı problemlerin zorluğu belirtilmekte. Eğer yeni fethedilen topraklar kendisine ilhak edildikleri devlet ile aynı dilden ve aynı milletten ise bunların kontrolü nispeten özellikle şu iki ilke göz önünde

BÜYÜK ESERLER VE BİZ

Çünkü ünlü kitapların en belirgin tarafları *çok satılmış, çok okunmuş* olmalarıdır. Fakat hiç kimse *çok ünlü kitapların* sırf bu yüzden "*az okunmak*" gibi bir talihsizlikleri bulunduğunu düşünmez. Bu tür kitapların ilk **şöhret dalgası**, geçtikten sonra, satış miktarları çok değişmese bile, okuma oranlarında büyük bir düşüş görülür. Şöhretli bir kitap artık çok okunan değil, *kendinden çok söz edilen* kitaptır. Böylece biz onları okumadan da neden ibaret oldukları hakkında kabaca bir fikir ediniriz ve bu bize yeter görünür.

İşte bütün bu "**bilgilerimiz**" sayesinde, dünyayı değiştiren nice büyük eseri okumadan geçmişizdir. Bildiklerimizin büyük ölçüde *yanlış ve eksik* olmasının başlıca sebebi de budur. Ancak ihtisas sahibi kimseler de kendi sahalarının klasiklerini asıllarından okurlar; onların dışında geniş okuyucu kitlesi büyük eserleri ya *kulaktan duymak* veya ders kitaplarında *gazete ve dergilerde* çıkan yazılara bakmak suretiyle öğrenir.

Herkesin herşeyi okuması beklenemez. Ancak ortalama aydın tipine giren herkes bunları okuyup anlayabilir ve aydın sayılabilmeleri bunları okumuş olmaları gerekir. Burada bir talihsizliğimizi de vurgulamamız gerekir, *büyük eserlerin çoğu Türkçeye çevrilmemiştir.* Çevrilenler dahi ikinci baskısını yapmamışlardır. Buna rağmen büyük eserlerin özeti, yazarı hakkında bilgi ve uyandırdıkları tesirler ana hatlarıyla bunlardan birisini size sunuyoruz.■

oraya gidip orada oturmak. Üçüncüsü ise onu kendi kanunları ile yaşamaya bırakmak, haraç ödemeye mecbur etmek ve orada kendisine bağlı bir hükümet kurmaktır. İlk iki seçenek güvenli yol olarak görülmüştür.

Yeni Prenslükler bahsinde ise şu uyarıyı yapıyor: "Unutmamalıdır ki kalabalıklar karakter bakımından kaypak olurlar onları bir şeye inandırmak kolay olmakla birlikte aynı inançta tutmak zordur. Bu sebeple işler öyle düzenlenmelidir ki insanlar artık birşeye kendi gönülleriyle inanmaz hale geldikleri zaman onları zor kullanarak inandırmak mümkün olsun."

Yazar daha sonra Cesar Borgia'nın faaliyetlerini hararetle savunuyor, O'nu kudretli bir liderin mükemmel örneği olarak görüyor, yaptığı ihanet ve suikastleri haklı çıkarmaya çalışıyor.

Kuvvetli bir devleti eline geçiren bir kimse "Oraya vermek istediği zararı bir darbeye açabilmek için acele etmeli böylece hergün yeni hoşnutsuzluklar yaratmak zorunda kalmamalı, halkı artık bunların sona erdiği intibağını vermeli ki sonra faydalı işler yaparak onların gönlünü kazansın. **Faydalı işleri de azar azar yapmalı ki halk onların daha çok farkına varsın.**"

Makyavel kiliseden bahsederken en acı ve iğneleyici ifadeleri kullanıyor. Kilise ile devletin tamamen ayrılmasından yanadır.

Zalimlik, bir hükümdarın tebasını birlik halinde ve itaatkar tutabilmek için kullanacağı silahlardan biridir. "Bir iki ibret örnekle düzeni yeniden sağlayan bir hükümdar, neficede işleri kendi haline bırakacak ve sonra kan dökülmesine yol açacak kadar yumuşaklık gösteren birinden daha merhametli olacaktır. Çünkü hükümdarların şiddeti sadece fertlere zarar verdiği halde, onların gereksiz yumuşaklığı bütün devlete zarar verir." Makyavel meşhur bir pasajında da şöyle diyor: "Burada şu soru ortaya çıkıyor; sevilmek mi korkulmaktan daha iyidir, yoksa korkulmak mı sevilmekten?" Makyavel ikinci seçeneği seçiyor, çünkü "insanların nimetlere şükretmesini bilmediklerini, onlara gerçekten ihtiyaç duyduğumuz zaman, sırtlarını döneceklerini

Her devrin diktatörlerinin "Hükümdar"ı başuçlarında taşıdıkları ve ondan faydalandıkları inkâr edilemez. İmparator V. Charles ve Katherine de Medice, Büyük Frederik, Napolyon Bonaparte, Bismark, Hitler, Mussolini ve diğerleri.

düşünmekte. Ancak tartışmanın sonunda, tercihini sevgi üzerine kullanmıştır.

Makyavel'in üzerine en çok tenkit alan, lanetlenmesine kadar giden bölümü ise, "hükümdarlar sözüne sadık olmak için ne yapmalıdır?" Yazar burada dürüstlüğü övgüye değer olduğunu kabul ediyor, ama siyasi iktidarın muhafazası için hilekarlık, ikiyüzlülük ve yalan yere yemin etmeyi de zorunlu

sayıyor.

"Güçlere karşı çıkmamanın iki yolu vardır, biri kanunlara uygun hareket etmek, öbürü ise zor kullanmak. Bunlardan birincisi insanlara, ikincisi hayvanlara mahsustur...Çoğunlukla ikinciye başvurmak zorunluluğunu oluyor."

Makyavel bir hükümdarın büyük ihtimalle nefret uyandırmasına yol açan belli başlı iki davranışı sıralıyor: "Fazla muhteris olmak, tebaanın mülküne ve kadınlarına müdahale etmek. **Bir hükümdarın kaypak, laubali, korkak, kararsız olduğu görülürse onu kimse ciddiye almaz.** Ayrıca hükümdarlar bütün lütuflarını şahsen vererek halka kendini tanıtmalı ve sevdirmeli ceza vermek ve halkın hoşnutsuzluğuna sebep olacak şeyleri yapmak hususunda ise sorumluluğunu devlet görevlilerine bırakmalıdır."

"Bir hükümdar kendisini kabiliyet ve liyakat sahiplerini koruyan biri olarak göstermeli, her ilim ve sanatta yükselmiş kişilere ihsanda bulunmalıdır." Çok hayran olduğu eski Roma'yı hatırlatan bir öğüdü de ilave ediyor: "**yılın uygun mevsimlerinde halkı festival ve gösterilerle eğlendirmek.**"

Her devrin diktatörlerinin "Hükümdar"ı başuçlarında taşıdıkları ve ondan faydalandıkları inkâr edilemez. İmparator V. Charles ve Katherine de Medice, Büyük Frederik, Napolyon Bonaparte, Bismark, Hitler, Mussolini ve diğerleri.

"Hükümdar"ı sırf İtalyan halkını ümitsiz çırpınılarından ve siyasi kokuşmuşluktan kurtaracak kuvvetli bir adamın yardım etmesini sağlamak amacıyla yazılmıştı. Hat safhada bir buharanla karşılaşan İtalya, kendini kurtaracak silahlar üzerinde fazla ayırım yapacak durumda değildi.■

"Hükümdar"daki esas fikir şudur: Devletin menfaatleri uğruna herşey mubahtır ve devlet hayatı ile özel hayatın ahlak ölçüleri birbirinden farklıdır.

POP MÜZİK PATLADI*

Mehmet Ali KILIÇBAY

Yerli televizyon kanallarının hangisini açarsanız, karşınıza büyük bir olasılıkla, bir Türk pop "yıldız"ı çıkacaktır. Hatta sırf bu pop yıldızlarını doya doya seyredelim diye, bir de onlardan başkasının yer almadığı bir kanal kuruldu. Her kanal pop yıldızlarıyla halkı buluşturmayı hedefleyen bir sürü program yapıyor. Hele 900'lü telefonlarda arzi endam etmelerini hiç gündeme getirmiyorum.

Su altında kalan gerçeklerden biri, bu "yıldız"ların, tüketim piyasasına sürülen mini idoller olduklarıdır.

Sade ruhlar, metafizik bir tanrıyı kavramada ve içselleştirmekte çok güçlük çektikleri için, insan kılıklı idollere tapınma ihtiyacı duyarlar. Bu idoller, onların hayattan beklemedikleri herşeyin gerçekleşebileceğinin simgesidir. Onlar başardığına göre, onlar mini birer tanrı olduklarına göre, biz de... Sade ruhlar, kendilerini onların aynasında görerek rahatlarlar. **Music Market**'e (televizyon ve radyoda yerli pop müzik programı yapanlar, bu piyasayı böyle adlandırıyorlar) hükmedenler ise, bu gerçeği çok iyi bildiklerinden, piyasaya hep yeni idoller sürerler. Halk onları tepe tepe kullanır ve onlar da onbeş dakikalık şöhretlerini nasıl kaybettiklerini anlamadan, yeni cicilerin ortaya çıkması karşısında, kendilerini çöp tenekesinde bulurlar. Bu işin raconu böyledir. Ne kadar yeni yüz şöhret olursa, halkın bu rüyaya gerçeklik atfetmesi o kadar artar; öte yandan, yeni malın eskisinden daha fazla getirisi olduğu bir iktisat kuralıdır.

Su altında kalan ikinci gerçek, buna bağlantılı ortaya çıkmaktadır. **Music Market**'e üç-dört grup hükmetmektedir. Besteci, düzenlemeci, şarkı sözü yazarı gibi ünvanlar taşıyan ve hit şarkılara imza atanların sayısı, grup başına hiç bir zaman üç-dördü geçmemektedir.

Pop starı idolü, gençlik ilahı olarak her gün boy gösteren nevezuhurların sayısı da, aynı anda ondan fazla olmamaktadır. Çünkü sektöre egemen gruplar, daha fazlasını kontrol edemezler. **Bu gruplar kimin ilah veya ilahe olacağına, piyasa talebini oluşturan kitlenin en düşük beklentileri doğrultusunda karar vermekte ve fizik görüntü kısılmış ve boğuk ses, göbük atabilme**

yeteneği gibi unsurlar belirleyici olmaktadır.

Şarkı sözleri, sektörün genel eğilimi içinde, bazı söz yazarı "grup"ların tekelindedir. Şu anda üç tip şarkı sözü yazılmaktadır: Tempo tutturmak için ipe sapa gelmez olanları, halkın kulağının alışık olduğu en pespaye deyimleri ve hastalıklı aşkları anlatanları.

Besteler son derece standarttır. **Aslında bunlara beste demek, iddialı bir söz olmaktadır, montaj demek daha uygun düşecektir.** Besteci ve düzenlemecilerin piyasadan başka hiçbir kaygıları olmadığı için, ne müzikalite, ne armoni, ne çağdaşlık gibi değerlerin peşinde olmadıkları için, ortaya uslubu son derece karışık ve çoğu zaman çalıntı parçalar çıkmaktadır. Bu besteci ve aranörler, İspanyol, Arap, eski Türk, hatta Uzakdoğu temalarını harmanlamakta ve Anglo-

Sakson ritim kalıplarından, kendilerine uygun gelen bir fon üzerine oturtmaktadırlar.

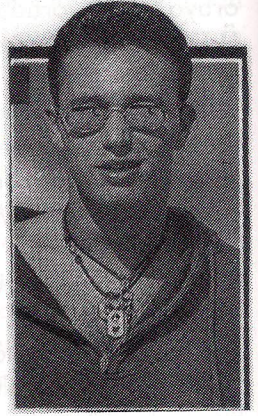
Bu arada, türküler ve şarkılar da bu harmanlamadan nasiblerini almakta ve bestecilerimiz "Akdeniz müzik birliği"ni kurmaktadır!

Dünyada klasik müzikten en iyi anlayanlar, Türk otobüs ve minibüs şoförleridir. Radyoda rastlantı olarak, bir klasik müzik yayını başladığında, onu daha ilk notasından anlar ve istasyon değiştirirler. Bu uzman grubun müzik beğenisi ve tercihi, Türk halkının egemen müzikal refleksinin göstergesidir. Bu grup, "türkü-arabesk", "pop" müzik türü bir yol izlemiştir. Onun türküden pop müziğe geçmesi, acaba derin, bir eğitimin sonucu ortaya çıkan bir evrim midir, yoksa pop müziğin aslında türküden farklılaşmamış olmasının bir sonucu mudur?

Bugün "pop müzik patladı" diye iftihar edilen olgu, aslında arabeskin kesin zaferini ilan etmesinden başka bir şey değildir. Arabesk, tüm rakiplerini tasfiye ederek, bugün Türkiye'nin yegane geçerli müzik türü olmuştur.

Ama bu iyi bir şeydir, çünkü yüzyıllardan beri sürmekte olan ve Türk müziğini çok donuk hale getiren köhne türkü ve şarkı geleneğini müzeye ancak pespaye bir tür olan arabesk yollayabilirdi.

Arabesk, artık bu zaferinin ağırlığı altında, ya pespayelikten kurtulup çağdaşlığı yakalayacak, ya da o da yok olacaktır. Yani her halükârda yok olacaktır.■

İBRETLER VE NÜKTELER

BUNUN İÇİN FARK ETTİ!

Bir zamanlar yazılarını yazmak üzere okyanus sahiline giden aydın bir adam varmış. Çalışmaya başlamadan önce sahilde bir yürüyüş yapmış. Birgün sahilde yürürken plaja doğru baktığında danseder gibi hareketler yapan bir insan silüeti görmüş. Başlayan güne danseden biri olabileceğini düşünerek gülümsenmiş ve ona yetişebilmek için adımlarını hızlandırmış. Yaklaştıkça bunun bir genç adam olduğunu ve dansetmediğini görmüş. Birkaç adım koşuyor, yerden birşey alıyor ve yumuşak bir hareketle okyanusa fırlatıyormuş. Biraz yaklaşıncaya seslenmiş:

-Günaydın. Ne yapıyorsun böyle?

Genç adam durmuş, başını kaldırmış ve cevap vermiş:

-Okyanusa deniz yıldızı atıyorum.

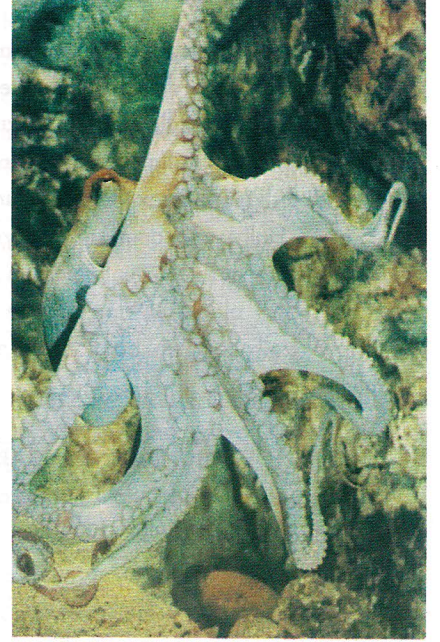
- Sanırım şöyle sormalıydım, demiş, bilge adam. Neden okyanusa deniz yıldızı atıyorsun?...

-Güneş çoktan yükseldi ve sular çekiliyor. Eğer onları suya atmazsam ölecekler.

-Ama delikanlı, görmüyor musun ki kilometrelerce sahil var ve baştan aşağı deniz yıldızı ile dolu. Hiçbir şey fark etmez.

Genç adam kibarca dinlemiş, eğilerek bir deniz yıldızı daha almış ve dalgalandıran denize doğru fırlatmış.

-Bunun için fark etti.

ROMA İMPARATORU KALİQULA

...Cinsel sapmaların birkaçı birarada da bulunabilir. Örneğin transvetizm, fetisizmle ve sadizmle çakışabilir. Roma İmparatoru Kalıqula transvestistti. Ünlü Şövalye D'EON yaşamının 49 yılını erkek, 34 yılını ise kadın olarak geçirmiş; kadın ya da erkek olduğu konusundaki iddia üzerine tutulan bahislerin tutarı İngiltere'de 200 bin sterlini bulmuştur.

STALİN'İN ÖLÜM KORKUSU

Stalin, her an ölümden korkar, daima suikast korkusu içinde yaşardı. En çok dışarıda bulunduğu sırada suikasta uğramaktan korktuğundan sarayından Kremlin'e kadar 45 km'lik yolu geçerken, korunmak için kendisinini ile beraber

15 otomobil yola çıkardı. Otomobillerin hepsi, Stalin'inin aynı olur ve her birinde aynen Stalin'e benzeyen şahıslar otururdu. Stalin her gün değişik birinde otururdu. Bu durumda Stalin'i öldürebilmek için otomobil kervanındaki bütün insanların öldürülmesi gerekiyordu.

ALDIĞIMIZ FİYATA!

Keçecizade Mehmet Fuat Paşa'nın Rusya'da bulunduğu bir sıra Rus Çarı Fuad Paşa'ya takılır:

- Paşa, su Girit'i satsanız!

-Hay hay, satalım; ekselans.

- Kaça satarsınız?

-Aldığımız fiyata!

Girit'i yirmi seneyi aşkın muhasara ve binlerce şehit pahasına fethettiğimizi hatırlayan Çar, sararır.■

Bir kucak odun küçük bir ateşi söndürür,
büyük ateşi daha da canlandırır.

ÇAĞIMIZDA ŞİDDET SİNEMASI

S. Buğra KARAHAN

Şiddet, toplum olarak yeni yeni karşılaştığımız, kulaklarımıza son yıllarda fısıldanan ve otağını toplum hayatımıza kurmaya çalışan, özü itibarıyla da Batı'dan ithal bir kavram. Kelimenin hayatlarımıza sinmesi, şiddetle içli dışlı olan sinema ile alakalıdır.

Sinema Hollywood demektir, Hollywood ise Amerika. Şiddetin sinema ile bütünleşmesinin bir sebebi de sinemada birinci olan ABD'nin şiddette de dünya lideri olması ve Hollywood'un bu konuda malzeme sıkıntısı çekmemesi gerçeği.

ŞİDDET TOPLUMUNDAN MANZARALAR:

Peki neydi bu şiddet dolu Amerikan hayatı? Pazar Postası'ndan Dinçer GÜNER, bu vahim tabloyu istatistiklerle çiziyor:

Halkı değişik tip ve güçte 200 milyon silaha sahip olan ABD'de her 17 saniyede bir kişi saldırıya uğruyor, her 21 dakikada bir cinayet işleniyor, her 4 saniyede bir kapkaççılık yapılıyor, her 18 saniyede bir otomobil çalınıyor. Ülkede her gün 100 bin öğrenci okula giderken tabancasını yanına alıyor, lise düzeyindeki öğrencilerin yüzde 13'ü her gün tehdit ediliyor, her gün 160 bin öğrenci şiddet korkusundan okula gitmiyor.

Amerikan toplumu bugün, uyuşturucudan, ırkçılıktan, savaştan, çeşitli ruhî marazlardan kaynaklanan ve bir tür kanser olarak tanımlanan "şiddet" olgusunun elinde tutsak bulunmaktadır. Nüfusun yüzde 75'ini siyahların oluşturduğu Washington'daki her 100 bin zenciden 80'inin cinayet kurbanı olması kaçınılmaz. Ülkenin doğusundaki bu karanlık tablo batısında da çıkıyor karşımıza.

Los Angeles'ın bir tarafında villaları, limuzinleri ve kadınlarıyla Hollywood, Bevely Hills, öte yanda Watts, South Central gibi kan kokan, cinayet tüten, soygun, haraç fişkırان mahalleler. Bu pis, lanetli, karanlık mahallelerde yaşayan her 8 zenciden biri, daha 25 yaşını doldurmadan bir başka zenci tarafından öldürülmeye mahkum... Her yıl 25 bin cinayetin işlendiği ABD'de 1960'tan bu yana cinayetlerde artış yüzde 516'ya ulaşmış. Halkın 14,5 milyonu fişlenmiş uyuşturucu bağımlısı.. 1993 yılında New York okullarında yaşanan şiddetin niteliklerine göre oranı şöyle; Silahla yaralanma %5, Silahla Tehdit %14, Silahsız

Yaralanma %13, Silahsız tehdit %25, Öğrenci eşyası çalma %37.

SİNEMAYA YANSIYAN ŞİDDET

Tabii, şiddetle bu kadar içiçe yaşayan bir toplum bunu sinemasına yansıtmaktan da geri kalmıyordu. "Rambo"nun bol bol attığı bombalar ve harab ettiği binalar yakaladığı kahramanlığı(!) "Rocky"

rakibini kan revan içinde bırakarak kazanıyordu. Sempati aktör Bruce Willis, miz

ahını "Dietard" gibi "The last Boyscout" gibi şiddet dolu filimlerde kullanılıyordu. "Terminatör" ile Arnold Schwazenegger, "Mad Max" ile Mel Gibson, bilim-kurgu ile şiddeti yoğuruyor ve bizi geleceğin şiddetine hazırlıyordu. "Kan sporu" şiddeti uzakdoğu sporlarına uygulamadaki ustalığıyla büyük hasılatlar elde ediyordu. **Hollywood, malzeme sıkıntısı çekmeyeceği bu konuda bir çok film üretti ve bizi, bazen sıradan Amerikalının yaşadığı dehşet dolu New York sokaklarına, bazen insan parçalamanın bizler tarafından alkışlandığı ölüm ringlerine, bazen de geleceğin kurgusal silahlarının cehennemî dünyasına davet etti.**

SİNAMANIN ÖZELEŞTİRİSİ

ABD'den Japonya'ya uzanan şiddet hattı, basında ve şiddet karşıtı toplantılarda olduğu gibi az da olsa sinemada da eleştirilmektedir. "Last Achon Hero" filmi, oturduğu koltuktan filmdeki aktörlerin şiddetini izlemek için sabırsızlanan bir çocuğu sergilemekte. Filmin bir sahnesinde; filmlerin "kötü adam", olarak bilinen bir hayal kahramanı, perdeden çıkıp gerçek hayata girer ve gerçek hayatın şiddetiyle ürperir. Yine son günlerde Oliver Stone'un "Natural Born Killers", yarı hicivsel tarzda, Amerikan şiddet saplantısını ve medyanın katilleri kahraman, cinayetleri eğlence haberi gibi işleyişini inceliyor. Vietnam, Kenedy suikasti, 60'ların gençlik hareketi gibi

Amerikan toplumunun en hassas noktalarına dokunan yönetmen bu filmiyle de birbirini öldüren aile fertlerini sergiliyor ve bir kez daha dikkatleri üzerine topluyor.

SİDDET SİNEMASININ SONUÇLARI

Ne var ki dünyanın dört bir yanında kendine yer bulan şiddet sinemasının tesirleri, sadece eleştirmekle geçiştirilecek kadar basit değil. Şiddetten en çok etkilenen kitle,

çocukların işledikleri vahşet dolu suçlar gazete sayfalarını dolduruyor. Tüyle ürperen bir kaç hadiseye göz atalım: Norveç'te ikisi (6), biri (5) yaşında üç çocuk, oyun yerinden geçen 10 yaşlarında bir başka çocuğun ayağını, özendikleri "Ninja kaplambağalar" gibi kanatana dek tekmelemişti. Sonra da yine" oyun gereği" 5 yaşındaki kız ardaşları Silje Marie'nin üzerine çullandılar. Üstü karla kaplanan Silje'nin cesedi günler sonra bulundu... 9 yaşındaki Volkan, Fransa'da bir Türk işçi ailesinin

çocuğuydu. Ülke özlemini gidermek için seyrettiği Türk Kanallarından Star'da "Polis" dizisine rastlamış, ekranda asılma sahnesiyle karşılaşmıştı. Ailesi eve geldiğinde Volkan'ı asılı buldu... Geçen yıl İngiltere'de 2 yaşındaki James'in 10 yaşlarında iki çocuk tarafından vahşice öldürülmesi tüm dünya basınına yansıdı. Suça teşvik unsuru olarak "Çocuk Oyunu Kadar Kolay 3" filmi öne sürülmüştü.

"Yalnızca çocuklar mı etkileniyordu şiddetten? Tabii ki hayır..." 20. yyın şiddet sinemasıyla haşır neşir olmuş yetişkinler artık her tür vahşeti rahatça izleyebiliyordu. **30-40 yıl önce, sinemada seyrettiği filme "gerçekmiş gibi" ağlayan halkımı, artık her gün karşılaştığı acı manzaraları "filmiş gibi" sadece merakla izlemekte." Artık askerlerin diri diri gömüldüğünü öğrenmek, kimsenin tüylerini ürpertmemekte. Bosna-Hersek'te yaşanan vahşetin bizi ne kadar üzdüğünü samimiyetle soralım kendimize. Sinemayla içimize giren şiddet, âdetâ alışmışlık yarattı ve bizi toplum olarak duyarsızlaştırdı.**

ÇÖZÜM ARAYIŞLARI

Şimdilerde, dünya toplumları, saplandıkları bu şiddet sineması bataklığından kurtulma çabasındadır. Norveç'teki olay, TV'de şiddet içeren iki dizinin yayından kaldırılması sonucunu doğurdu. ABD ve İngiltere, TV yayınlarını tekrar gözden geçirmekteler. Almanya'da "Gençlik Film ve Televizyon Enstitüsü" adlı kurum, şu günlerde "medyada şiddet" başlıca inceleme ve tartışma konusu olarak ele almakta. Ne var ki tüm bu tepkiler "Araba devrildikten sonra yol gösterme"den öteye geçmiyor.

Yeni dünya düzeninin kurucuları, çökmüş toplum hayatlarından kopan, ve yüzlerinde şaklayan tokatlarla sersemleşmiş durumdadılar. Halk kahramanlarının katillemesini, merhamet sembolü annelerin canileşmesini irkilerek seyretmekte. Tek belirgin gerçek belirsiz bir bekleyiş... Bilim adamları, şiddetin toplumsal ilişkilerden doğduğu için, ancak toplumun değişmesiyle ortadan kalkacağını belirtiyor. **Ve değişim çağında, toplum kendi değişimini bekliyor...■**

*Kaynaklar:

1. Pazar Postası, Burçak EVREN
2. Antropolojik Açıdan Şiddet, David RICHES
3. Milliyet, Sina KOLOĞLU
4. Cumhuriyet, Adem AYAKTA
5. Pazar Postası, Dinçer GÜNER
6. Newsweek, David ANSEN.

Солдат в камуфляже с ночным видением

AEROSPATIALE
MISSILES

GÖREVDEKİ FRANSIZ FÜZELERİ

40 YILDAN BERİ 10 SAVAŞTA 10 SİLAH SİSTEMİ

Entac, SS 10, SS 11, Milan, Hot, Roland,
Exocet, AS 12, AS 15, AS 30 laser.

Sinaï seferi, Altı gün savaşı, Kore, Falklands, Lübnan, Fas,
Afganistan, Çad, İran-İrak, Çöl fırtınası .

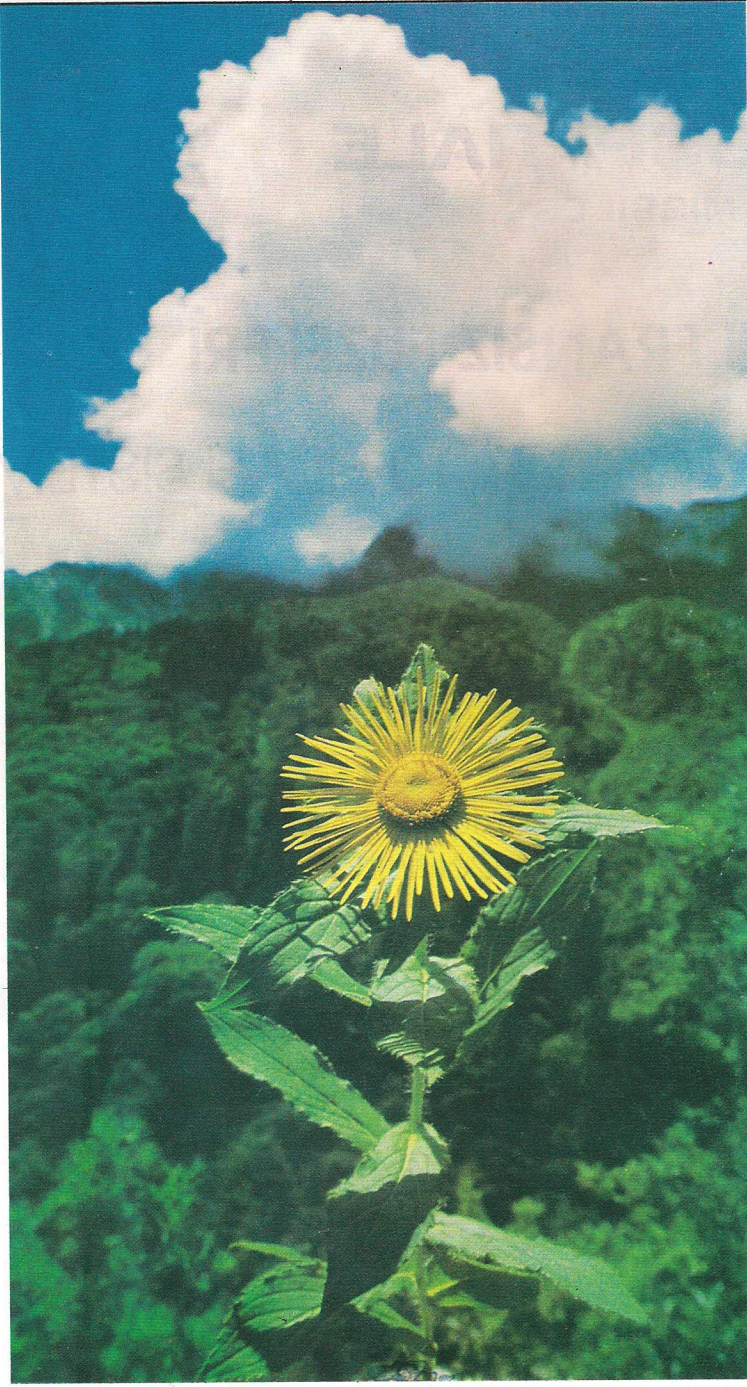
eryx

Çok amaçlı sistem

PERFORASYON: reaktif zırh arkasından 930 mm RHA

Kilitleme mukavemeti

*1992' deki endüstriyel gelişiminden bu yana,
15 000 füze, üç NATO ülkesi tarafından kullanılmaktadır.*

ÇEVRE

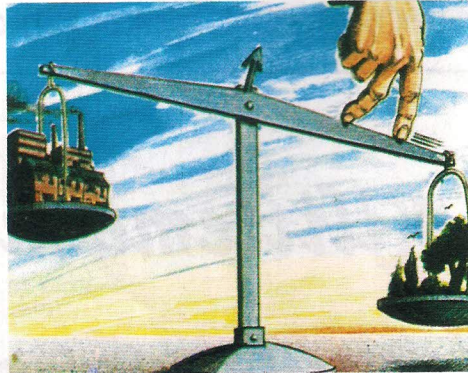
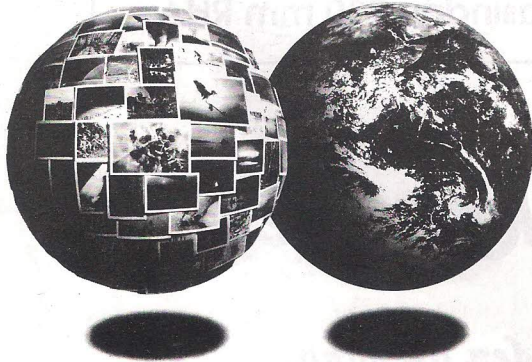
İlksen

Daha dünyaya gelmeden başlamıştır çevreyle ilişkilerimiz. Anne kalbinin "tik-tak"ları, dışarıdan dokunan mutlu bir el, seven tatlı bir sesle... zamanla; açılan bir kucak, tutunacak bir masa, gülümseyen bir baba olur çevre... aldığımız nefes, sevgiliye verilen gül, kulağımızda inleyen bir yağmedir çevre.

Hayat penceresi, hep böyle pembelerle mi açılır? Bakmaya çekindiğimiz, kokusuna tahammül edemediğimiz, kahverengi bir deniz var İzmir'imizde. Tren yolu kenarları, otobüs terminalleri, garlarımız, hatta bazı cadde ve sokaklarımız çöp toplama merkezi sanki.

Pas ve küf kümesi hurdalıklar, zehirli atıkları taşımak zorunda kalan nehirler, temiz havayı sömüren filtresiz fabrika bacaları.. Zavallı yaşlı Dünya'mız bu kadar eziyete iyi dayanıyor doğrusu. Hep yemişiz bu Dünya'dan, hep almışız; hiç vermemişiz, kucak açmamışız O'na. Yüzyılın sonlarında bir paniktir başladı insanlıkta. Kimi ozonu, kimi yanmakta olan bir ormanı, kimi kıyıya vuran bir balınayı, kimi de ham petrolün kirlettiği yeşil alanları kurtarmaya çalışıyor.

Yüz ağaç kesiyoruz bir ağaç dikiyoruz; bazen zorla, bazen isteyerek... eskiler ne güzel bulmuş yolunu; doğan bir çocuk

**UNUTMAYAL
YAŞANACA
BAŞKA BİR DÜ
YOK!**

DIYE DIYE

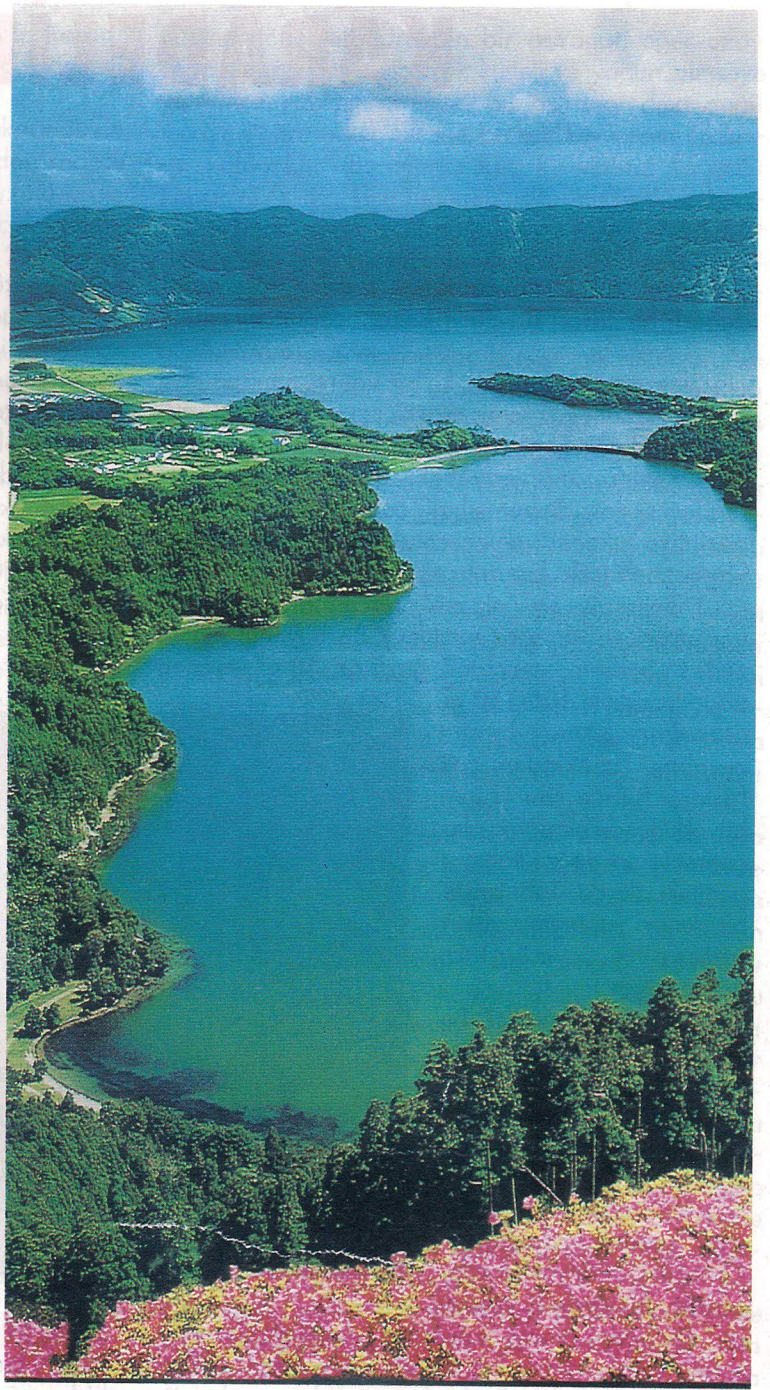
GÖRKEM

için 20-30 ağaç dikerlermiş. O büyüyüp olgunlaştıkça ağaçlar da büyüyor, lazım olduğu zaman yerine dikilmesi şartıyla, kesilirmiş. Bu sayede Evliya Çelebi'nin dediği gibi, Edirne'den Kars'a bir sincap hiç yere basmadan, ağaçtan ağaca atlayarak gidebilirmiş. Fatih Sultan Mehmet'te anlamış yeşilin önemini: "*Yaş kesen, baş keser*" demiş.

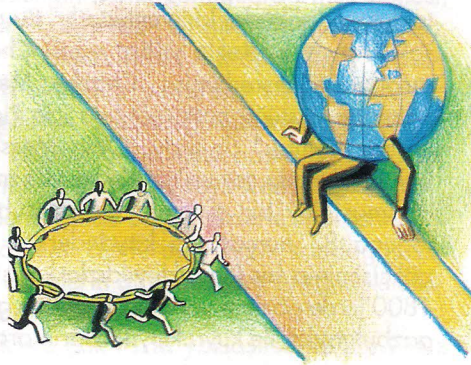
Ya yanan ormanlarımız, 2000'li yıllara doğru çölleşen bir Türkiye... Kuş civiltuları, su sırtı, rüzgarın fısıltı valsi, bulutların hayat veren gözyaşları olmadan yaşanır mı bu kürede?

Son yıllarda çevreci malzemeler üretilmeye başlandı. Dönüşümlü poşetler, paketler, ambalajlar hepsi doğa için; ondan özür dilemek için. Arıtma tesislerinin sayısı hızla artıyor. Artmalı da zaten, çok daha büyük bir hızla. Kendimizi bir an önce affettirmeliyiz, yeniden dost olmalıyız O'nunla.

Her zaman bilim adamları, "çevreciler" diye nitelendirilen, bazen de alaya alınan insanlar mı koruyacak bu Dünya'yı? Biliyorum ki biraz dikkat ve özen, biraz ilgi, biraz sevgi düzelterek çevreyi. Yeter ki insanlar bunu gerçekten tâ kalbinin derinliklerinden istesin.■

**AYALIM,
NACAK
İR DÜNYA
OK!**

KARADELİKLER

Mustafa ERDOĞAN

"Basit bir insan zamanını nasıl öldüreceğini, değerli bir insan da nasıl kazanacağını düşünür"

Schopenhauer

Size garanti veririm ki bu yazıyı okuduğunuz sürece zamanı kazanmış olacaksınız. Çünkü bu yazı sizin hayal gücünüzü zorlayacak. Belkide okuduğunuz bazı şeylere inanmayacak, imkansız olduğunu düşüneceksiniz. Bazen sihirli, çok farklı bir dünyada gezintiye çıkacak, eğleneceksiniz. **Ama kesinlikle kaybetmeyecek kazanacaksınız.**

Diyelim ki size 1 cm³ hacminde bir bilye gösterdim ve bir soru sordum: "Bu bilyenin kütlesi nedir?" Sanırım cevaplar 1 gr, 5 gr, 10 gr veya en abartılı şekliyle 100-150 gr olacaktır. Ama benim cevabım sizinkinden çok farklı. Bence bu bilye büyüklüğünde bir parça alıp getirsem en doğru tahmin benimki olurdu. Tabii böyle bir deneyi yapmamız yakın gelecekte mümkün görünmüyor.

Karadelik nedir? Bu soruyu tam olarak anlayabilmemiz için bir karadeliğin nasıl oluştuğundan başlamamız lazım. Evrendeki yıldızların büyüklüklerine göre yokolma şekilleri farklıdır. Örneğin Güneş yok olacağı zaman büyüyerek kırmızı bir dev halini alacak sonra ise tekrar küçülecek ve sönmüş gidecektir. Fakat Güneş'ten yaklaşık 10 kat veya daha fazla kütleli yıldızların yokolması çok daha ilginçtir. Yıldızlarda normal durumda yıldızın kütesinden dolayı içe doğru oluşan çekim kuvveti ve sıcaklıktan dolayı genişmesi nedeni ile dışa doğru oluşan kuvvetler arasında bir denge vardır. Bu denge yıldızların hemen hemen sabit bir şekilde kalmasını sağlar. Yıldızın ölümüne yakın sıcaklık düşer ve denge kütle çekim kuvveti lehine bozulur. Ve yıldızda büyük bir büzüşme başlar ve yıldız içine kapanır. Bu süreç sonunda güneşten 10 kat daha büyük bir yıldız, 1-2 km çapında bir küreye dönüşür. Örneğin Dünya'nın bir karadelik olabilmesi için çapı 18 mm

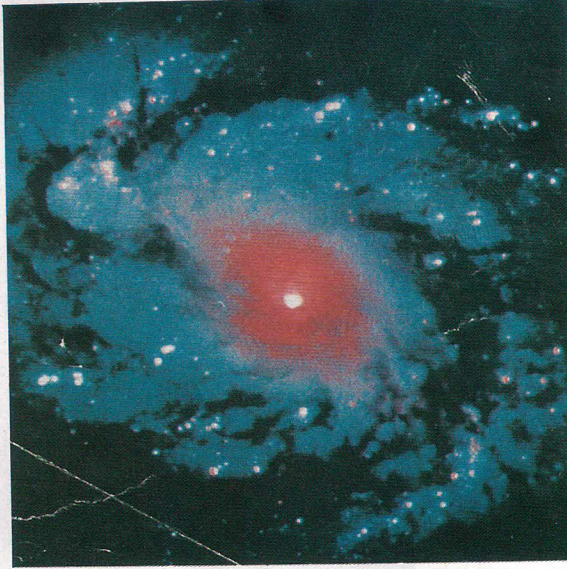
olan bir küreye dönüşmesi gerekir.

Bu kadar yoğun bir kütle nedeniyle oluşan çekim gücü belli bir mesafeden daha yakın geçen ışığı bile çekmektedir. Bu mesafe karadeliğin büyüklüğüne göre birkaç kilometreden binlerce ışık yılına kadar değişmektedir. (1 ışık yılı= 9.5 10¹² km). Çevresindeki ışıkları bile çekip yok etmesinden dolayı karadelik uzayda sadece siyah bir nokta gibi gözükmektedir. Karadeliklerin olabileceğini ilk olarak, bundan 200 yıl önce Fransız bilim adamı Simone Pierre Laplace ortaya atmıştı. Günümüzden yaklaşık 80 yıl kadar önce ise Albert Einstein, izafiyet teorisi'nde büyük bir kütleli küçük bir hacime sıkışması sonucu

oluşan çökmüş cismin uzay ve zaman koordinatlarını egeceğini öne sürmüştü. 1967 yılında Amerikalı fizikçi John Wheeler, Laplace'ın "**kara yıldızlar**" olarak tanımladığı çökmüş cisimleri "**karadelikler**" olarak bilim terminolojisine soktu.

1994 yılına kadar bilim adamları karadelikler hakkında konuşurken sürekli temkinli davranıyorlar ve kesin konuşmaktan kaçınıyorlardı. Çünkü elle-
rindeki gözlemsel veriler çok yetersizdi. Ama 27

Şubat 1994 akşamı çok önmeli bir gözlem yapıldı. Dünya'mızdan 50 milyon ışık yılı uzaklıkta en az birkaç yüz milyar yıldızdan oluşan M87 adlı bir yıldız topluluğu (**gökada**) bulunmaktadır. Bu gökada ilk olarak Fransız kuyruklu yıldız avcısı **Charles Messier** tarafından keşfedilmişti. **Charles Messier**, gözlem defterine düşüğü notta gökada için "içinde yıldız olmayan bulutsu" diyordu. Oysa Messier'in yıldızsız bulutsu sandığı şey en az birkaç yüz milyar yıldızdan oluşmuş dev bir sistemdi. Messier bu cismi kataloğuna 87 numarayla kaydederken düşüncesi bu gök cisiminin bir kuyruklu yıldızla karıştırılmamasıydı. 1800'lerde gözlem yapanların elinde gökadalar veya gazbulutsular ile kuyruklu yıldızların aralarındaki fark-

ları ayırdedecek kalitede optik teleskoplar olmadığından Messler'in yaptığı çalışma çok önemli idi.

27 Şubat 1994'e kadar M87'nin çekirdeğinde bir **karadelik** olduğu astronomlar tarafından sadece tahmin ediliyordu. Aradaki büyük uzaklık ve gökadayı çevreleyen karanlık bant pek çok önemli ayrıntının görüntüsünü engelliyordu. 27 Şubat akşamı Hubble Uzay Teleskobu M87'nin merkezine yakın bir yerde bir gaz bulutu farkettiler. Hubble sarmal bir şekildeki gaz bulutunu inceledi ve görülemeyen bir nesnenin bulutu çekim etkisi altına aldığı ve etrafında döndürdüğü keşfedildi. Gaz bulutu yoğunlukla **Hidrojen** içeriyordu, sıcaklığı 10 000 K dolaylarındaydı ve 550 km / sn lik bir hızla dönüyordu. **Peki bu bulut neyin etrafında dönüyordu?**

Gözlem ekibi Newton fiziğinin bilgileri ışığında bu bulutu neyin böyle döndürdüğünü araştırdılar. Ve karşılıklarına şaşırtıcı bir cevap çıktı. Bu nesne ancak bir **karadelik** olabilirdi. Üstelik bu öyle bir **karadelik** ki, kütlesi Güneş'inin 3 milyar misliydi. Bu kütle, yaklaşık Güneş Sistemi kadar bir hacim içine sıkışmıştı. Hatta bu normal bir karadelik değil "süper kütleli" bir karadelikti. Bu süper karadelik Samanyolu'nun onda biri kadar kütleyle, $9 \cdot 10^{29}$ km³ gibi uzay ölçülerinde küçük bir hacime sıkışmıştı. Etrafındaki bulutun bu kütleden kaçması imkansızdı ve karadelik çevresinde dönerek sahne olduğu merkezkaç kuvvetiyle karadelik içine düşmekten kurtuluyordu.

Özetle Hubble **karadelik**in kendisini görmedi. Zaten karadelik, ışığın bile kaçmasına izin vermediğinden görülmesi diye bir şey söz konusu olamazdı. Hubble, karadelik çekim etkisine kapılmış bir gaz bulutunu tespit etti ve "bulutu bu şekilde hareket ettiren şey ne olabilir?" sorusunun cevabı olarak karşımıza karadelik çıktı.

Günümüzde **karadelikler** hakkında bilinenler, tamamen **teorik** hesaplara dayanmaktadır. Hubble'ın bulunduğu karadelik ileri zamanlarda incelenmesi, **karadelikler** hakkında bilgilerimizi kuşkusuz arttıracaktır. **Karadelikler bilinen fizik yasalarının geçerli olmadığı yerlerdir.** Sıkışmış maddenin fiziksel özellikleri, dokunduğumuz maddeden daha farklıdır. İster Hubble olsun, ister başka bir teleskop, hiçbir araç, nötron yıldızları veya **karadelikler** gibi çökmüş cisimlerin içinde olup bitenlerle ilgili tam bilgi veremez. Gözlem aletlerinin bize sunduğu; bu bölgede olup bitenlerin diğer cisimler üzerindeki etkilerini görebilme fırsatıdır.

Karadeliklere çok fazla yaklaşırsanız dünyanız

tersine dönebilir. Örneğin bir astranot, eğer uzay aracını, karadelik gibi çok kütleli ve yoğun bir şeye yeterince yaklaştırabilirse, bu astranot dışı değil içeriye doğru çeken bir merkezkaç kuvvetinin etkisinde kalacaktır. Bu merkezkaç kuvvetinin formülü $F_m = mv^2/r$ dir. Gördüğümüz gibi merkezkaç kuvveti hızın karesiyle (v^2) doğru orantılıdır. Ama karadeliklerden belli bir mesafe uzaklıkta merkezkaç kuvveti hızdan bağımsızdır. Dönen bir cisimde merkezkaç kuvvetinin hızdan bağımsız olması tek bir anlama gelebilir. Bu cisme merkezkaç kuvveti etki etmiyor. Ve daha da ilginç olan bu uzaklık öyledir ki bu uzaklıkta ışık dairesel bir yörünge izleyerek karadelik etrafında dönmektedir. Bizi sonuca götürecektir olan da budur. Işığın dairesel bir yörüngede dönmesinin etkileri ne olacaktır? Örneğin bu dairesel yörünge üzerinde bir insan bulunsun. Bu insan karşısına baktığında arkası dönük bir insan görecektir. Ama aslında gördüğü kendisidir. Çünkü bu kişinin sırtından çıkan ışık ışınları karadelik etrafında dairesel bir yörünge izledikten sonra yine kendi önüne gelecektir ve bu kişi kendini görecektir. Ya da bu insan, bir el feneri yaktığında fenerden çıkan ışık karadelik etrafında döndükten sonra yine bu kişinin sırtını aydınlatacaktır. Tam bu sırada yörüngeye dairesel bir tüp konulsa tüpün içindeki kişi tüpün bir daire şeklinde değil, bir doğru şeklinde olduğunu düşünecektir. Bu tüpün içindekinin bir araba olduğunu düşünelim. Uzaydan bakan kişi bu araba hareket ettiğinde dairesel bir hareket yaptığını görecektir. Ama arabayı kullanan kişi dümdüz bir hatta hareket ettiğini düşünecektir. Bu da bizi şu sonuca götürecektir: **Karadelik** uzay koordinatlarını eğmiştir. Doğru şekilde bir uzay koordinatı karadelik etkisiyle belli bir uzaklıkta dairesel bir şekle dönmüştür. O halde bu dairede dönen bir nesne aslında düz olan bir uzay koordinatlarını takip etmektedir.

Acaba bizler düz ve doğru bildiklerimizin ne kadarının gerçekten düz ve doğru olduğundan emin olabiliriz? Bu öğrenmenin karadeliklerin etkisi altında olup olmadığını nereden bilebiliriz ve bilgilerimiz ne zaman kesin ve net olacaktır? Yani M87 ortamındaki v^2 'nin hiçbir önemi yokken, Dünya'mızdaki hayatı önemi ortadadır. *Hangi dünyanın doğrusu en doğrudur?*

Eğer uzaydan bahsediyorsak asla "kesin" sözünü kullanmamalıyız. Uzay o kadar büyük, insan aklının keşfedemediği parçası da o kadar küçük ki! Bu yüzden gelecekte keşfedeceklerimiz bugün doğru bildiğimiz birçok şeyi değiştirebilir.

Unutmayın! Uzayda kesinlikler yoktur. Şu an ki doğrular vardır.■

Karadelikler bilinen fizik yasalarının geçerli olmadığı yerlerdir.

KAZANMAK MI İSTİYORSUNUZ?..

Nezhat BİLİR

Kendiniz ve aileniz için iyi bir hayat kurmak, çocuklarınıza iyi bir eğitim sağlayabilecek güçte olmak istersiniz. Kendi geleceğinizi ve şimdi yapmak istediğiniz bir şeyi de garantiye almak istersiniz. Ama siz bugün, rekabetin, değişimin ve karmaşıklığın daha önce hiç görülmemiş biçimde yer aldığı bir zamanda yaşıyorsunuz. Her gün beklenmedik şeylerle karşılaşılıyorsunuz. Fırsatlar yine de var kıskıncusuz... ama sizin kendinizi daha farklı biçimde hazırlamanız, daha iyi eğitmeniz, daha zekice hareket etmeniz ve gelecekte olabilecekleri önceden tahmin edebileniz gerekiyor.

Başarmak için gerekenler nelerdir? Çok çalışmak tabii. Dikkatli karar vermek. Teknik bilgi ve uzmanlık. Dostların ve ailenizin desteği. Bunların hepsi elbette gerekir, ama asıl önemli olan, sizin içinizdeki güç kaynaklarına ulaşabilmeniz ve kendinizi tanımanızdır.

Başarı fiziksel ya da teknik becerlerinizi, stresli bir ortamdaki zihinsel süreçle bağdaştırma yeteneğinize bağlıdır. Bir takım becerilerinizi kusursuz biçimde yerine getirmeyi öğrenmiş olabilirsiniz, ama rekabetin kızıştığı anda kusursuz performans gösterme gücünü size zihninizin vermesi gerekir. ABD olimpiyat Komitesi'nin Spor Hekimliği Konseyi'nin Amerikalı atletler üzerinde yaptıkları bir araştırma, genç sporcuların zihinsel egzersizlere pek zaman ayırmadıklarını ortaya çıkarmıştır. Aynı araştırmada seçkin sporcuların bu konudaki cevapları ise şöyledir: "Bir kere fiziksel kondisyonu tutturduktan sonra yarışma sonucu %70 ile 90 arasında psikolojik etkenlere dayanıyor."

Spor, iş ve eğitim alanlarında zihinsel beceriler yerine fiziksel yada teknik beceriler üzerine yüklenilmesi gerektiğinden uzun sürmüştür. Çarpıcı başarıların etkin bir öz-yönetime ve bu alanda katıksız bir ustalığa bağlı olduğu artık bir gerçek.

Arzu+eylem= motivasyon: Birinci ve en önemli nokta; her alandaki şampiyonların içinde sönmez bir başarı arzusunun onlara dürtü sağladığıdır. Bu dürtü, çosturucu konuşmalarla, ikramiyelerle yada başka dış etken-

lerle yaratılabilir de, kazanma dürtüsünün insanın içinden motive olduğu daha aşikar bir gerçektir. Şampiyonlar kendi buldukları yeri de, nereye varmak istediklerini de çok iyi bilirler. Düşünceleri ve enerjileri üzerinde egemenlik kurup onları arzulan sonuca yöneltirler ve oraya doğru ilerlerler. Onları güden şey istekleridir, yoksa duydukları herhangi bir korku değildir.

Korku, olumsuz motivatörler arasında en güçlülerinden biridir. Bir çok kimseler için korkunun birbirinden kesinlikle ayrı, tanımlanması yapılmış dört sınıfı vardır:

Birincisi Felaket Tehlikesi Korkusudur. Bu korku bizim "hayati tehlike taşıyan kapışmalar"a karşı tepki göstermemizi sağlar. Ne yazık ki çoğumuz olup biten olaylara karşı aşırı tepki gösterme alışkanlığındaızdır. Düşünmeden öfkelenir, sükunet ve mantık isteyen durumlarda savunmaya geçeriz.

İçimizde var olan tehlike ve felaket korkusunu yenmenin en iyi yolu; BİLGİDİR. Durum gerçeklerini öğrenmek ve oyunu ona göre oynamak gerekir. Bilgi ve eylem, korkuyu azaltır ve çoğu zamanda tümüyle ortadan kaldırır. **İkinci** büyük korkumuz ise; pek kabullenmek istemediğimiz Değişim Korkusu'dur. Günümüzde başarının yolu değişimi kucaklayabilme yeteneğinden geçer. Sıradan insanlar için değişim, şimdiki durumu tehdit eden bir şeydir. Oysa sizin için sınırsız fırsatlar içeren bir olay olması gerekir. Belli koşullar grubuna fazla alıştıpta, o koşullar dalgalanmaya başladığında değişemez hale

gelmeyin. Öyle yaparsanız, **dinozorlar** ne-reye gittiyse orada bulursunuz kendinizi.

Üçüncü bir korku, Başarma Korkusu'dur. Esas olarak bu başarı korkusu, doğal olarak taşıdığımız bencil isteklerden ötürü duyduğumuz suçluluğun ta kendisidir. ABD'de spor psikolojisinin öncüsü ve babası sayılan Dr. Bruce Ogilvie, dünyanın başta gelen sporcularından yaklaşık 12000 kadarını incelemiştir. Dr. Ogilvie bu araştırmaların sonucunda, yüksek performans göstermenin başta gelen engellerden birinin "başarıdan korma sendromu" olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Dördüncü korku ise, "Başarısızlık Korkusu"dur. Buda dışarıya itilme, sevilme korkusundan başka bir şey değildir.

Utanmaktan, küçük düşmekten hiçbirimiz hoşlanmayız. *Olacaklar değilde olabilecekler yüzünden bizi geri tutan, yapacaklarımızı ertelememize yol açan şey, başka tüm etkenlerden çok, bu etkindir. Başarının riskini göze almaktansa, falso yüzünden başarısızlığa sürüklenmeyi seçmiş gibi davranırız.*

KAZANAN TİPİ OLUŞTURAN NEDİR?

Gallup kuruluşu, son zamanlarda "başarıya yönelik kişilik"leri incelemiş, Amerika'nın kim kimdir kitabından rastgele seçilmiş 1500 kişinin tutumlarını ve özelliklerini araştırmıştır. Kazanan kişinin en önemli üç özelliği şu şekilde belirlenmiştir:

* Kendi alanını tanımak, hem kendi tecrübesi ile hem de başkalarından aldığı bilgi ve fikirlerle o olan hakkında sağlam bilgilere sahip olmak.

* Kendine güvenmek ki bunun da anlamı, yalnızca kendi halinden memnun olmayı değil daha başka şeyleri de içermektedir. En önemlisi, hayatınızda bir şeyleri harekete geçirmek için kesin eylemlere girişmektir.

* Sağduyu, yani karmaşık görünen konuları basitleştirip en önemli yönünün çekirdeğine girebilme yeteneği.

YEDİ KURAL:

1. Fiziksel sağlığınız açısından aktif olun: size bir vücut verilmiş. Onu ister

beğenin, ister beğenmeyin, belli bir süre boyunca sizin vücudunuz o olacaktır. O vücudun sorumluluğunu üstlenin. **Vücudunuza, eski arabınıza davranır gibi değil, bir uzay gemisine davranır gibi davranın.** Sağlıklı durumunuz kendinize en değerli armağanınızdır... Yılda bir kere check-up yaptırmanız, ayrıca yakın akrabalarınızın sağlık geçmişini ve şimdiki durumlarını bilmeniz size bu konuda yardımcı olacaktır.

2. Hayatı sürekli bir öğrenme tecrübesi olarak görün: siz "hayat" adında gayri resmi bir okula kaydolmuş durumdasınız. Bu okulda geçirdiğiniz her gün, yeni bir ders öğrenme fırsatınız vardır. Bu öğrenme tecrübelerinin hiç bitmemesine özen gösterin. Başarıyı sürekli bir olay olarak düşünün, bir kere ulaşıp işi tamamlayacağınız bir olay olarak değil. Böyle yapanlar, belli bir rahatlık alanına varabilir, orada artık büyümeyi, ileriye doğru uzanmayı keserler.

3. Ne ekersen onu biçersin: Bir beceriyi edinmek ve onun ustası olmak için nice çabalar, saatler, hatta yıllar yatırmak gerekir.

4. Hataları, doğru yola dönmeniz için düzeltici olarak görün: Yanlış ya da başarısızlık diye bir şey yoktur, yalnızca öğrenilecek dersler vardır. Büyüme bir bilgi kazanma sürecidir, cesaretle tecrübeler sürecidir. Başarısızlıkla sonuçlanan girişimler de, o son başarıyı getiren hamle kadar değerli ve katkılıdır. Hatalar yeni olduklarında acı verir... ama yıllar sonra o hataların koleksiyonuna, tecrübe denir.

5. Başarı için kendi iç standartlarınızı oluşturun: kendinizi başkalarıyla ölçmeyin. Rekabeti, mükemmellik düzeyini sürdürmenin, kendi potansiyelinizin tavanında performans göstermeyi sürdürmenin bir yolu olarak görün. Dünyadaki en mutlu insanlar başkalarıyla rekabet içinde olmadıklarını bilirler. Dünyayı yada kendi iş arkadaşlarınızı etkilemek için başarmak yerine, sevdiğiniz bir şeyi, mükemmel yaptığınız, yararlı bir şeyi yapın. Becerilerinizi ölçmek için başkalarına ihtiyacınız yoktur. Tek seyirciniz kendi özsaygınız olmalıdır.

6. Seçim sizin... O halde kazanmayı seçin: Hayatı nasıl yaşayacağınız size kalmıştır. İhtiyacınız olan tüm araçlar elinizdedir.

7. Sızlanmadan çalışmayı ve kazanmayı sürdürün : Kaybeden tipler, kafalarında belli bir amaç olmaksızın, zevkli faaliyetlerle vakit geçirirler. Biz buna "hemen gelen zevkler" diyoruz. Kazanan tiplerse kendilerine uzun vadeli olumlu sonuçlar getiren faaliyet-

leri seçerler. Bunlar da "ertelenen zevkler"dir.

YANLIŞ İNANÇ : Çoğumuz başarı ve kazanma kavramlarını, olabildiğince uzanmak ve ne kadar değerli olduğumuzu herkese kanıtlamak biçiminde algılıyor.

Başkalarının onayı, öz-güven ve öz-değer kavramlarından daha önce geliyor. İnsan ancak iyi, bir performans gösterdikten sonra kendini iyi hissetmeye hak kazanabilir. Acaba bunun tersi doğru olmaz mı?

BİR KAÇTAVSİYE

* Başka birini sevebilmek için önce yüreğinizde sevgiyi hissetmeniz gerekir.

* Kendi değer duygunuz, performansınızın kalitesinin saptayacaktır. Performansınızın sadece iç değerlerin bir yansımasıdır, yoksa onların ölçüsü değildir.

* İnsaları etkilemeye ne kadar az çalışırsanız, o kadar etkileyici olursunuz.

* Dış dünyaya gösterdiğiniz, sizin içinizde hissettiğinizin bir yansımasıdır.

* Her alandaki şampiyonlar; kendi iç değerlerine inanan kişilerdir. Eğer başarınız sahip olduğunuz dış değerlere bağlıysa, sürekli kaygılarla yüzyüze geleceksiniz demektir.

*KUTSAL OLMAYAN ÜÇLÜ

İNKÂR ; ya iyi bir performansın geçerliliğini bozma ya da bir hayal kırıklığından sonra suçu başkalarının üzerine kaydırma girişimidir. Başarılarınızı kabul etmekte ne kadar rahat davranıyor ve "canım, o kadar iyi değildi" ya da "şansım varmış" gibi cümleleri ne kadar az kullanıyorsanız, başarısızlıklarınızı da aynı şekilde kabullenmeniz gerekir.

ÖZÜR BULMA ; İnkârın daha felsefi bir türüdür. Öfkelenmek yerine, olayların sizin kontrolünüz dışında olduğunu kendinize kabul ettirirsiniz. Örneğin, "çok yorgundum" dersiniz kendi kendinize. Özür bulmanın en kötü yanı, son derece inandırıcı olabilmesidir.

BASTIRMA ; performansla ilgili iç duygularınızı saklamak... hatta kendinizden bile.. En tehlikeli olanı da budur. Mutlaka kendinizin farkına varın.

* Örnek olabilmek: Günümüzde insanlar, özelliklede genç insanlar, çok daha az eleştirile ve çok daha iyi örneklerle ihtiyaç duymaktadırlar. Tüm ilişkilerinizde onlara dürüstlük ve tutarlılık örneği sunabilirsiniz işiniz oldukça kolaylaşacaktır. Evde olsun, işte olsun, mekanizma aynıdır. **Çocuklarınıza odalarını toplamalarını söylediğiniz zaman, onlar sizin çalışma odanızın derli toplu olup olmadığına bakarlar. Astlarınıza zamanında**

çatırmaya çıkmadıklarını söylediğinizde, onlar sizin zamana riayet edip etmediğinizi mutlaka kontrol edeceklerdir.

STRESİ AZALTMAK İÇİN DÖRT ADIMLI BİR PLAN:

Birinci adım ; Stres duymanıza neden olan tüm konuların bir listesini çıkarın. Bu liste, mümkün olduğu kadar kapsamlı olmalı, işinizle ilgili faktörlerinde, özel hayatınızla ilgili faktörleri de içermelidir. Listenin amacı, üzerinizde baskı yaratan her şeyin bilinçli olarak farkına varmanızı sağlamak, bilinç dışı bir takım yenilgilere dönük tepkilere yuvarlanmamanızı garantiye almaktır. Liste düzenli aralıklarla yeniden gözden geçirilmeli ve onu sizden başkası görmemelidir.

İkinci adım ; Listenizi okuyun, doğrudan kendi kontrolünüzde olan maddeleri işaretleyin. Bunlar sizin belirgin bir hareketiniz yada hareketler diziniz sayesinde hemen safdışı edilebilecek şeylerdir. Daha sonra, bu kaçınılabilecek streslerin ayrı bir alt listesini yapın, her bir maddenin yanına, durumu düzeltmek için neyi, ne zaman yapacağınızı ekleyip, çözümleri yerine getirdikçe listede üzerini çiziniz.

Üçüncü adım ; Bir alt liste çıkarın. Stres listesindeki maddelerin pek çoğu herhalde belirsizlikle ilgili şeylerdir. Kontrolünüzün nasıl sağlanacağını bilemezsiniz.

Dördüncü adım ; İyiden alın, yukarıda anlatılan iki alt listeyi ayırdıktan sonra, ilk envanterinizde kalanlar ancak kendi kontrolünüz dışında kalan şeyler olmalıdır. Ne yazık ki günümüz dünyasında bu tür maddelerin sayısı hiçte az olmayacaktır. Ama şöyle düşünün: varsa vardır... siz hoşlanmazsanız da hoşlanmazsanız da vardır; ve bu konuda bir şey yapamazsınız.

Hayatın bu gerçekleri değiştirilemeyeceğine göre demek ki değişip iyiye yönelmesi gereken sizin kendinizdir, sizin kaçınılmaz durumu kabullenip iyiden almanız gerektirmektedir. Bir yere yetişmeniz gerekirken yolda trafik tıkanır, oflayıp puflamak kendinizi daha kötü hissetmenize neden olacaktır. Bunun yerine, daha önce başınıza gelen bu tür olaylarda dünyanın durmadığını. Bu seferde durmayacağına inanın. Gün gelecek, şimdiki durumunuza güleceksiniz, o halde neden şimdiden gülmeye başlamayasınız?■

Kaynaklar:

1. Kazanmanın Yeni Dinamiği, Denis WAITLEY
2. % 100 Düşünce Gücü, Jack Ensign ADDINGTON

PARADİGMA

Ali Rıza İNCE
A. T. YURDAKUL

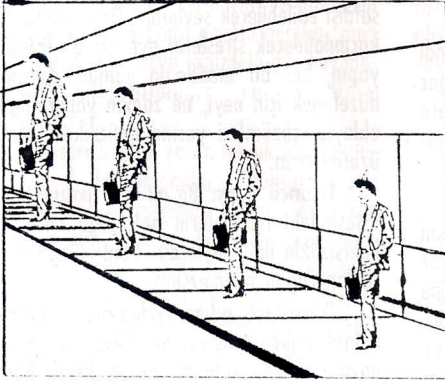
PROBLEMLERİNİZİ bazen genişleterek, yayararak, alt parçalarına ayırarak bazen de **PROBLEMLERİNİZİ** daraltıp küçülterek, bir bütün olarak ele alıp çözmeye çalışın.

POZİTİF DÜŞÜNCE GÜCÜ

*Şekilde ne görüyorsunuz? Hiçbir şey mi?

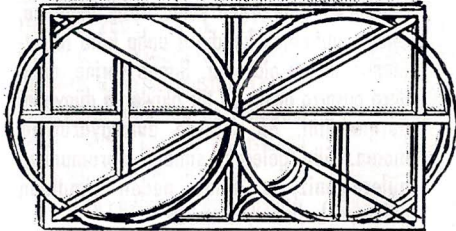
Bir de bloklar arasındaki beyazlıklara bakmayı deneyin. Her halde FLY yazını okumuşsunuzdur.

* Negatif düşünceleriniz şekildeki siyah bloklar gibi çözümü saklayabilir. Eğer probleme pozitif düşüncelerle yaklaşsanız negatif düşünceler sorun olmaktan çıkarlar.

BİZ VE İNANÇLARIMIZ

Yandaki yazıyı muhtemelen "HER FAL" diye okudunuz. Fakat ya "HER FHL" diye ya da "AER FAL" diye okumanız gerekirdi. HER FAL diye okumanızın sebebi beklentilerimizin o yönde olmasıdır. Kendiniz için ne gibi beklenti içinde olursanız ergeç onu bulursunuz.

YENİ FİKİRLER

Yandaki şekle her bakışınızda yeni birşeyler görebilirsiniz. Tıpkı düşündükçe yeni fikirler ve olgulara ulaştığımız gibi Şekle dikkatle bakarsanız alfabenin 26 harfini ve 0'dan 9'a kadar olan bütün rakamları görebilirsiniz.

ALGILARIMIZ

Algılar zamanla yapılandırılır. Fakat zaman onların ne doğruluğunu ne de geçerliliğini garanti eder. Ve bazen algılar gerçekleri olduğundan farklı gösterirler. Problemlerinizi çözmeden önce bu yanıltıcı paradigmalardan kurtulmanız gereklidir.

Belki inanmayacaksınız ama şekildeki insanların hepsinin boyu aynı isterseniz ölçün!

AER FAL

"Çalışanlar, çalışmalarının çıkardığı ses sayesinde, dışarıdan gelen tıkırtıları duymazlar."

Don't PLAY with the PC! Otherwise you will get in "DEEP, DEEP" trouble!... Crazy Boot Ver. 2.6

Hilmi SANDAL

Bilgisayar kullanıcılarının korkulu rüyası "**Virüsler**", günümüzde hemen hemen bütün PC kullanıcılarının başını **derde** sokmaktadır. Yukarıdaki - başlık olarak sunulan- yazı ekranınızı kapladığı anda, başınız ciddi olarak **derhte** demektir. Bununla beraber bilgisayarınız büyük bilgisayar ağlarına bağlı ise korkunç zararlara yol açabilecek ve sizi epeyce terletecektir.

Bilgisayar dünyasındaki başdöndürücü gelişmeler ve yeniliklerden nasibini alan **virüsler**; dergilerde sürekli olarak yer alıyor, gün geçmiyorki yeni aşilar, yeni ve daha tehlikeleri virüsler, öncekinin yeni versiyonu virüsler, *network ortamındaki virüsler* gibi birşeyler okumayalım.

Bilgisayardan iyi anlayan ve programcılığa meraklı insanlar tarafından yazılan virüsler; bilgisayarı **yavaşlatır, bazen kilitlenmelerine yol açar ve bazen dosyaların bozulmasına neden olabilir.** Bu zararlar, virüsü yazan programcının niyetine göre herşey olabilir. Zararlı virüslerin yazılmasının yasak olması, programcayı caydırmamaktadır, çünkü kimin yazdığı asla belli olmaz.

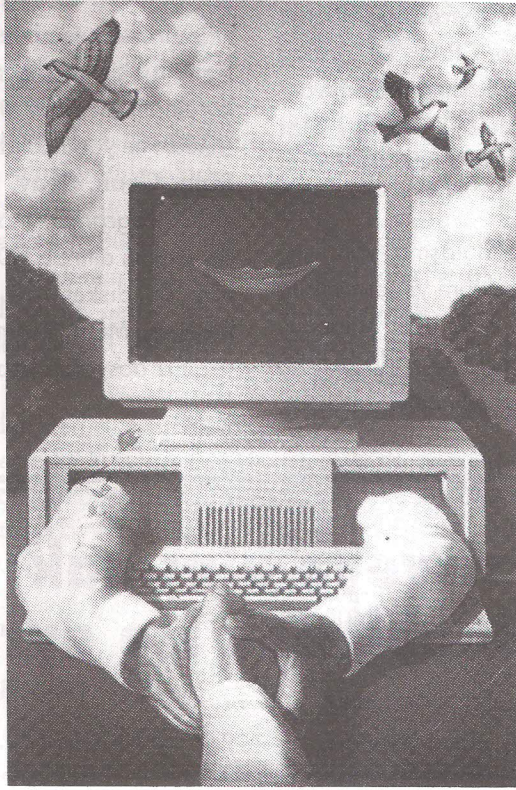
Assembler dilinde yazılabilen virüsler, tabii ki birer programdır. Genelde Assembler dili kullanılmasının nedeni, programın çok kısa yazılması ve virüsün derhal bilgisayarın kontrolünü ele geçirebilmesidir. Bu programcılara bulaşma, yayılma, zararlı etkileri gibi birçok açıdan biyolojik virüsleri çağrıştırdıkları için "**virüs**" adı

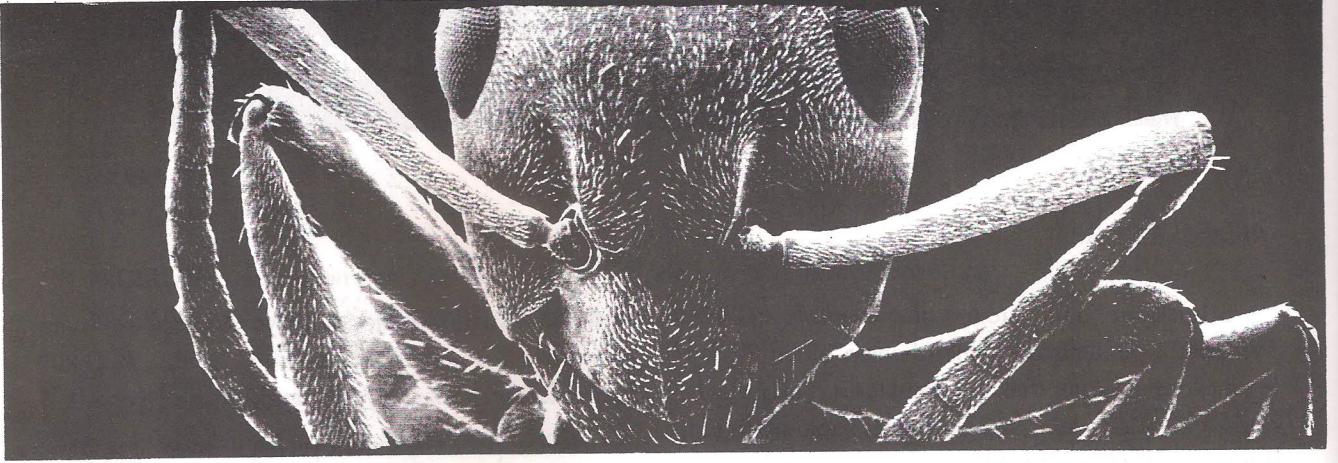
verilmiştir. Kendi kendilerini kopyalamaları ve otomatikman çalışmaları sayesinde bütün PC kullanıcılarının korkulu rüyasıdır, virüs.

File ve Boot virüsleri diye ikiye ayırabileceğimiz virüslerin diğer türleri Bombalar, Truva Atları ve Bukalemunlardır. **File virüsleri**, uzantısı EXE, COM, SYS ve BIN gibi dosyalara birer asalak olarak yerleşir ve programın başında ve sonunda değişiklik yaparlar. Program çalıştığında ilk önce kendileri çalışırlar. RAM belleğinde *kapatılana kadar bulaşmaya devam eder* veya çalıştırılan dosyalara bulaşır. Boot virüsleri, disketlerin veya sabit disklerin boot sektörüne yerleşip, aktif hale geçerler. Bilgisayar açıldığında boot sektördeki yükleyici program derhal çalışır ve kapatılana kadar çoğalırlar.

Boot virüsleri genellikle, bilgisayarı açarken A: sürücüsünde bulunan disketin bir boot virüsü taşıması ile bulaşır. A: sürücüsü bu virüsü en kolay oyun (*büyük olasılıkla çoğu zararsız, virüs taşıyabilen oyunlar, bilgisayarların ilk düşmanlarıdır*) gibi çok kullanılan yollardan olabilir. Bu bulaşma **DIR** komutunda bile olabilir. File virüsleri, bir dosyanın çalıştırılması sonucu belleğe yerleşir ve dosyanın sonuna kendini ekler.

Stoned, Brain ve Ping Pong virüsleri ile kendini duyuran virüs programcıları daha sonra Invader, Keypress, DIR-2, Cansu ve yukarıda çıktısı başlık olarak sunulan Crazy Boot virüsleri en popüler olanları olup, PC kullanıcılarının korkulu

rüyalarıdır.. *Read only* yaparak kendini gizleyen bir çok virüsün temizlenmesine çok dikkat edilmelidir.

CRAZY BOOT virüsü bölümlenme tablosunun yerini 30-40 bayt daha yukarıya kaydırıyor ve A: sürücüsünden temiz bir sistem disketi ile bilgisayar açılırsa bölümlenme tablosunun yeri boş olacağı için sabit disk ve C: görülemeyecektir. C:'ye geçmek istendiğinde "Invalid drive specification" hata mesajı verilir.

Bellek 3 KB azalır ve 655,360'dan 652,288 bayta (640 KB'tan 637 KB'a) iner ki bu da virüsün kendini belli etmesi için çok önemli bir ipucudur. (mem komutu) Cansu, Crazy Boot virüsleri hafızayı 2 KB kadar azaltır. SCAN ve CPAV ile arama yapılırken, "*boot sektöründe tarama işlemi yapılamıyor*" mesajı gelir. Boot virüsler genellikle bilgisayarın açılış sırasında A: sürücüsünden diskin boot sektörüne yerleşir.

CANSU virüsünün de ana bulaşma yolu, A: sürücüsü tarafından açılıp boot sektöre yerleşmesi ile olur. Sabit diske yerleşen virüs, artık aktif haldedir. Ve FORMAT komutu virüsü silmez! Yukarıda belirtildiği gibi hafızadan 2KB alan boot virüsünün bu saye-

de teşhisi çok kolaydır. SCAN ve diğer antivirüs programları ile veya MEM komutu ile tespiti edilir. C: \> FDISK/MBR komutu ile Cansu ve benzeri birçok virüsü ya da birçok önemli dosyanızı temizleyebilirsiniz!

JOKER virüsü çok ilginç mesajlar taşımaktadır: "İş saati bitti. Sistemi kapatın= End of worktime", "Matematik işlemciye su kaçmış=Water detect in Co-processor", "Acıktım! A: sürücüsüne HAMBURGER yerleştirin=! am hungry! Insert HAMBURGER into drive A:", "Lütfen sigara içmeyin!=No smoking, please!"....

Virüsleri temizleme işlemi bazı istisnalar hariç temiz bir sistem disketi ile bilgisayar açılarak, yazma korumalı bir disket üzerinde bulunan antivirüs programları ile yapılmalıdır. Bu yöntem en sağlıklı olanıdır. Scan, Clean, Cpav, F-Pro, PC-cillin, Psav gibi antivirüs programları sayesinde temizleyilmek için siz de elinizin altında FORMAT'lı bir A: disketini bulundurun. Bu disketinize, Fdisk, Sys, Chkdsk, Backup, Restore, Mem, Formak, Ndd, Pctools gibi kullanacağınız dosyaları kopyalamayı da unutmayın!■

**Meslekte zirveye ulaşmak bir iştir,
orada tutunabilmek ise ayrı bir iştir.**

ÜNLÜ DEYİMLER VE TARİHSEL ÖYKÜLERİ

BÖLÜK DUR, KANDIRALI SEN DE DUR!

Aptal, söyleneni hemen anlayamayan kişiler için yakıştırılan bir benzetme deyimidir.

Her toplulukta, okulda ya da askerlikte böyle saf ve geç anlayan kişiler bulunur. Diğerlerine alay konusu, takılma nedeni olan bu gibiler, zaman zaman da, saflık perdesi altında, taşı gediğine öyle korlar ki değme ebesi yaya kalır. Bir teftiş sırasında, general, en arka sıradaki saf görünüşlü ere, nereli olduğunu, ne iş yaptığını sordu. Er, umursamaz bir tavırla cevapladı soruları. Daha sonra General, cebinden bir kâğıt çıkardı paranın ütündeki Atatürk resmini gösterip sordu: -Oğlum, bak bakayım şu resme. Ben bu adamı bir yerden tanıyacağım ama, bir türlü bilemedim. Acaba sen biliyor musun? Saf er, yan gözle resme şöyle bir baktı, esas duruşunu bozmadan cevap verdi: -Bilin... bilin... sen de bilin ama, domuzluğundan söylemiyon... işte bunun gibi saf bir er olan Kandıralı Mustafa, bölükte o kadar alay konusu olmuş, itilip kakılmıştıki, bölük komutanı sonunda onu bölükten ayırıp, kendi karargâhına posta neferi yaptı. Kandıralı ile alay edilmesini yasakladı. Kandıralıya da çıkıştı: "İşte seni bölükten ayırdım, abuk sabuk konuşma, kendinle alay ettirme." dedi. Bütün eratin katılmak zorunda olduğu bir talim yürüyüşünde, Kandıralı, bölüğün en arkasında yürüyüşe katılmıştı. Yüzbaşı: "Bölük...dur..." diye seslendi. Bütün bölük durdu, Kandıralı'nın dışında. Öfkelenen yüzbaşı, yürümesine devam eden Kandıralı'ya neden durmadığını sordu. Hiç düşünmeden cevabı yapıştırdı Kandıralı:

- Komutanım sen bölüğe dur dedin. Sen beni bölükten ayırmıştın, bana dur demedin ki durayım... Gülmemek için kendini zor tutan yüzbaşı, bundan sonra, "bölük dur..." emrinin arkasına bir de Kandıralı için ekledi: "Kandıralı, sen de dur."

* * *

RAHMET OKUTMAK

Gelenin, gideni aratması, gidenden bir öncekinden daha kötü olması anlamına gelen bir deyim.

Hırsızın biri hastalanmış. Ölüm döşeğinde yaşlı hırsız Allah'a yalvarmış:

- Ey Ulu Rabbim, ne kazandı isem, hırsızlıktan kazandım. Bu kadar suç ile huzuruna nasıl çıkarım? Dünyada herkes arkamdan lanet okuyacak. Sen beni affet Allah'ım. Hırsızın delikanlı oğlu:

- Baba sen hiç merak etme. Ben seni hergün rahmetle andırırım. Yüreğın rahat olsun, demiş.

Evin yükünü omuzuna alan delikanlı, babasının arkasından, mesleğini sürdürmüş. Ancak babasının aksine, girdiği evde iğneden ipliğe herşeyi alır, ev halkına tamtakır bir ev bırakmış. Öyle ki, evleri soyulanlar babasını arar olmuşlar:

- Babası da hırsızdı ama, **Allah rahmet eylesin** ihtiyacı kadar birşeyler alıp çıkardı, bunun gibi girdiği evi kökünden kurutmazdı, demişler

* * *

KELLE KOLTUKTA

Tehlikelere karşı cesaretle karşı koyan anlamındadır.

Savaşta, ön safta dövüşen askerin, barışta, jandarma ve polisin daima tehlikde oldukları bilinir. Halk arasında tehlikelere karşı cesaretle bir işe koyulanlar için "kelle koltukta" deyimini kullanılır.

Çok genç yaşında Yeniçerilerin arasına katılarak Bağdat seferine giden Genç Osman'ın öyküsü, herkesçe bilinir. Büyük bir cesaret ve başarı ile döğüşürken, başı kopan bu yiğidin, başını kollar arasına alarak vuruşmaya devam ettiği cesaretinin anlatılması için, bugüne kadar söylenegelmiştir.

Askerin arasında bulunan Halk şairi Kayıkçı Kul Mustafa, Genç Osman için yazdığı destanda şöyle demiştir:

*Bağdat'ın kapısını, Genç Osman açtı,
Elinde kılıcı, ön safta dövüştü,
Kelle koltuğunda, üç gün savıştı,
Yiğitlere medar oldu Genç Osman.■*

ÖDÜLLER... ÖDÜLLER..

(NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜNE DAİR)

Erdal TURNA

Dünya genelinde ve ülkelerin kendi içlerindeki ödüllendirme sistemleri eskiden beri tartışılır. Geçtiğimiz aylarda bir Japon yazara verildiği açıklanan 1994 Nobel Edebiyat Ödülü çerçevesinde bu tartışmalar yine gündemde yer aldı. 1 Aralık 1986 tarihinde ölen İsveçli Fizikçi Alfred Nobel'in ismini yaşatmak amacıyla 1901 yılından itibaren verilmeye başlanan Nobel Edebiyat Ödüllerinin ilki Fransız şair Sully Prudhome'a verilmiştir. (Ödül verilenler için hiçbir zaman "kazanmıştır, almıştır" ifadelerini kullanamıyoruz çünkü ödüllendirmedeki usuller bugün bile açıklık kazanmamıştır.) Prudhome'a ödül verildiğinde Paul Valery gibi hayatta olan birçok büyük Fransız şairi vardır. Nedense ödüle layık görülen bir başkası değil de Prudhome olmuştur.

1901'den bu yana 91 yazara ödül verilmiş olup Ortadoğu bölgesinden sadece İsraili Samuel Agnon (1966) ve Mısırlı Necip Mahfuz (1988) ödüle layık görüldü. Uzakdoğu'dan ise iki Japon yazar (Yazunari Kawabata, 1968; Kenzaburo Oe, 1994) ve Hintli Rabindrath Tagor (1913), jüri tarafından ödüllendirilmiştir. Türkiye'den Yaşar Kemal ve Kıbrıslı türk şairi Osman Türkay'ın isimleri de birkaç defa sadece aday olarak geçmiştir. Bugüne kadarsa Fransa'dan 12, ABD'den 11, Almanya'dan 6, İngiltere ve İsveç'ten 5'er diğer Avrupa ülkelerinden ise muhtelif sayılarda yazar ödüllendirilmiştir.

Nobel Edebiyat Ödülüne layık görülmüş olan birkaç aşına ismi burada zikretmek uygun olacaktır: Rudyard Kipling (İng, 1907), Romain Roland (Fr, 1915), Anotole France (Fr, 1921), Herman Hesse (İsviçre, 1946), Andre Gide (Fr, 1947), T.S. Eliot (ABD, 1948), Hemin Way (ABD, 1954), Abert Camus (Fr, 1957), Steinbeck (ABD, 1962), Soljinit-syn (Rusya, 1970), Paplo Neruda (Şili, 1971), Gabriel Garcia Marquez (Kolombiya, 1982), Octavio Paz (Meksika, 1990), Toni Morisso (ABD, 1993).

Ödülün verileceği kişiyi seçen İsveç Akademisi, değerlendirmelerinde politik davranıldığı ve bir takım dengeleri göz ardı ettiği iddiasıyla şiddetle eleştirilir.

Mesela İkinci Dünya Savaşı öncesinde 5 Alman yazara ödül verildiği halde savaştan sonra sadece Heinrich Böll (1972) ödüllendirilmiştir. Yine üçüncü dünya ülkelerine ödül verilirken batı dillerini ve kültürünü benimsetme gayesinin gözetildiği, ayrıca kültür üstünlüğü kurma mücadelesinde Fransızca konuşan kesime karşı İngilizce konuşan desteklendiği öne sürülür. 1986 yılında ödüle layık görülen Afrikalı ilk zenci yazar Wole Soyinka (Nijerya) milliyet olarak Afrika ile hiçbir bağ taşıyamıyordu. Üstelik Soyinka'ya ödül Afrika'nın bütün ağırlığıyla dünya gündeminde olduğu bir sırada verilmiştir.

Bu yılki ödülün uzun bir aradan sonra ikinci kez bir Japon yazara verilmesi de Japonya'nın son yıllardaki etkinliği düşünülürse tesadüf olmasa gerek. Bunları hatırlayınca ister istemez soruyoruz kendi kendimize: Ödül şahıslara mı veriliyor yoksa ülkelere mi?...

Bütün bahsettiklerimizin yanında Nobel Ödülü'nü reddeden yazarlar da vardır... Bernard Shaw 1926 yılında, o yıl hiç eser yayımlamadığı halde ödüle layık görüldüğünü öğrenince şaşırılmış ve ödülü kabul edemeyeceğini bildirmiştir. Shaw ancak 8 gün süren tartışmalardan sonra ikna edilebilmiş; bu sefer de aldığı parayı bir derneğe bağışlamıştır.

Yeni yeşermeye başlayan cılız kabiliyetleri canlandırmak, hareketlendirmek vazifesini gören birer "koltuk değneği" konumunda olan ödüller kendi sahalarında zirvelere doğru at koşturan şahsiyetleri nasıl incitmesin? Kaldı ki hiçbir "deha" armağanlar sayesinde insanlığa kendisi kabul ettirmiş değildir.

1958 yılında SSCB'den Boris Pasternak önce kabul ettiği Nobel ödülünü daha sonra ülkesindeki baskılara dayanamayarak "içinde yaşadığı toplumla bağlarını büsbütün koparmak istemediği" gerekçesiyle reddetmek zorunda kalır.

Ünlü Fransız tiyatro yazarı Samuel Beckett 1969 yılında, ödüllendirildiğini duyunca eserlerindeki kahramanlar gibi hiçbir tepki göstermez; tek kelime

Üçüncü dünya ülkelerine ödül verilirken batı dillerini ve kültürünü benimsetme gayesinin gözetildiği öne sürülür.

söylemediği gibi ödlü almaya gitmez.

Varoluşçuluğun öncülerinden Jean-Paul Sartre'nin Nobeli reddetme gerekçesi de ilgi çekicidir: bazı büyük yazarlara zamanında ödül verilmemiş olması! Gerçekten de zamanın da Tolstoy, Anton Çehov, Maksim Gorki, Franz Kafka, Kazancakis, Cengiz Aytmatov gibi birçok büyük yazar -nedense- ödüle layık görülmemişlerdir.

Diğer bir ilginç sima da 1949'da ödüllendirmek istenen William Faulkner'dir. Faulkner'e ödülü verdiği zaman Beyaz Saraya davet edilmiş fakat "bir yemek için bu kadar kilometre çekilmez" diyerek başkanın yemek davetini reddetmiştir.

Bir edebiyatçının, fikir adamının herhangi bir kurulu düzenden bir müesseseden, herhangi bir otoriteden isteyeceği tek şey ödül değil, hürriyet içinde kendi ifade etmesine ses çıkarılmamasıdır. **Hem fikir adamı için mükafat, bir kanaat değil, zincirdir.** Şükürler olsun ki ülkemizde henüz ayakları zincilere bağlanmış boynuna Nobel ödüllü yafatası geçirilmiş birileri boy göstermedi...

Nobel Ödülünü kazananlar ülkelerinin veya dünyanın en iyi edebiyatçısı mıdır? Nobel jürisinin en iyiyi, en üstünü seçebilmek için dünyada çıkan bütün edebi eserleri gözden geçirdiği doğru

SUR SESİ VER

Sur sesi ver
İntihar çanları çağırır beni
Beni bir sürgüm tanır
Günah kurtarır beni
Belki çıkar gelirim karabasanlarımdan ansızın
Gündönümüne rastlar dönüşün o zaman belki de
Yağmur kuşlarıyla gelir haberim
Arsız dalgalarla gelir
Görüp göreceğin bütün rezilliğimi takınmışlığım
Sarhoş günlerle dostluğum benim
Senin hiçbir zaman anlamamışlığın
Sokak lambaları
Çalıntı duyguların ortak çocukları
Kimliksiz resim parçalarından alınmışlığım benim
Okunmuş güncelerimin lanetidir bu bana?
Her vakit bilmeden zanlı oluşum
Bu haykırışım bu çağırışım boş değil
Kibrit aleviyle yaşamışlığım
Boş değil hep böyle zamansız oluşum
Serseri vurgunlara karşı koyuşum
Bu kör döğüşünde çarmıhı yakışım boş değil
Sen bütün yeni yetmeliğinle sur sesi ver
Bir kurt kapanında olur belki ölümüm
Sen gözyaşı filizim masallardaki gülüşüm
Sur sesi ver
Kapı aralıklarında durur beklerim

Soner KAVRAZ

mudur? Nobel ödülleri niçin hep yerkürenin belli bir kesimine verilir? Ödülleri dağıtan İsveç Akademisi bu tür sorulara henüz tatminkâr cevaplar verebilmiş değildir.

Hangi açıdan bakarsak bakalım bu ödüller gerçek amaçlarından saptırılmış birer aldatmaca ve şaşırtmacadan başka bir şey değildir. Ödül için yanıp yazarların "mutluyum, gururluyum" fiyakaları bir yana, ödülü reddedenlerin haklı tutarlı gerekçelerine kulak karmalıyız. Değerlendirmelerimizde bütün bu bahsettiklerimizi göz önünde bulundurmalı, kıymetlendirmelerimizi bu hususlar çerçevesinde yapmalıyız. Ve tekrar düşünelim: ödül, şahıslara mı, ülkelere mi?...■

NOT: İsveç Edebiyat Akademisi tarafından 1994 Nobel Edebiyat Ödülüne layık görülen 59 yaşındaki Japon yazar Kenzaburo Oe, ödülü kabul etmediğini açıkladı. Akademi, 933 bin dolarlık ödülün, Oe'ye eserlerinde "çağdaş dünyada insanın şaşırtıcı imajını çizmek amacıyla, hayalî ve mitlerin karıştığı hayalî bir dünya kurmadaki" başarısı sebebiyle verildiğini bildirmişti.■

Kaynaklar:

1. Meydan Larousse; "Nobel" maddesi
2. Nobel'e Dair Notlar, M. Selim Gökçe; Türk Edebiyatı Kasım 1993
3. Şairler ve Nobel, Cemal Süreyya; Uzat saçlarını Frigya sf 17.
4. Nobel mi? Bedel mi? Arif Ay; Gece Yazıları, sf 229
5. Nobel Konuşması; Cemil Meriç; Sosyoloji Notları, sf 383

TÜRKÇE PINARI

Süer EKER
Öğ. Yzb.

ANLATIM BOZUKLUĞU

0.1 "Anlatım" bir duyguyu, bir düşünceyi, bir konuyu söz veya yazı ile bildirme işidir. Dil kavramı içinde üretilmiş ve üretilebilecek tüm cümleler yer alır. Kişinin dil yetisi (competence) sonsuzdur. Bir başka deyişle sınırlı sayıda yolla, sınırsız sayıda sözcük ve cümle oluşturulabilir. Dil kullanımı (performance) ise o ana kadar üretilmiş olan cümleleri belirtir.

01.1 Anlatım bozukluğu, dil yetisi ile temellenen ve dil kullanımı ile üretilen sözün uygun bir bağlamla cümle oluşturması durumunda, bu cümlelerin diğer konuşmacılarla o dile ait kusursuz yapıda bir cümle olarak değerlendirilmemesidir. Kusursuz bir anlatım için dil kullanımının kabul edilebilir (acceptable) olması gerekir.

01.2 Üretken dönüşümlü dilbilgisi, kabul edilirlilik olgusunu dilbilgisel, anlamsal ve ses bilgisi olmak üzere üç düzlemde ele alınır. Dilbilgisel kabul edilirlilik üretilen cümlelerin dilbilgisi kurallarına aykırı nitelik taşımasıdır; ses bilgisi kabul edilirlilik ise, standart dilin ses yapısına uygun olmasıdır.

Renksiz yeşil düşünceler öfkeyle uyur. Colourless green ideas sleep furiously. Bu cümleler dilbilgisel ve sesbilgisel açılarından kabul edilebilir; anlambilgisel bakımdan ise kabul edilemezler.

02.1 Doğru bir anlatım için, dilbilgisel çözümlemenin en büyük birimi olan cümlede, kelimeler gramatik semantik ve fonetik bağlantılar için sıralanarak bir bütün oluşturmalıdır. Ayrıca bu cümleler, işlev ve yapı açısından belirlenen modellere uygun olmalıdır.

02.2 Aslında doğanın bir parçası olan dil kendi alt sistemleri içinde ve birbirini gerektiren ilişkiler çerçevesinde değişir, gelişir. Doğal olarak bu üç düzlem birbirinden tam anlamıyla bağımsız değildir.

Her sabah seni uyanırım. Cümlesi dilin şekil bilgisi (morfolojik) yapısına aykırıdır. Bu açıdan cümle kabul edilemez niteliktedir. Çünkü geçişsiz (intransitive) "uyan" eylemi, "seni" nesnesini almıştır. Doğal olarak morfolojik aykırılık, semantik aykırılığa da yol açar. Ancak bir bağlamda kabul edilir olmayan kimi cümleler farklı bağlamlarda -şir gibi- kabul edilir nitelikte bulunabilir.

03.1 Dilimizde anlatım bozukluğu olarak nitelenen aykırı yapıları çok genel olarak:

- Sözcük yanlışları
- Tamlama yanlışları
- Cümle yanlışları
- Yazım yanlışları
- Atasözü ve deyimlerdeki yanlışlar, olmak üzerinde beş ana

başlık üzerinde toplanabilir,

04.1 SÖZCÜK YANLIŞLARI

"En küçük bağımsız söz dizimsel yapı" olarak tanımlanan sözcüklerin geliştiği güzel biçimde kullanılması, anlatım bozukluklarına yol açar. Sözcük düzeyinde ki yanlışları anlama, yapıya ve göreve ilişkin olmak üzere üç maddede değerlendirebiliriz. Bu yazıda ele alınan sınırlı sayıda örnekler sözcük düzeyindeki hatalı kullanımları yansıtmaktadır.

04.1.1 Yanlış Anlatımda Kullanılan Sözcükler

Cümle içinde yer alan sözcüklerin anlamını tam olarak bilmekten kaynaklanır. Sözcüklerin kavramsal, izlenimsel, üslupsal, duygusal, yansıma ve çağrıştırmaya anlamlarının dikkate alınmadan kullanılması veya eş anlamlılık, çok anlamlılık, zıtanamlılık, eşseslilik, anlam bulanıklığı gibi anlam olaylarının bilinmemesi anlatım bozukluklarında en temel etkenlerdir.

04.1.1 Yanlış Anlamda Kullanılan Sözcükler

* **çelişki - ikilem / çelişki:** Çelişme, anlam aykırılığı & ikilem: İnsanı iki seçenektan birini izlemeye zorlayan tartışma, sorun veya uşa vurma durumu (Fatih'in babası II. Murat'a yolladığı haber bir çelişki örneğidir.)

* **değın - denli / değın:** Bir işin, bir durumun sona erdiği zamanı veya yeri gösterir & denli: "Kadar" anlamında üstünlük derecesi gösterir. (Kıydan bir alkış sesi geldi...Odanın güneşli duvarına denli.)

* **ekmek - dikmek / ekmek:** Bir bitkiyi üretmek için toprağa tohum atmak veya gömmek & dikmek:

Yetiştirmek için bir bitkiyi toprağa yerleştirmek. (Binlerce çam fidanı yanan ormanları yeniden oluşturmak üzere törenle ekildi.)

* **fiyat - ücret / fiyat:** Alım veya satımda bir şeyin para karşılığındaki değeri, eder, paha & ücret: 1. İşgücünün karşılığı olan para ve mal 2. kiralanan veya satın alınan bir şey için ödenen para (Ankara - İstanbul arasında sefer yapan ulaşım firmaları fiyatlarını arttırdılar.)

* **sağlamak - yol açmak / sağlamak:** Bir işin olması için gerekli durumu, şartları hazırlamak, temin etmek & yol açmak: Bir olayın sebebi olmak (Uygulanan yeni yöntem durumun daha da kötüye gitmesini sağladı.)

* **savunmak - iddia etmek / savunmak:** (Söz veya yazı ile) Bir kimseye hareket veya düşünceyi doğru, haklı göstermeye çalışmak, onun yanında olmak & iddia etmek: sözünde direnmek, bir iddia ileri sürmek (Takımının bu yıl şampiyon olacağını savundu.)

* **şans - ihtimal / şans:** Taliht, baht, felek & ihtimal: Birşeyin olabilmesi durumu, olabirlilik, olasılık (Şirketin ekonomik durumunun

daha da kötüleşme şansı çok yüksek)

04.1.2 Birbiryle Karşıtlan Sözcükler

* **adem - âdem** /adem: 1. yokluk, hiclik, ölüm 2. Osmanlıca sözlerle birleşerek "-lı / -li" anlamında kullanılır & adem: 1. ilk yaratılan insan 2. insan, insanoğlu, adam, (âdem-i merkezîyet)

* **âdil - adil** / adil (esk.): adalet & âdil: 1. Adaletli

2. Hakka uygun haklı

* **âzim - âzim** azim (esk.): Bir işteki engelleri yenme kararı & âzim: Büyük, ulu, iri

* **ayrıcılık - ayrılık** /ayrıcılık: İmtiyaz & ayrılık: 1. ayrı olma durumu 2. Düşünce, görüşme veya duygu arasındaki fark (Eğitimde fırsat eşitliği konusundaki ayrıcalıklar giderilmelidir.)

* **ayrıntı - ayırım** /ayrıntı: 1. detay 2. teferruat, tafsilat & ayırım: Fark (Konunun bütün ayrımları ile ele alınması gerekiyor.)

* **direk - direkt** / direk: Direk & direkt: Doğrudan (Bir yere uğramadan direk birliğine katılmış.)

* **maiyet - mahiyet** /maiyet: 1. Üst görevlinin yanında bulunan kimseler 2. Bir kimsenin buyruğu altında çalışma & mahiyet: 1. nitelik, vasıf 2. mec. içyüz (konunun maiyeti iyice araştırılmamış.)

* **mahkeme - muhakeme** / mahkeme: Yargı yeri & muhakeme: Yargılama. (Ceza Mahkemeleri Usul Kanunu)

* **dalâlet - dalâlet** / delalet: Kılavuzluk, yolgöstericilik dalalet: (Atasözleri insanlara yüzyıllardır dalalet veriyor.)

* **etken - etkin** / etken: Amil, faktör & etkin: Faal, aktif (Ülkemizde şu ana için etken bir yanardağ yoktur.)

* **hafriyat - harfiyat** /hafriyat (esk.): Kazı & harfiyat: İlk kelimenin metateik biçimidir.

* **hakim - hakim** / hâkim: hüküm veren & hakim: düşünür, bilge (Şarkın büyük hakimlerinden mevlana şöyle diyor: zamana bağlı olan ölüme kadar yaşar.)

* **kapsamak - kaplamak** / kapsamak: İçine almak, sınırları içine almak & kamplamak: 1. Her yanını örtmek işi ile etmek 2. Çepeçevre sarmak (Şehrin bütün caddelerini baştan başa pislik kapsamış.)

* **katil - katil** /katil: öldürme & kâtil: İnsan öldüren, can, (Cinayetin katil zanlısı olarak üç kişi gözlem altına alındı.)

* **mahzur - mahsur** / mahzur: Sakınca & mahsur: Kuşatılmış, sarılmış (Sigara içmemin bir mahzuru var mı?)

* **mevhum - mefhum** / mevhum: Kuruntuya dayanan & mefhum: kavram (Onun mefhum bir büyüklüğe bile tahammülü olamazdı.)

* **mütehassis - mütehassis** /mütehassis: uzman & mütehassis: Duygulanmış (Bu sözü dostlarını çok mütehassis etti.)

* **mütevazi - mütevazi** / mütevazi: Paralel & mütevazi: 1. Alçakgönüllü 2. Gösterişsiz, iddiasız (Mütevazi bir ev)

* **nüfuz - nüfus** / nüfuz: Söz geçirme, erk. & nüfus: toplam insan sayısı (Bazı komşu devletler nüfus alanlarını genişletme niyetlerini hiçte gizlemiyorlar.)

* **özel - özgü** /özel: hususi & özgü: Has, mahsus (Hizmete özel)

* **râkip - rakip** / râkip: (a uzun -k ince okunur) modern Türkçede kullanılmayan binen anlamında söz & rakip: (a kısa -k kalın okunur) Her hangi bir işte yarışta birini geçmeye çalışan aynı şeyi elde etmeye çalışan (kimse) (takımımız rakiplerine göz açtırmadan mücadelesine devam ediyor.)

* **sükût - sukut** /sükût: Sessizlik & sukut: Düşme (Bu davanın su-kutunu talep ediyorum)

* **süre - sürec** /süre: Müddet & sürec: proses (üç dört aylık bir sürecin dolmasıyla birlikte doğada bir hareketlenme başlar.)

* **tevzi - tevsî** / tevzi: Dağıtım & tevsî: Genişletme (Üretimin daha da artırılması için, fabrika ile ilgili tevzi planları yapıldı.)

* **yanışık - yaklaşıp** / yanışık: Yanışmış bir durumda olan & yaklaşıp: Gerçek değeri veya miktarı değil ondan az fazla veya eksik bir niceliği gösteren, takribî.

* **yankılanmak - yansımak** /yankılanmak: Sesi geri çevirmek & yansımak: (ışık dalgaları için) yansıtıcı bir yüzeye çarparak yön değiştirmek (Hümanizmanın ışıkları rönesansın penceresinde yankılandı)

* **vazetmek - vaaz etmek** /vazetmek: koymak, konulmak & vaaz etmek: dini öğütler vermek (kanun vaz edici)

04.1.3 Sözcüklerde Anlam Çelişkisi ve tutarsızlık

* **vefakâr - cefakâr** / vefakar: vefalı & cefakar: Cefalı (Bu, cefakar bir kadının hikayesiydi.)

* **aşağı yukarı - tam** (Bundan aşağı yukarı tam yüzyıl önce gerçekleşmiş bir olay.)

04.2.1 Yapı Yanlışları

-**araktan**: Eylem çekim eki zarf -fiiller (gerindium) isim çekiminde kullanılan uzaklaşma hali ekini (Ablatif) ekini alamaz. Bu nedenle eylemleri bu ekle zarf olarak kullanmak yanlıştır.

-**arttırmak**: art- eyleminin ettirgen (faktiif) çatısı / -ır/ekiyle oluşturulur. Doğru biçim art -ır -mak'tır. deyilip: /-n-/ ile kurulur. Bu zarfın doğru biçimi de-n-i-l-ip'tir.

-**döndermek**: dön -eyleminin ettirgen çatısı /-dür/ ekiyle kurulur. Doğru biçim döndür-mek'tir.

-**evraklar**: (Osmanlıca varak) evrak sözcüğü arapça kurallara göre çoğuldu. / -lar/ ekiyle sözcük bir kez daha çoğullanmış olmaktadır.

-**erat**: "er" Türkçe kökenli; /-at/ eki ise Arapça çoğul ekdir. Türkçe kökenli sözcükler yabancı dillerden geçen eklerle çoğul yapılamaz. "erat" bir "galat-ı meşhur" dur.

-**istihbaratlar**: İstihbarat sözcüğünde çoğul anlamdadır. Tekrar çoğul eki getirilmemelidir.

-**koyuluvermek**(saliverilmek): eylemin edilgen çatısı "ko-y-u-ver -i-l-mek" tir. Aksi takdirde "saliverilmek" eyleminin "salıniverilmek" olması gerekirdi.

-**mamazlıktan/-memezlikten gelmek**: "-ma-maz-lık" in yapısında olumsuz geniş zaman partisipi /-maz/ vardır. Dolayısıyla bir olumsuzluk ekinin daha getirilmesi yanlıştır. Ekin doğru biçimi "-mazlıktan/-mezlikten gelmek olmalıdır.

-**nitelendirebilmek**: "nitele-n-dir-eb--lmek" edilgen bir eylemdir. Bu nedenle /ebil-/ ekine edilgenlik ek/-n-/nin getirilmesine gerek yoktur.

-**olasız**: Bu sözcük morfolojik bakımdan çözümlenemez. /-sız/ eki isimlerden sıfat yapar; "ol-a" gibi bir çekimli eyleme eklenemez.

-**tayin olmak**: "tayin, keşif, iptal..." isimleri ile yapılan birleşik eylemlerde yardımcı eylemin "olmak" biçiminde kullanılması yanlıştır. Doğrusu tayin (keşif, iptal, kayıt...) olunmak'tır. ■

PEACE BY TOLERANCE

Faruk Yiğit

✓"Violence...the worst of demonstrations in Rumania since revolution that toppled Nikolai Chausescu caused seven deaths and hundred of injuries." BBC-Oct. 1994

✓"Three men and a seven-year-old girl were shot to death in a gun - exchange between Serbs and Muslim forces in Sarejova." CNN-Oct. 1994

✓"Armenian forces have launched an offense over Karabagh, at least 100 troops were reported to be killed on each side." TRT-Nov 1994

✓"Twenty-four passengers including three children were killed in the bus-bombing near Tel Aviv. The Group X claimed the responsibility." CNN-Nov. 1994

✓"The fight among opposing Kurdish groups..." TRT-Nov 1994

✓"Power struggle in Georgia..." BBC-Nov.1994

✓"Confrontation between Iraq and Kuwait..." TRT-Nov. 1994

✓"War in Yemen..." CNN-Nov. 1994

What else is new? Surely, these are the titles of some ordinary news on different TV-channels broadcasting over all countries about what is going on around the world while you are living by your daily problems. At the very first glance, it really seems not possible to check any chink of similarity among news spots other than violence and deaths. Yet, one gravely subtle relation lies under the places where these disastrous events have taken place: **the provinces that are surrounding Türkiye while rendering her startegically important.**

What did change so dramatically? With the appearance of nationalist plots after the French revolution, the charm of elixir vanished leaving back a bundle of artificial disorders over all countries. Even today these problems are considered to be reasons

for the conflicts and confrontations.

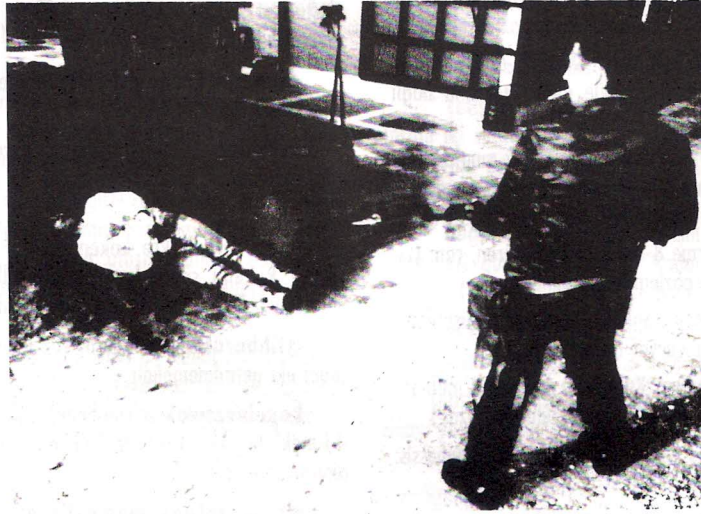
Recently, having studied on triumphs in the art of government, some experts have published the ABCs of successful leadership. Among all mentioned is one that differs from others for it's the most comprehensive remedy on today's problems. **Tolerance in every field.**

Today, the sence of **tolerance** in the volatile states seems to have been lost, spacing the situation to confrontation and other aggressive behaviors. As listed at the beginning, today war rules countries that were, once up on a time, peaceful districts. Now, basic human values and tolerance in every aspect mean nothing more than window-dressing in those countries. And the people are living by happy memories of near past.

Truly, what must be done here is to establish the network of tolerance in every field from basic human rights to respect to privileges of the others. Just by means of so acting can all problems be solved within the framework of good-will. Simply, everybody on the basis of individual must be convinced that no problem can be solved by various types of exposing power other than **appliance of tolerance to the matter.**

Finally, we, the grandsons of tolerant persons, need not to search for invention of **tolerance.** What was expected from us is to teach everyone the

taste of tolerance that we have acquired as a heritage from our grandfathers.■

Sources:

- 1) CNN .
- 2) TRT
- 3) BBC
- 4) ART OF GOVERNING
- 5) TURKISH HISTORY (translation)

SATRAŇ ÜZERİNE

Metin ADIYAMAN

Satranç!... Başlı başına bir dünya... Tıpkı tiyatro ve opera gibi satrançla tanışanlar onun cazibesinden, çekiciliğinden, zerafetinden kendilerini alamazlar.

Bilinen en eski savaş oyunu olan satranç, İI. yy'da Hindistan'da doğmuştur. Günümüze kadar büyük bir değişikliğe uğramadan gelen kuralları ile dinamik, ustalık ve incelik dolu, bilgiye dayanan bir harika oyun, yaşadığımız mavi kürede geniş kitlelere hitap etmektedir.

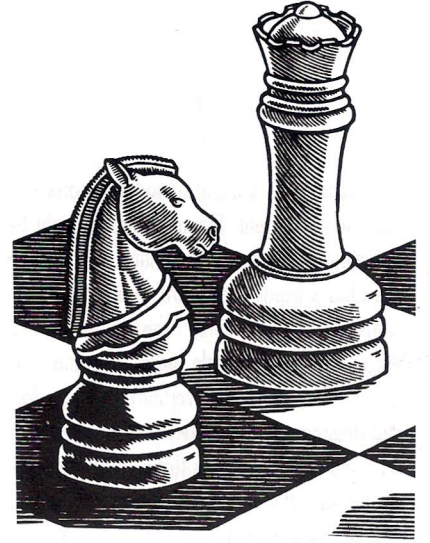
Satrançtan çok etkilenen Hint kralı bu oyunu icat eden düşünürü ödüllendirmek için huzuruna çağırmış. Düşünür isteğini krala şöyle bildirmiş:

"Şu satranç tahtasındaki birinci kareye bir, ikinci kareye iki, üçüncü kareye dört vb. şeklinde bir sonraki kareye öncekinin iki katı kadar buğday tanesi koyarak bana vermenizi istiyorum." Kral vezirlerine hemen isteğin yerine getirilmesi emrini vermiş. Bir süre sonra vezirler bu isteğin imkansız olduğunu; ülkedeki bütün buğdayları ve sonraki yıldaki buğdayları tahtaya koysalar bile buğdayın yetmeyeceğini bildirmişler. Kral, düşünürün üstün zekasına bir kez daha hayran olmuş.

İnsanın zekasını kullanarak oynadığı satrançta şansa yer yoktur fakat hata yapmadan oynamak da yağmurlu havada yürürken pantolona çamur sıçratmamaya benzer. Dünya eski şampiyonlarından Botuinik "hata yapmadan nasıl oynarız?" diye soran öğrencisine "Ellerinin üzerine oturtmalısın." cevabını vermiştir.

Goethe'ye göre zeka ölçüsü olan satranç sıradan bir oyun değildir. Dikkat ister, buluş yeteneği ve

hayal gücü verir, acele etmeden beklemeyi öğretir, ölçülü ve soğukkanlı davranmayı gerektirir, mantıklı düşünmeyi öğretir, yaratıcılığı uyandırır, tehlikeyi göze alma yeteneğini geliştirir, karar verme gücünü kazandırır, kendini ve başkalarını eleştirmeye alıştıır.

Dünya satranç şampiyonluğu düzeyinde oynanan satranç, bir senfoni kadar yaratıcılık gerektiren bir sanat dalıdır. Ana temalar ve çeşitlemeler, zarif kombinasyonlar, dinamik bir tempo ustaca oynanan satrançın göz oğşayan unsurlarıdır.

Satrançta bir oyunu kazanmak, Büyük İskender'in Gardion'daki kördüğümü çözmek için düğümü kılıcıyla keserek yaptığı gibi değil düğümün ip ucunu geriye çeke çekek çözerek sonuca ulaşmaktır.

Satranç, kendi dinamikleri içinde, bilim ve sanat gibi bilgi edinme süreci gerektiren güzel ve yararlı bir uğraştır. Strançla henüz tanışmadınız mı?... Geç kalmış sayılmazsınız... ■

SIFIR

Sıfır olmasaydı matematik olmazdı; matematik olmasaydı 20 nci asrın medeniyeti diye birşey olmazdı!!! Bu bizi şu sonuca götürür. 20 nci asrın medeniyeti sıfıra eşittir...İşte mantığın vardığı mantıksızlık...

Sahip olduğu tüm insani özelliklerini yitirmiş bir insan sıfırdır. Fakat sıfır olduğunu kendine kabul ettiremeyiz. Çünkü sıfır, sıfır olduğunun farkında değildir.

Sıfır insanlara dikkat etmeli. Hiç bir işe yaramazken yerlerini bulunca büyük işler başarırlar. 8000 rakamına bakınız, 8 rakamı kurnazca sıfırları peşine takmış kıymetlendiriyor. Bunların önünde değil de arkasında olsaydı akılsızlık edecekti ve 0008 gibi bir değer alacaktı. Eskaza 0,008 olursa...Binde 8. ...

İnsanların ekserisi "0" dır. 0'ları yerinde kullanan insan LİDER olur.

Sıfıra yaklaşabilir miyiz? 1/2 1'in yarısı. 1/3, 1/2'den daha küçük. Böyle devam ettirdiğimizde 1/2, 1/3, 1/4, 1/5 1/6..... 1/n

Sağa doğru ne kadar ilerlersek "0" a o kadar yaklaşırız. Diyelim ki 1/k 0'a en yakın sayı. Bundan daha yakın bir sayı bulabiliriz: 1/3k. 1/k dan 0'a daha yakın. Demek ki sıfıra en yakın sayıdan daha yakını vardır. Sıfıra en yakın bildiğimiz sayının önünde sıfıra daha yakın başka bir sayı bulunmaktadır. Bir değil, hatta sonsuz sayı vardır. Demek ki sıfıra ulaşmamız çok zor. Uzayda en uzak gezegene belki bir gün insanoğlu ulaşacak ama sıfıra asla...

11 rakamının 0'a bölümü nedir? Netice yok... ∞ diyoruz. Pekala ∞/∞ nedir? 2/4'e yarım; 3/5'e yarımından büyük 1'den küçük derken, ∞/∞ hakkında hiçbir şey bilmiyoruz. Çünkü sonsuzun ne olduğunu b i l m i y o r u z . . . ■

HOW TO IMPROVE YOUR ENGLISH ON YOUR OWN

Hasanbey ELLİDOĞRUSOĞLU
Öğ. Ütüm.

Some sixty percent of today's world population is bilingual. Though the ratio might be somewhat different in the older times, there has always been a considerable amount of bilinguals throughout human history. How could those millions of people learn a second language? They couldn't have learned it in a formal classroom setting since for the most part of this long period not only the linguistic structures but also the very essence of school setting-writing- was unknown to man.

Interestingly enough, even today people can pick up a second language without any resort to a formal teaching learning experience. Even today intertribal communication in the third world countries is accomplished by those bilinguals who have never attended a school, who are literally illiterate. What is more interesting is that naturalistic learners outperform those in a school environment most of the time. Then how come can they be so successful? In fact the path they follow is no different from the way they picked up their native tongue. Being well aware of this fact, 20th century foreign language teaching methodologists have always tried to imitate children acquiring their L1 (first language) in their attempts to teach L2 successfully.

THE FAILURE OF 20TH CENTURY METHODS

Though the model accepted by almost all the 20th century methods is L1 acquisition, it is hard to claim that they have been successful enough to imitate the child's way of acquisition in the classroom. The reason why they proved to be unsuccessful is not that the very nature of classroom setting is different from that of natural environment. The main reason why they couldn't successfully imitate naturalistic language learners was that they could not detect the underlying principles of child language acquisition. If they had detected

them it wouldn't have been very hard to apply them in the classroom. To put it another way, they set their targets correct, but they mischose the way to the target.

Almost every method appeared in the 20th century relied on grammar teaching one way or another. Some more recent ones tried to teach grammar secretly without mentioning the structures to the students directly. However in the natural environment of language acquisition, no one knows what grammar is let alone teaching it in an inductive way.

THE NATURAL ORDER OF ACQUISITION

The heavy reliance on grammar was considerably weakened as a result of the research carried out in 1970's and 80's. The research comparing the naturalistic and classroom L2 learners proved that irrespective of the order of teaching in the classroom setting, both types of learners internalized the grammar rules of an L2 in an invariant, unalterable order. For example the third person singular 's' (He plays football) was shown to be picked up very late while it was one of the earliest rules taught in class. This dramatic difference between the classroom teaching order and naturalistic acquisition order was somewhat frustrating for language teachers who thought that grammar instruction accompanied by practice resulted in automatization of rules in the minds of their learners.

In fact the gap between what teachers taught and what learners can actually make use of was not something new for them. They believed that the solution to this problem was to apply better grammar teaching/learning techniques. But research has shown them irrespective of their grammar teaching efforts, their students followed the same order of acquisition that is also followed by street learners. It was as if their teaching efforts were of no use. But why?

THE ACQUISITION DEVICE

The most plausible answer was provided by an applied linguist in the University of Southern California. In his famous theory of second language acquisition, Krashen asserts that every human being has been equipped with a language-specific mechanism in his brain/mind. This mechanism, which is commonly referred to as LAD (Language Acquisition Device) is responsible for the acquisition of any language - L1 or L2 and it picks up the rules of any language in a predetermined order, an order which cannot be changed by CONSCIOUS attempts of grammar learning/teaching.

The radical idea that LAD is independent of grammar instruction has been tested thorough an ongoing research. Two curious experiment testing the acquisition of German in late 80's (1989) showed that even when the natural acquisition order of three German grammar rules were deliberately reversed in classroom - that is from A.B.C to C.B.A - students persistently acquired them again in their natural order - A.B.C - just like street learners. In the light of such research findings, Krashen theorizes that one should not force L2 learners to internalize grammar rules before they are psycholinguistically ready to pick them up.

HOW TO TRIGGER LAD? ACQUISITION OR LEARNING

The way to trigger LAD, according to Krashen is to provide it with understandable messages which he calls comprehensible input. When exposed to ample amount of such input, he theorizes, LAD will take care of internalizing the grammar rules in those messages one by one in their natural order. This kind of learning is called 'ACQUISITION'. Acquisition is a subconscious process and similar to the way children pick up their L1. It is virtually different from experience the learners have in a

classroom environment, which Krashen calls 'LEARNING'. Acquisition is slow, subconscious and similar to L1 acquisition where as learning is rather fast, concise and similar to the way we learn mathematics, learning how to type, etc. Acquisition is far more important than learning because while you are speaking/writing fluently it is the subconscious/acquired knowledge which provides you with grammar whereas consciously learned grammar rules can make corrections only when you have enough time to focus consciously on the form/grammar of your sentences, e.g. in a grammar exam.

DOES LEARNING BECOME ACQUISITION?

The common misbelief among L2 teachers and learners that learned knowledge becomes subconsciously acquired through practice is refuted by Krashen in his statement that learning does not become acquisition. If learning became acquisition, Krashen claims, it would be possible to change the natural order through conscious learning and practice. The very fact that the natural order is unalterable is the concrete evidence in favor of LAD's independence and of the assertion that learning does not become acquisition.

FUNCTIONS OF LEARNING

1. NEW AVENUES OF INPUT

2. CORRECTION

Conscious learning of grammar may aid acquisition only indirectly: with some knowledge of grammar you can read and listen more as you can consciously decode those structures that you haven't acquired yet. When you read and listen more you get more comprehensible input. But it is the input you get which triggers LAD not grammar practice.

Another advantage of conscious grammar knowledge is that you can use it to correct your utterances whenever you have time to focus consciously on form alongside meaning as is the case in an exam. But most of the time, especially during fluent speech you cannot consciously deal with the form of your utterances in which case you have to contend with the grammar subconsciously provided by

LAD. The main reason why those learners who perform well on grammar exams may not speak fluently, or why learners may not make use of simple grammar-like 3rd person singular- while they can supply it in grammar tests is that they don't have enough time to use their conscious knowledge of grammar when speaking.

HOW TO DEAL WITH ERRORS?

The teachers' ambition to correct grammar mistakes is a vain attempt as error correction does not lead to the correction of errors unless LAD is ready to pick up the rule corrected. Instead teachers and learners should be patient enough to hear those mistakes and should seek the eradication of them in input not in grammar instructions. Errors can only be overcome through exposure to great quantities of comprehensible input.

IMPLICATIONS OF KRASHEN'S THEORY

What are the implications of Krashen's theory for second language learners? The most important one is that L2 learners are to seek ways of getting comprehensible input as much as possible. **Therefore listening and reading are of primary importance. Listening directly improve your speaking, reading develops your writing. To be fluent speakers or writers you don't have to speak or write but listen and read a lot. Production practice does not help you acquire something new but only strengthen those rules you have already acquired and ease the way for their fluent production.** Productive skills-speaking and writing - are important but are of secondary importance. As for the receptive skills, try to read and listen to those texts which are understandable for you. Don't allot lots of your time to hard text but to extensive reading and listening. As stated before acquisition is a slow process thus it requires plenty of input. And don't forget even if you understand difficult texts you may acquire little, if any, because LAD picks up grammar rules in a certain order and does not pick those late-acquired rules even if you understand them. Another implication of the theory is that acquisition is far more important than grammar learning. Therefore

L2 learners should allot less time to grammar. And when studying grammar their main aim must be to use grammar as a vehicle of getting more comprehensible input. Two L2 learners with the same amount of subconsciously acquired knowledge might not be the same in terms of opportunity to get input if one of them has some conscious knowledge of grammar. With the help of that extra (conscious) knowledge he can decipher far more books and gets far more input. Another advantage of learning grammar is that you can correct your utterances whenever you have time to do so. Especially while writing you can polish your sentences with your conscious knowledge. But don't bother if you can't use grammar knowledge while speaking. The only way of reducing mistakes during production is through exposure to considerable amount of input not through grammar work.

SUMMARY

In sum current research findings have indicated the existence of a language specific acquisition device. Successful L2 acquisition can be achieved only when this device is triggered. Comprehensible input is the factor which initiate LAD. Therefore L2 learners are advised to rely heavily on receptive skill. Productive skills can be developed through receiving input. Grammar, on the other hand, is even less important. It gains more importance when it is used as a means of increasing the number of input avenues. Finally L2 learners are advised to be patient for their mistakes since they can only be eradicated in the long run as a result of exposure to ample amount of input. Keep in mind that LAD grinds slowly but sure. ■

**Yabancı dil,
yabancılaşmak
için değil,
yabancılara karşı
kullanabilmek
için
öğrenilmelidir.**

SPOR DÜNYASI BREZİLYA DİZİLERİNE DÖNDÜ

Davut SAĞIR

CİNAYET, KOMPLO, AŞK, UYUŞTURUCU BAĞIMLILIĞI VE OTOMOBİL KAÇAKÇILIGINDAN TUTUN...

-Skandal Atlet JOHNSON: Kanadalı Olimpiyat şampiyonu Ben Johnson'ın dopingli olduğu ortaya çıkınca tüm rekorları iptal edildi, madalyası geri alındı. Cezası bittikten sonra tekrar atletizmi denedi. Hiçbir zaman eski derecelerine ulaşamadı. Bir kez daha doping yaptığı saptanınca atletizm yaşamı tamamen bitti.

- TANJU ÇOLAK: Bir zamanlar namı Avrupa gol kralı idi. Ama bu hızlı başarısı, başını döndürdü. Skandalların ardından sonra Mercedes otomobil kaçakçılığından dolayı cezası kesinleşti. Şimdi gangsterlerle aynı odayı paylaştığı hapisane de herhangi bir mahkûm.

- Kokainci MARADONA: Pele'den sonra dünyanın gelmiş geçmiş en büyük futbolcusu. Bu gol makinası, son yıllarda, 15 ay futbol oynamama cezası aldı. Cezası bitti ama 31 yaşındaki Diego Maradona, İtalya'da bazı suçlardan dolayı hâlâ aranıyor. En son Dünya Şampiyonasında takımına ve ülkesine utanç getirecek "doping" meselesini zaten biliyorsunuz...

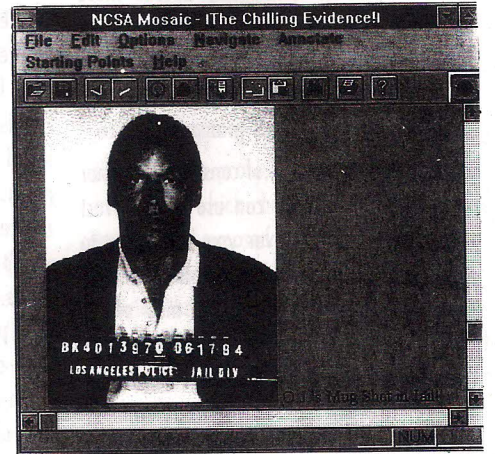
Cinayet Zanlısı O.J.S.: Amerikan futbolunun efsane ismi O.J. Simpson, sporu bıraktıktan sonra da popüleritesini korudu ve Hollywood filimlerinde oynadı. Hâlen karısını öldürmekten yargılanıyor. Tüm dünyayı meşgul eden davada tüm deliller Simpson'un

aleyhinde. Buna karşın Amerika'da bir halk kahramanı olarak görülen Simpson'ın beraat etmesi için bir çok gösteriler yapılıyor.

-Komplocu Tonya HARDİNG: ABD'nin buz kraliçesi Tonya HARDİNG en büyük rakibi Nancy KERRİGON'a komplo düzenleyerek, Lillehammer Kış Oyunları'na katılmayı garantilemek istedi. Yarıştan bir gün önce Kerrigon'a saldırıda bulunuldu. Daha sonra bu saldırıyı gerçekleştirenlerin HARDİNG'in eski eşi ve koruma görevlileri olduğu saptandı. HARDİNG başarılı olamadı. Ülkesine döndüğünde ise sporculuk yaşamına son verildi ve zorunlu kamu hizmetleri yapma cezası aldı.

- Dopingçi Katrin KRABBE: Alman Katrin Krabbe, 1990 Dünya Atletizm Şampiyonası'nda 100 ve 200 metrelerde altın madalya kazandı. Çok güzel olduğu için medyanın gözdesi oldu. Reklam filmlerinde oynadı. Ancak, onu da hazine son yakaladı. Bir antrenman sırasında alınan örneklerde "Doping" yaptığı öğrenilince 1992 Olimpiyatları'na katılmasına izin verilmedi. Gerçi Krabbe dava açtı ama bir sonuç alamadı. Bütün sponsorlarını kaybeden güzel atlet şimdi cezasının bitmesini bekliyor.

*** Spor dünyası, şaşkınlık içinde, milyonlarca kişinin taptığı ilâhlar'ı, hızla tırmandıkları zirvelerden tepe taklak aşağı yuvarlanıyor: Son yıllarda başarıyla izleyenlere unutulmaz anlar yaşatarak kalplerde taht kuran aslar birer birer gözden düşüyor. J.J. Rousseau'nun da dediği gibi "her ikbal yıldızının bir sönüşü vardır..." (Emil)■

KURMA

KÖLÜ

-Ya zisiz-

Ömer KOYU
4671

Olgunlara takılmanın sonu.
Bizden söylemesi

SAMPUANA
AYRI, SAÇ
KREMİNE AYRI
ZAMAN MI
AYIRIYIM...YIKI-
YORUM, ÇIKIYO-
RUM...HIÇ
ÖÖLE Bİ
PROBLEMİM
YOK...

Ali Cihan
UYSAK

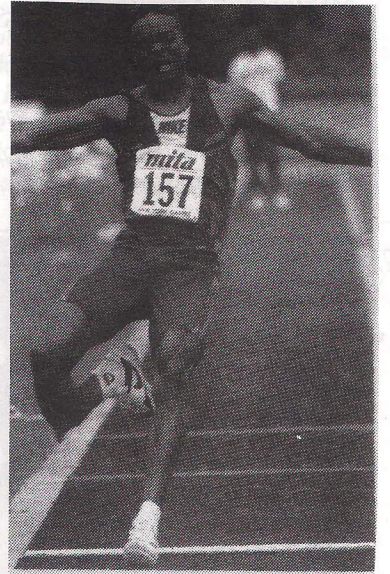

-Aralıkta kapalı devre televiz-
yonuna kavuşuyoruz!..

Yine mi istirahat
istemeye geldin!..

-Bırakin lan, geleceğinle
oynamayın hüop.....

-Geçmem lazım,
SB'den geçmeliyim!...
Çaaaat....

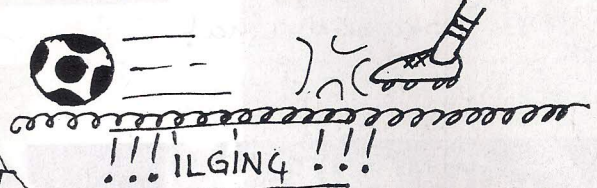
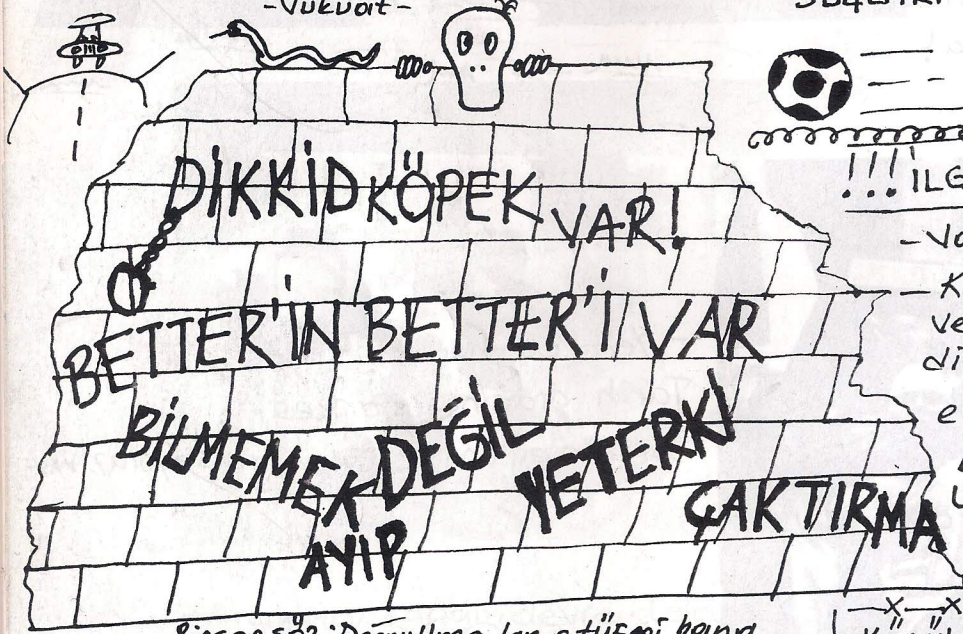
SİZDEN GELENLER

- Ne yararı var demeyin, mutlaka bir yararı vardır. Ayakkabı numaram 42
- Her sabah neysesim yapacak biri araniyor. Ücret tatminkardır.
- İtinayla mesele anlatılır
- Tavuk yemekten bıktım, akşam yatma vakti gelince kendimi kümeşe gidiyor gibi hissediyorum.
- Müjdeder olsun! Mert sonunda bilgisayarı açıp kapatmasını öğrendi.

BABIES DAY OUT
HARBITS DAY IN
-Vukuat-

FUTBOLGULAR TUTUKLANDI
SUĞLARI "TOPLU GÖSTERİ"

- Vanda Vankedisi yokmuş
- Karadib adalarında kadın ve erkeklerin konuştuğu dil ayrı. Kadın ancak evlendiğinde erkek dilini kullanabiliyor.

Dost ocı söyler:
"Bir lahmacun gecek."

Birson söz: Doğru tuma lan o tüfagi bana
şeytan meydan dokdurur...

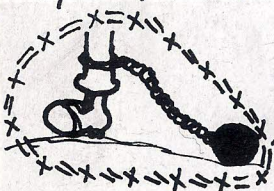
ŞİYİR

İçerdeyken çok kitap okudum
özedim

Arasına seni seyredim
Ah! Çektim.

Neredesin Ankara, neredesin!

-CEZALI-

ASTLARA TAVSİYE:

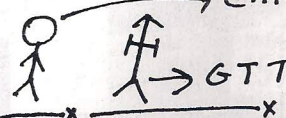
Eğer birileri bir yöne
koşuyorsa
sizde koşun

Ya numara alan bir komutan
vardır

Ya da birşey için sıra vardır...

(*) Çatal kaşıklar geldi, tabaklar yok
(**) Nöbetçi subayın yemeği gelmedi

x-x-x-x-x-x-x-x-x-x
Küçükken hepimizi kandırdılar
cin ali aslında bir geri tepmesiz
top idi.

ANLATANIN YALANCISIYIZ

Nizamîye hazır kıta telisçisi
aksaklığı kodlu olarak mutpak
nöbetçisine bildirir:

"Kaema kürekler geldi, guturları yok,
tamam (*)
"Kartalın leşi gelmedi, tamam (**)

Arkadaşlar, işte yöneylem arasınav mesele-
niş. Ben uğraştım çözemedim. Çözen olursa
banada getirsin - yöneylem sınavına
girdim... Yolumu
kuybettim, çıkış kapısını
bulamadım lan

Sonsöz 2: (ARŞİVDEN)

Ne o lan.. simit
çaldım diye asıcanızımı beni...

Alper YÜMIT

Modern Türkiye'nin Geleceğine Destek

GEC-Marconi

Abdullah Cevdet Sk. No: 26/1 Çankaya ANKARA
Tel: (312) 440 55 70 Fax: (312) 440 55 72

GEC

Şekerbank'ın çağdaş bir hizmeti: Şekerbank Kredi Kartı

Çağdaş bir ödeme aracı haline gelen kredi kartı sistemi yaptığınız her türlü harcamada kullanılan, modern yaşamın vazgeçilmez bir unsuru oldu.

Tüm çağdaş bankacılık hizmetlerini sunan Şekerbank'ın hizmetleri arasında yer alan Şekerbank Kredi Kartı size nakit taşımanın tüm risklerini ortadan kaldırır. Finansman imkanı sağlar ve nakit çıkışını asgariye indirir.

Siz de Şekerbank'a gelin. Şekerbank'ın sunduğu "Classic" ve "Gold" kart avantajlarından yararlanın. Şekerbank ile çalışmanın farkını yaşayın.

ŞEKERBANK

a m a ç k a z a n m a k s a